

Burmistrz Siedliszcza
Urząd Miasta
Ul. Szpitalna 15a
22-130 Siedliszcze

LOKALIZACJA:

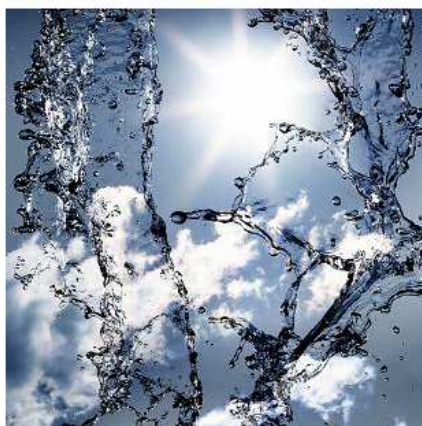
Gmina Siedliszcze

TYTUŁ

**Prognoza oddziaływania na środowisko
projektu studium uwarunkowań i
kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Siedliszcze**

DATA / WERSJA:

20.09.2016/03; rev.19.01.2017

Multiconsult

SPIS TREŚCI

1	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	6
2	Wstęp.....	8
2.1	Przedmiot prognozy.....	8
2.2	Podstawa opracowania.....	8
2.3	Cel i zakres opracowania.....	8
2.4	Metoda opracowania Prognozy.....	9
2.4.1	Wprowadzenie.....	9
2.4.2	Metoda prognozy oddziaływania na środowisko.....	11
2.5	Podstawy prawne.....	13
2.6	Wykorzystane materiały.....	15
3	Informacje o zawartości i głównych celach projektu zmiany Studium oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami planistycznymi.....	20
3.1	Ogólna charakterystyka ustaleń zawartych w projekcie Studium.....	20
3.2	Powiązania z innymi dokumentami.....	23
4	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym i zgodność z nimi przedmiotowego projektu zmian Studium.....	33
5	Charakterystyka obecnego stanu środowiska i jego potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji projektowanego Studium.....	35
5.1	Lokalizacja terenu i charakterystyka środowiska przyrodniczego.....	35
5.1.1	Położenie terenu objętego opracowaniem.....	35
5.1.2	Położenie fizyczno-geograficzne i ukształtowanie terenu.....	37
5.1.3	Budowa geologiczna, w tym udokumentowane złoża kopalin.....	37
5.1.4	Warunki geologiczno-inżynierskie.....	38
5.1.5	Gleby.....	38
5.1.6	Wody powierzchniowe.....	39
5.1.7	Wody podziemne i warunki hydrogeologiczne.....	43
5.1.8	Warunki klimatyczne i stan jakości powietrza.....	50
5.1.9	Klimat akustyczny.....	51
5.1.10	Struktura przyrodnicza – bioróżnorodność.....	52
5.1.11	Dziedzictwo kulturowe.....	66
5.1.12	Walory krajobrazowe.....	75
5.2	Główne problemy ochrony środowiska.....	76
5.3	Potencjalne zmiany stanu środowiska przyrodniczego w przypadku braku realizacji projektu zmiany Studium - trendy zmian w wariancie „0”.....	76
6	Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń projektu zmian Studium na środowisko.....	78
6.1	Wprowadzenie.....	78
6.2	Wpływ na bioróżnorodność.....	80
6.3	Wpływ na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym integralność i cel ochrony obszarów Natura 2000.....	81
6.4	Wpływ na walory krajobrazowe.....	83
6.5	Wpływ na stan powietrza atmosferycznego.....	85
6.6	Wpływ na klimat i adaptację do zmian klimatu.....	85
6.7	Wpływ na klimat akustyczny.....	86
6.8	Wpływ na stan powierzchni ziemi i jakość gleby.....	87
6.9	Wpływ na zasoby i jakość wód powierzchniowych (JCWP).....	89
6.10	Wpływ na zasoby i jakość wód podziemnych (JCWPd).....	91
6.11	Wpływ na dobra materialne i zabytki oraz inne obiekty o znacznej wartości kulturowej.....	94
6.12	Wpływ na zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym m.in. zasoby kopalin i lasy.....	95
6.13	Wpływ na gospodarkę odpadami (ilość wytwarzanych odpadów i sposób ich zagospodarowania).....	96
6.14	Wpływ na stan bezpieczeństwa, w tym ryzyko występowania poważnych awarii.....	96
6.15	Wpływ na propagowanie zrównoważonego modelu transportu, w tym w zakresie rozwiązań ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów oraz minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego.....	97
6.16	Wpływ na zdrowie ludzi.....	98
6.17	Wpływ na aspekty społeczne (aktywizacja zawodowa, ograniczenie wykluczenia, dostęp do usług i terenów publicznych itp.).....	98
6.18	Wpływ na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	99
6.19	Wpływ na rozwój gospodarczy (tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, dynamika rozwoju, wzbogacanie oferty gospodarczej gminy itp.).....	100
6.20	Wnioski.....	100

7	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu ustaleń projektu Studium na środowisko	105
8	Przedstawienie rozwiązań zapobiegających lub ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie na środowisko..	106
9	Przedstawienie rozwiązań alternatywnych	107
10	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu Studium oraz częstotliwości jej przeprowadzania	108
11	Wskazanie napotkanych trudności i niepewności w wiedzy	109

ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE

- Załącznik nr T.1 Zakres i stopień szczegółowości prognozy określony przez RDOŚ w Lublinie
Załącznik nr T.2 Zakres i stopień szczegółowości prognozy określony przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chełmie

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

- Załącznik nr G.1 Mapa uwarunkowań środowiskowych

ZAŁĄCZNIKI FOTOGRAFICZNE

- Załącznik nr F.1 Dokumentacja fotograficzna

RYSUNKI

Rysunek 2.1 Etapy planowania na poziomie gminnym i powiązanie z systemem ocen oddziaływania na środowisko ...	10
Rysunek 3.1 Wycinek z mapy kierunków rozwoju z planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego	26
Rysunek 5.1 Lokalizacja gminy Siedliszcze na tle innych jednostek administracyjnych	35
Rysunek 5.2 Rozkład przestrzenny poszczególnych elementów użytkowania gruntów na terenie gminy Siedliszcze.....	36
Rysunek 5.4 Mogilnica w Woli Korybutowej (zdjęcie z 09.08.2015 r., zasoby własne)	39
Rysunek 5.5 Obszarowe formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne na terenie gminy Siedliszcze oraz w jej otoczeniu	54
Rysunek 5.6 Widok na północ z drogi nr 12 z punktu zlokalizowanego na południowy - wschód od miasta Siedliszcze.	76
Rysunek 5.7 Widok na północ z drogi nr 12 z punktu zlokalizowanego na południowy - zachód od miasta Siedliszcze .	76

TABELE

Tabela 5.1 Struktura użytkowania gruntów gminy Siedliszcze	36
Tabela 5.2 Wykaz JCWP na terenie gminy Siedliszcze	41
Tabela 5.3 Wykaz JCWPd na terenie gminy Siedliszcze	44
Tabela 5.4 Zestawienie przedmiotów ochrony w ramach obszaru Natura 2000 PLH 060033 Dobromyśl	57
Tabela 5.5 Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar PLH 060065 Pawłów	62
Tabela 5.6 Wykaz obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	67
Tabela 5.7 Cmentarze ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	67
Tabela 5.8 Miejsca pamięci ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków	68
Tabela 5.9 Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Siedliszcze	68
Tabela 6.1 Kryteria brane pod uwagę w ramach pracy nad studium, w zakresie ograniczeń zabudowy na terenie gminy Siedliszcze	79
Tabela 6.2 Objaśnienia do macierzy potencjalnych oddziaływań	101

FOTOGRAFIE

Fotografia 11.1 Rzeka Mogilnica przepływająca przez gminę Siedliszcze w rejonie Woli Korybutowej i drogi nr 838 .	116
Fotografia 11.2 Rzeka Mogilnica przepływająca przez gminę Siedliszcze w rejonie Woli Korybutowej.....	116
Fotografia 11.3 Zbiornik Zahorodniński na terenie gminy Siedliszcze	117
Fotografia 11.4 Tereny niezabudowane, typowy krajobraz występujący na terenie gminy Siedliszcze	117
Fotografia 11.5 Tereny centrum m. Siedliszcze, szpital.	118
Fotografia 11.6 Typowy krajobraz z siedliskami w tle występujący na terenie gminy Siedliszcze	118
Fotografia 11.7 Tereny niezabudowane, typowy krajobraz występujący na terenie gminy Siedliszcze	119

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW

Skrót	Rozwinięcie
CODGiK	Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej
Dyrektywa Siedliskowa	Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206 z dnia 22 lipca 1992 r. z późn. zm.)
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
LZW	Lubelskie Zagłębie Węglowe
mpzp	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
OChK	Obszar chronionego krajobrazu
PIG	Państwowy Instytut Geologiczny
PK	Park krajobrazowy
PN	Park narodowy
PR	Rezerwat przyrody
PZO	Plan zadań ochronnych
PZP	Plan zagospodarowania przestrzennego (województwa)
SDF	Standardowy Formularz Danych
SOO	Specjalny Obszary Ochrony (siedlisk)
UG	Urząd gminy
Ustawa OOS	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.)

1 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Proгноza została wykonana na potrzeby projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Siedliszcze.

Zasadnicze zmiany w stosunku do dotychczas obowiązujących kierunków odnoszą się do:

- uwzględnienia lokalizacji drogi ekspresowej S-12 wraz z dwoma Miejscami Obsługi Podróżnych oraz węzłem „Marynin-Karczemka”. Dla przedsięwzięcia została już wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, natomiast cały proces lokalizacji prowadzony jest na mocy „specustawy” drogowej, a więc nie jest podporządkowany zapisom planistycznym.

- w oparciu o węzeł „Marynin-Karczemka” pojawiła się szansa rozwojowa związana z transportem i logistyką – dla wykorzystania tej szansy zaproponowano wskazanie obszaru PU przeznaczonego na rozwój przedsiębiorczości w tej dziedzinie - na południe od miasta Siedliszcze.

- wskazywana od wielu lat (m.in. w dokumentach planistycznych na szczeblu wojewódzkim) szansa rozwojowa oparta na wykorzystaniu bogactw naturalnych na terenie gminy została objęta kierunkiem „Rozwój przemysłu górniczego w oparciu o istniejące zasoby węgla kamiennego, w szczególności w rejonie miejscowości Kulik, wraz z niezbędną infrastrukturą i zapleczem.

Budowa drogi ekspresowej S-12 wiąże się z wystąpieniem silnych presji środowiskowych. Jednakże przedsięwzięcie to było już przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko, a postępowanie zakończyło się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w której określono środki minimalizujące. Oddziaływania na klimat akustyczny zostaną zweryfikowane po zakończeniu inwestycji i rozpoczęciu eksploatacji trasy – w formie analizy porealizacyjnej. Droga i związana z nią infrastruktura stanowiąc będą barierę dla korytarzy ekologicznych oraz znaczącą intruzję krajobrazową. Lokalizacja i warunki środowiskowe realizacji i funkcjonowania tej inwestycji są poza bezpośrednimi kompetencjami organów gminy, natomiast obecność węzła „Marynin-Karczemka” stworzyła nową sytuację, mianowicie tereny sąsiadujące znacząco zyskują na atrakcyjności dla działalności gospodarczych związanych z transportem lub korzystających z wysokiej dostępności transportowej. Działalność strefy logistyczno-produkcyjno-usługowej jest naturalną odpowiedzią na nowe rozwiązania komunikacyjne w regionie. Pamiętać jednak trzeba, że na terenie tej strefy pojawią się obciążenia środowiskowe w postaci hałasu, emisji zanieczyszczeń do powietrza z transportu jak i produkcji, uszczuplenie bioróżnorodności poprzez zajęcie terenu pod inwestycje i wewnętrzną infrastrukturę strefy, w tym również wyłączenie gruntów z użytkowania rolniczego. Przy zachowaniu odpowiednich zasad na etapie planowania i zastosowaniu niezbędnych środków minimalizujących nie powinny wystąpić przekroczenia dopuszczalnych norm dla powietrza, środowiska akustycznego, wód powierzchniowych, a uszczuplenia różnorodności biologicznej powinny być mało znaczące. Podkreślić należy, że zabudowa i uszczelnienie dużej powierzchni strefy spowoduje generowanie dużej ilości ścieków deszczowych, co w szczególności wobec przewidywanych zmian klimatu (szczególnie deszcze nawalne) może stanowić problem. Problem ten może być znacznie zminimalizowany już na etapie planowania, jeżeli zostaną dla strefy przewidziane elementy zielonej infrastruktury oraz techniczne działania mające zapewnić małą retencję, a także zapewniające minimalizację skutków uszczelnienia powierzchni. Odpowiednie zapisy w mpzp dla strefy mogą również minimalizować oddziaływanie na krajobraz.

Pamiętać należy, że większe inwestycje w strefie wymagać będą przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Rozwój przemysłu górniczego na terenie gminy wiąże się z wydzieleniem strefy PG/PU pod lokalizację Zakładu Górniczego. Budowa zakładu, w tym głębienie szybów, instalacja urządzeń wyciągowych, wentylacyjnych, obsługi, pomieszczeń administracyjnych i socjalnych wiąże się z licznymi uciążliwościami i

oddziaływaniami na środowisko na etapie budowy i eksploatacji. Bazując na dotychczasowych doświadczeniach – oddziaływania te będą miały głównie charakter lokalny. Lokalizacja strefy umożliwia, przy zachowaniu środków minimalizujących, brak wystąpienia znaczących konfliktów z obszarami przyrodniczo cennymi. Ponadto, nie będzie również stanowił bariery dla korytarzy ekologicznych. Funkcjonowanie kopalni węgla wymaga zapewnienia odpowiedniej infrastruktury towarzyszącej, w szczególności korytarza transportowego oraz linii wysokiego napięcia zasilającej Zakład Górniczy (dwustronnie). Wydobycie węgla ze złoża wiąże się także z koniecznością odpompowywania pewnej ilości wody dołowej dla odwodnienia eksploatowanych pokładów, a także z wystąpieniem szkód górniczych na powierzchni. Osiadanie jest to typowe zjawisko związane z eksploatacją podziemną, będące skutkiem zawału wyrobisk górniczych na całym obszarze eksploatacji (teren górniczy). Potencjalne deformacje mogą z kolei doprowadzić do zaburzenia stosunków wodnych na powierzchni – jeżeli nie zostaną podjęte odpowiednie przeciwdziałania. Jak wynika z dostępnych informacji dotyczących geologii tego terenu, ze względu na budowę górotworu nie należy spodziewać się tąpnięć czy innych gwałtownych zjawisk związanych z zapadaniem się górotworu. Zmiany na powierzchni nie powinny spowodować problemów w prowadzonej działalności rolniczej i okołorolniczej, zabudowie i realizacji pozostałych kierunków wskazanych w Studium. Nie należy się spodziewać innych znaczących oddziaływań związanych z działalnością górniczą poza strefą Zakładu Górniczego i korytarza transportowego. Działalność górnicza może odbywać się wyłącznie na podstawie uzyskanej koncesji i zatwierdzonego planu ruchu kopalni, które to dokumenty są poprzedzone przeprowadzeniem oceny oddziaływania na środowisko i uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zakłada się, że w związku z dopuszczeniem działalności górniczej nie wystąpią znaczące negatywne oddziaływania na obszary Natura 2000 ani inne prawne formy ochrony przyrody występujące w gminie. Nie będzie też znaczących oddziaływań w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego, zdrowia ludzi, wartości materialnych. Zmiany krajobrazu wystąpią jedynie lokalnie – w strefie PG/PU także w przypadku realizacji korytarza transportowego. Działalność górnicza oparta o eksploatację podziemną jest zasadniczo odporna na zmiany klimatyczne. Z kolei emisje gazów cieplarnianych (CO₂ i metanu) z szybu wentylacyjnego powinny być nieznaczne. Przewiduje się, że pewne ilości zanieczyszczeń emitowane będą z transportu towarzyszącego eksploatacji. W wyniku działalności górniczej powstaną znaczne ilości odpadów skały płonnej. Obecne zrównoważone podejście do gospodarowania odpadami pozwala na ograniczenie nagromadzenia tych odpadów w środowisku dzięki ich gospodarczemu wykorzystaniu np. do niwelacji terenów, rekultywacji dawnych wyrobisk. Podczas prac zmierzających do realizacji inwestycji związanej z wydobyciem wskazane jest zatem rozważenie innych metod gospodarowania odpadami niż ich składowanie na powierzchni.

Zmiana zapisów Studium dopuszczająca nowe aktywności gospodarczej spowoduje rozwój gospodarczy całej gminy. Pojawi się bowiem alternatywa dla działalności rolniczej. Przewiduje się, że obok działalności przemysłowej – wydobywczej i logistycznej rozwinie się szeroka gama usług dla przemysłu oraz dla miejscowej ludności, a to wszystko przyczyni się do podniesienia zamożności gminy i ludności tam mieszkającej. Zwiększy się wartość nieruchomości, zwiększą się wpływy do budżetu gminy oraz zwiększy się zamożność społeczeństwa. Efektem rozwoju gospodarczego będzie zwiększenie się ilości mieszkańców w gminie. Przewiduje się, że ludność zacznie napływać do gminy i osiedlać się w niej, a to przyczyni się do rozwoju terenów zurbanizowanych, terenów mieszkaniowych i usługowych.

2 Wstęp

2.1 Przedmiot prognozy

Przedmiotem prognozy jest projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Siedliszcze (tekst i rysunek). Uchwałą w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium została podjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Siedliszczu nr XV/104/16 z dnia 31 marca 2016 r.

Przyczyną podjęcia decyzji o zmianie obowiązującego Studium była potrzeba uwzględnienia nowych regulacji prawnych, w tym także uwzględnienia zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także zapisów i polityk wynikających z przyjętych dokumentów wyższego szczebla, między innymi w zakresie rozwoju energetyki, w tym górnictwa opartego o wydobywanie węgla kamiennego, które to zagadnienia zostały uwzględnione w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego¹.

2.2 Podstawa opracowania

Podstawy prawne dla postępowań w sprawie tzw. strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (proces zwany dalej „SOOŚ”), w tym dla sporządzenia prognozy, zostały precyzyjnie określone w prawodawstwie Unii Europejskiej (dalej "Dyrektywa SEA") i w prawie polskim w dziale IV ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - tj. Dz. U. z 2016r., poz. 353 (dalej „ustawa OOŚ”).

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko zmiany Studium wynika z art. 46 pkt. 1) wyżej wymienionej ustawy OOŚ zgodnie, z którym przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane zarówno dla projektu studium, jak i w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu.

2.3 Cel i zakres opracowania

Celem opracowania jest przygotowanie materiału analitycznego, który pozwala na podjęcie racjonalnych i uzasadnionych merytorycznie decyzji co do kierunków dalszego rozwoju gminy zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym przy zachowaniu i ochronie walorów środowiskowych.

Opis proponowanych zmian Studium, wraz z ich krótką charakterystyką znajduje się w rozdziale nr 3.2.

Prognoza została sporządzona w zakresie zgodnym z art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ. Dodatkowo zakres prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie pismem nr WSTII.411.3.2016.DB z dnia 10 maja 2016 roku oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Chełmie pismem nr NS-NZ.700-41/16 z dnia 26 kwietnia 2016 roku. Obie instytucje wskazały, że prognoza winna być zgodna z zakresem określonym w art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ. Dodatkowo RDOŚ w Lublinie wskazał, że prognoza powinna między innymi:

- określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska dotyczące obszarów objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ocenić wpływ projektowanych zmian na obszary podlegające ochronie m.in. obszary Natura 2000 Dobromyśl PLH060033 i Pawłów PLH060065,

¹ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego - ostatnia zmiana przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XI/162/2015 z dnia 30 października 2015 r.

- ocenić wpływ na gatunki chronione i ich siedliska występujące na terenie gminy m.in. dotyczy to gatunków i siedlisk związanych z obszarami podmokłymi i o płytkim zaleganiu wód podziemnych,
- ocenić wpływ projektowanych zmian na istniejące i projektowane ujęcia wód podziemnych wraz z wyznaczonymi strefami ochronnymi,
- ocenić, czy projektowane zmiany umożliwią spełnienie celów środowiskowych dla JCWP i JCWPd,
- przeanalizować i ocenić wpływ na zmiany klimatyczne oraz adaptację do zmian klimatycznych.

Pisma ze szczegółowo określonym zakresem prognozy, wymienione powyżej, stanowią załączniki tekstowe do prognozy T.1 i T.2.

2.4 Metoda opracowania Prognozy

2.4.1 Wprowadzenie

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się wymagania ochrony środowiska, w tym między innymi walory krajobrazowe, wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, wymagania w zakresie gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz wymagania ochrony zdrowia.

Wymóg ten jest spełniany między innymi poprzez przygotowanie prognozy oddziaływania na środowisko stanowiącej element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) oraz uwzględnienie jej ustaleń w projekcie studium.

Na poniższym schemacie, przedstawiono etapy planowania przestrzennego na poziomie gminnym (lokalnym), z uwzględnieniem procedury oceny oddziaływania na środowisko (zarówno strategicznych ocen oddziaływania przeprowadzanych na potrzeby przyjęcia dokumentów takich jak, między innymi studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - SOOŚ, jak i ocen oddziaływania na środowisko konkretnych przedsięwzięć - OOŚ).

Procedury ocen oddziaływania na środowisko wymagają udziału społeczeństwa, w ramach, którego każda zainteresowana osoba ma zapewniony dostęp do dokumentów i może przedstawić swoje uwagi i komentarze.

Rysunek 2.1 Etapy planowania na poziomie gminnym i powiązanie z systemem ocen oddziaływania na środowisko

Źródło: Opracowanie własne.

Niniejsza prognoza jest opracowaniem sporządzonym dla potrzeb oceny strategicznej i będzie wykorzystana w trakcie procedury zatwierdzenia zmiany Studium gminy Siedliszcze.

Dyrektywa 2001/42/EC oraz dostępne opracowania i wytyczne kładą nacisk na wytypowanie istotnych elementów strategicznej oceny i skupienie na nich uwagi.

Przyjęta w niniejszej Prognozie metoda oceny jest zgodna z zaleceniami „Podręcznika do Strategicznych Ocen Oddziaływania na Środowisko dla polityki spójności na lata 2007-2013 (Luty 2006)”². Metoda ta jest uznawana za najlepiej dostosowaną do oceny dokumentów o dużym stopniu ogólności. Zgodnie z zapisami tego poradnika „W procesie programowania polityki spójności analizuje się i proponuje interwencje rozwojowe. W procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko bada się poszczególne rezultaty procesu planowania i można w nim proponować konieczne poprawki w celu maksymalizowania korzyści dla środowiska wynikających z propozycji rozwojowych oraz minimalizowania ich negatywnych oddziaływań na środowisko i zagrożeń dla niego.”

W wyżej wymienionym „Podręczniku...” odwołano się do badań przeprowadzonych w Wielkiej Brytanii na temat stosowania procesu SOOŚ. W wyniku tych badań, jedną z kluczowych sugestii wskazywanych przez urzędy było to, że należy dążyć do jak najwcześniejszego rozpoczęcia prac nad oceną strategiczną i jak najwcześniejszego powiązania SOOŚ z procesem tworzenia dokumentu (w tym przypadku projektu Studium).

Również Jerzy Jendrośka w swoim artykule³ na temat ocen strategicznych wskazuje, że: „W oficjalnych wytycznych do Dyrektywy zaleca się jednak wyraźnie, aby proces oceny rozpocząć jak najwcześniej,

² Poradnik ten, zalecany do stosowania przez Dyrekcję Generalną ds. Rozwoju Regionalnego Komisji Europejskiej, wydany pierwotnie przez Sieć Na Rzecz Ekologizacji Programów Rozwoju Regionalnego (GRDP), w wersji polskiej wydany został przez Ministerstwo Środowiska w listopadzie 2006 r.

³ Jendrośka J., „Ocena strategiczna w Polsce: odrębna procedura czy integralna część procesu planowania? Obowiązująca regulacja prawna w świetle doświadczeń z oceną strategiczną Narodowego Planu Rozwoju”, Jendrośka, Jerzmański Bar i Wspólnicy Prawo

najlepiej równocześnie z rozpoczęciem prac nad samym dokumentem. Zaleca się też, by był to proces ciągły, gdyż wtedy lepiej przyczyniać się będzie do lepszego uwzględnienia względów środowiskowych i przyjmowania rozwiązań bardziej sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi”.

Dlatego też, zespół opracowujący niniejszą Prognozę, kierując się powyższym zaleceniem, na bieżąco konsultował się z zespołem planistycznym, aby na jak najwcześniejszym etapie móc zalecić odpowiednie zmiany. Kierowano się tym, aby projekt zmiany Studium w jak najlepszym stopniu implementował zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu Studium sporządzono zgodnie z wymogami wynikającymi z ustawy OOŚ i uzgodnień z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska z Lublina i właściwym Inspektorem Sanitarnym.

W analizie uwzględniono potencjalne znaczące oddziaływania na wszystkie elementy wymienione w art. 51 ustawy OOŚ. Rozpatrzono oddziaływanie na: różnorodność biologiczną i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Z uwagi na kierunki i cele wyznaczone w dokumentach międzynarodowych, w tym wspólnotowych, a także na aktualne procesy zachodzące w środowisku i planowane w Studium zmiany, szczególną uwagę zwrócono na takie zagadnienia jak:

- potrzeba ochrony różnorodności biologicznej,
- wpływ na zmiany klimatu oraz potrzeba adaptacji do zmian klimatu,
- wpływ na osiągnięcie celów wyznaczonych dla jednolitych części wód powierzchniowych (dalej "JCWP") i podziemnych (dalej "JCWPd").

2.4.2 Metoda prognozy oddziaływania na środowisko

Autorzy Prognozy wykorzystali głównie metody opisowe, wsparte analizami graficznymi i dokumentacją fotograficzną.

W celu oceny oddziaływania projektu Studium na środowisko podjęto następujące działania:

Etap I

- a) Zebranie dostępnych materiałów, w tym opracowania ekofizjograficznego dla gminy Siedliszcze oraz materiałów udostępnionych przez różne instytucje i ich kompleksowa analiza.
- b) Identyfikacja kluczowych celów określonych w dokumentach strategicznych w odniesieniu do gminy Siedliszcze (polityki, programy, strategie).
- c) Zebranie informacji z wykonanych wizji terenowych.

Etap II

- a) Ocena stanu istniejącego środowiska na podstawie dostępnych materiałów, w tym opracowania ekofizjograficznego, z uwzględnieniem obszarów najbardziej wrażliwych na ewentualne negatywne oddziaływanie.
- b) Określenie najbardziej istotnych, aktualnych problemów dotyczących środowiska na terenie gminy.

- c) Analiza trendu zmian stanu poszczególnych komponentów środowiska w przypadku braku realizacji projektu Studium (dalej "wariant 0" lub "wariant zerowy"). Przyjęto założenie, że wariantem zerowym (brak realizacji projektowanych zmian) jest stan istniejący z uwzględnieniem potencjalnych zmian, które wynikałyby z realizacji obowiązującego studium gminy Siedliszcze.

Etap III

- a) Ocena głównych celów i założeń do projektu Studium, wraz z identyfikacją kluczowych zmian proponowanych w projekcie zmiany Studium w stosunku do studium obowiązującego.

Na podstawie przeprowadzonych rozmów z zespołem planistycznym oraz wstępnej analizy założeń do projektu Studium zidentyfikowano najbardziej istotne zmiany w stosunku do obowiązującego Studium, które następnie pogrupowano (podobny charakter zmian). Następnie grupy zmian poddano wstępnej analizie w celu oszacowania ich istotności z punktu widzenia potencjalnego znaczącego wpływu na środowisko.

- b) Następnie oceniono potencjalny wpływ na środowisko istotnych zmian zaproponowanych w projekcie Studium. W tym celu posłużono się zagadnieniami stanowiącymi kryteria ocenne, które zostały określone w wyniku analiz dokumentów strategicznych. W sumie ustalono 18 kryteriów kierując się potrzebą zrównoważonego rozwoju gminy w kontekście uwarunkowań społeczno-gospodarczych i ochrony środowiska, w tym zdrowia ludzi. Kryteria te obejmują wszystkie istotne aspekty odnoszące się do zrównoważonego rozwoju, w tym wszystkie komponenty środowiska wskazane w art. 51 ust. 2 pkt. e) ustawy OOŚ.

Każdej grupie zmian przyznano różne kolory według stopnia potencjalnego wpływu, zarówno o charakterze negatywnym, jak i pozytywnym. Ocena ta została przedstawiona w postaci macierzy oddziaływań. Poniżej przedstawiono kryteria oceny:

1. Wpływ na bioróżnorodność
2. Wpływ na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym integralność i cel ochrony obszarów Natura 2000
3. Wpływ na walory krajobrazowe
4. Wpływ na stan powietrza atmosferycznego
5. Wpływ na klimat i adaptację do zmian klimatu
6. Wpływ na klimat akustyczny
7. Wpływ na stan powierzchni ziemi i jakość gleby
8. Wpływ na zasoby i jakość wód powierzchniowych (JCWP)
9. Wpływ na zasoby i jakość wód podziemnych (JCWPd)
10. Wpływ na dobra materialne i zabytki oraz inne obiekty o znacznej wartości kulturowe
11. Wpływ na zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym m.in. zasoby kopalin i lasy
12. Wpływ na gospodarkę odpadami (ilość wytwarzanych odpadów i sposób ich zagospodarowania)
13. Wpływ na stan bezpieczeństwa, w tym ryzyko występowania poważnych awarii

14. Wpływ na propagowanie zrównoważonego modelu transportu, w tym w zakresie rozwiązań ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów oraz minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego
15. Wpływ na zdrowie ludzi
16. Wpływ na aspekty społeczne (aktywizacja zawodowa, ograniczenie wykluczenia, dostęp do usług i terenów publicznych itp.)
17. Wpływ na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę
18. Wpływ na rozwój gospodarczy (tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, dynamika rozwoju, wzbogacanie oferty gospodarczej gminy itp.)

Etap IV

- a) Szczegółowa ocena potencjalnych znaczących oddziaływań kluczowych zmian ujętych w projekcie Studium. Przedstawiono ją w rozdziale 6.

Skupiono się na tych zmianach zaproponowanych w projekcie Studium, których stopień potencjalnego wpływu uznano za mający istotne znaczenie, zgodnie z analizą wykonaną na etapie III.

- b) Identyfikacja potrzeby zastosowania rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko i przekazanie wniosków zespołowi opracowującemu Studium.
- c) Identyfikacja potrzeby zastosowania rozwiązań alternatywnych i przekazanie wniosków zespołowi opracowującemu Studium.

Etap V

- a) Propozycja dotycząca przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień zawartych w projekcie Studium.
- b) Opracowanie tekstu Prognozy.

Dalsze prace

- a) Poddanie opracowanego projektu Studium wraz z Prognozą procedurze udziału społecznego.
- b) Analiza zgłoszonych uwag i opinii w trakcie udziału społecznego.
- c) Uzupełnienie dokumentów, w razie potrzeby.

Należy podkreślić, że zespół specjalistów przygotowujących niniejszą Prognozę był w stałym kontakcie z zespołem planistycznym przygotowującym projekt Studium. Uwagi dotyczące zarówno tekstu, jak i części graficznej projektu Studium były wymieniane na bieżąco w trakcie prowadzonych analiz.

2.5 Podstawy prawne

Prognoza została sporządzona w oparciu o akty prawne bezpośrednio regulujące wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko oraz z uwzględnieniem innych aktów prawnych z szeroko pojętej problematyki ochrony środowiska.

Akty prawne:

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. WE L 197 z 21.07.2001 r.) tzw. Dyrektywa SEA
2. Dyrektywa 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja skonsolidowana wcześniejszej dyrektywy EWG 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 o ochronie dziko żyjących ptaków)
3. Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 672)
5. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353)
6. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 196 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.)
10. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 909 z późn. zm.)
11. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. Nr 0 poz. 774)
12. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446)
13. Dyrektywa 2000/60/WE Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2000 r. (Dz. Urz. UE L 327 z 22.12.2000 r.), (Ramowa Dyrektywa Wodna)
14. Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206 z dnia 22 lipca 1992 r. z późn. zm.)
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1713)
16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 0 poz. 1482)
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 0 poz. 1031)
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 112)
19. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52 poz. 315)
20. Rozporządzenie Nr 52 Wojewody Lubelskiego z dnia 26 czerwca 1998 r. w sprawie Pawłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Chełmskiego Nr 10 poz. 88)

21. Rozporządzeniem Nr 51 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie Pawłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 4 kwietnia 2006 r. Nr 69 poz. 1289)
22. Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Chełmskiego z dnia 26 czerwca 1998 r. w sprawie Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu
23. Rozporządzenie Nr 49 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 4 kwietnia 2006 r. Nr 69 poz. 1287)
24. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromyśl PLH060033, Dz. U. Woj. Lubelskiego z dnia 30.12.2014 r. poz. 4684

Wytyczne do sporządzania prognozy oddziaływania projektowanych dokumentów na środowisko:

25. Podręcznik do Strategicznych Ocen Oddziaływania na Środowisko dla polityki spójności na lata 2007-2013, Luty 2006 roku, Sieć na rzecz Ekologizacji Programów Rozwoju Regionalnego: http://www.mos.gov.pl/g2/big/2009_07/349d540091239aee7b1492af0294cce.pdf
26. A Practical Guide to the Strategic Environmental Assessment Directive Practical guidance on applying European Directive 2001/42/EC "on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment", September 2005, Scottish Executive Welsh Assembly Government, Department of the Environment, Northern Ireland, Office of the Deputy Prime Minister: London
27. Practical guidance on applying European Directive 2001/42/EC "on the assessment of the effects of certain plans and programs on the environment", September 2005, Scottish Executive Welsh Assembly Government Department of the Environment, Northern Ireland
28. Development of Strategic Environmental Assessment (SEA) Methodologies for Plans and Programs in Ireland (2001-DS-EEP-2/5) Synthesis Report Prepared for the Environmental Protection Agency by ERM Environmental Resources Management Ireland Limited http://www.epa.ie/downloads/advice/ea/epa_development_methodology_sea_synthesis_report.pdf
29. The Appropriate Assessment of Spatial Plans in England, A guide to why, when and how to do it, The Royal Society for the Protection of Birds, August 2007: <http://www.seit.ie/failid/470.pdf>
30. Implementation of SEA Directive (2001/42/EC): Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment Guidelines for Regional Authorities and Planning Authorities, November 2004, Government of Ireland:
<http://www.environ.ie/en/Publications/DevelopmentandHousing/Planning/FileDownload,1616,en.pdf>
31. Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites. Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC, November 2001, European Commission:
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/natura_2000_assess_en.pdf

2.6 Wykorzystane materiały

Autorzy sporządzili prognozę na podstawie materiałów udostępnionych przez zespół planistyczny, urząd gminy, w tym opracowanie ekofizjograficzne oraz informacji ogólnie dostępnych w fachowych publikacjach i na stronach internetowych. Poniżej zaprezentowano wykaz tych materiałów.

Dokumenty na poziomie lokalnym:

1. Opracowanie ekofizjograficzne gminy Siedliszcze, Multiconsult Polska Sp. z o.o., Warszawa, 2016 r.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Siedliszcze przyjęte uchwałą nr II/7/02 Rady Gminy Siedliszcze z dnia 11 grudnia 2002 r., zmienione uchwałą nr XIX/120/08 Rady Gminy Siedliszcze z dnia 15 października 2008 r., zmienione uchwałą nr XXI/127/2012 Rady Gminy Siedliszcze z dnia 14 listopada 2012 r., zmienione uchwałą nr V/18/15 Rady Gminy Siedliszcze z dnia 12 marca 2015 r.
3. Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze z dnia xxxxxxxx (tekst i rysunek)
4. Gminna Ewidencja Zabytków, Załącznik do Zarządzenia nr 8/2013 Wójta Gminy Siedliszcze z dnia 8 lutego 2013 r.
5. Program Ochrony Środowiska dla gminy Siedliszcze (2004 – 2015), Siedliszcze, 2004 r.
6. Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie: „Delimitacja parków kulturowych do planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego” 2006 rok oraz „Ocena aktualności planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego. Delimitacja parków kulturowych” 2005 r.
7. Rejestry form ochrony przyrody Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
8. Strategia Rozwoju Gminy Siedliszcze
(<http://www.siedliszcze.pl/ftp/Strategia%20Rozwoju%20Gminy%20Siedliszcze.pdf>)
9. Soszyński D. „Ochrona i kształtowanie krajobrazu wzniesień Pagórów Chełmskich w świetle gminnych dokumentów planistycznych”, człowiek i Środowisko 35 (3-4) 2011, s. 51-66
10. Śleszyński P., 2007, Ocena atrakcyjności wizualnej mezoregionów Polski, w: „Znaczenie badań krajobrazowych dla zrównoważonego rozwoju. Profesorowi Andrzejowi Richlingowi w 70. rocznicę urodzin i 45-lecia pracy naukowej” Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa 2007, s. 697-714.
11. SDF'y - Standardowe Formularze Danych (<http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000>)
12. Wyniki oceny jakości powietrza województwa lubelskiego za 2014 r., WIOŚ w Lublinie
(http://www.wios.lublin.pl/wp-content/uploads/strona-1/ocena-jakosci-powietrza/WIOS_Lublin_jakosc_powietrza_2014.pdf)
13. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia stref ochronnych GZWP nr 407 (Chełm – Zamość), 1996. (oprac. H. Zezula, W. Pietruszka, M. Kopacz). Przeds. Geol. POLGEOL w Warszawie. Zakład w Lublinie, Lublin

Dokumenty na poziomie regionalnym:

14. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/597/02 w dniu 29 lipca 2002 r. (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego Nr 107, poz. 2449), zmieniony uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego: XXXI/546/09 z dnia 27 kwietnia 2009 r., VII/85/2011 z dnia 28 marca 2011 r., XXIII/393/2012 z dnia 25 czerwca 2012 r., XI/162/2015 z dnia 30 października 2015 r.
(<http://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=56&p1=szczegoly&p2=1002592>)
15. Opracowanie ekofizjograficzne do Planu zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie
(<http://www.bpp.lublin.pl/pzpwl/2015/ekofizjografia.html>)
16. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013 r.
17. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Chełmskiego - aktualizacja na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016:
https://spchelm.bip.lubelskie.pl/upload/pliki/POS_powiat_chelmski_aktualizacja.pdf

18. Strategia Rozwoju Powiatu Chełmskiego na lata 2008 - 2015 z perspektywą do roku 2020, Chełm 2014 r.: <http://www.powiat.chelm.pl/dokumenty/Aktualizacja%20Strategii%20rozwoju%20powiatu.pdf>

Dokumenty na poziomie krajowym:

19. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Warszawa 2008 r.
20. Polityka Klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020
21. Projekt polityki wodnej państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016)
22. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014-2020
23. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
24. Program Wodno-Środowiskowy Kraju
25. Plany Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły
26. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym w obszarze dorzecza Wisły
27. Aktualna wersja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
28. Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami 2030 - projekt
29. Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych (projekt programu)
30. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
31. Strategia Rozwoju Kraju 2020
32. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa
33. Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020
34. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020 r.
35. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, 2014
36. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (z 13.07.2010 r.)
37. Krajowa Polityka Miejska 2023
38. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (projekt z 2015 r.)
39. Strategia Polityki Zdrowotnej na lata 2014-2020

Dokumenty na poziomie międzynarodowym:

40. Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu - KOM(2010) 2020 wersja ostateczna
41. Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny - unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. - KOM(2011) 244 wersja ostateczna
42. Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu - COM(2013) 216 wersja ostateczna

43. BIAŁA KSIĘGA. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania. Bruksela, dnia 1.4.2009 KOM(2009) 147 wersja ostateczna
44. Komunikat komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby - KOM(2006) 231 wersja ostateczna
45. Program działań w zakresie środowiska do 2020 r. - "Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety" - Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. (Dz.U. L 354/171 z 28.12.2013)
46. Plan ochrony zasobów wodnych Europy - COM(2012) 673 wersja ostateczna
47. Blueprint to Safeguard Europe's waters (water Blueprint)
48. Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz.U. 2002 nr 184 poz. 1532)
49. Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Dz.U. 1978 nr 7 poz. 24, z późn. zm.)
50. Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz.U. 1996 nr 58 poz. 263, z późn. zm.)
51. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. 2006 nr 14 poz. 98)
52. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz.U. 1976 Nr 32 poz. 190)
53. Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy, sporządzona w Grenadzie dnia 3 października 1985 r. (Dz.U. 2012 poz. 210)
54. Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona), sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r. (Dz.U. 1996 nr 120 poz. 564)

Inne materiały pomocnicze:

55. Dudek W., „Dopuszczalne poziomy hałasu, a plany zagospodarowania przestrzennego”. Materiały ZSZW, Wisła 2008 r.
56. Florkiewicz E., „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko dla dokumentów planistycznych”, kwartalnik Problemy Ocen Środowiskowych
57. Jendrośka J., „Ocena strategiczna w Polsce: odrębna procedura czy integralna część procesu planowania? Obowiązująca regulacja prawna w świetle doświadczeń z oceną strategiczną Narodowego Planu Rozwoju”, Jendrośka Jerzmański Bar i Wspólnicy Prawo gospodarcze i ochrony środowiska, Wrocław- Kraków- Toruń:
<http://archive.rec.org/REC/programs/environmentalassessment/pdf/Poland-SEaINPR.pdf>
58. Kistowski Mariusz, Pchałek Marcin, „Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych”, Warszawa, 2009 r.
59. Komisja Europejska, DG Środowisko, „Ocena planów i przedsięwzięć znacząco oddziałujących na obszary Natura 2000”, Listopad 2001 r., Impact Assessment Unit, School of Planning, Oxford Brookes University

60. Niewiadomski. Z., Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne. Komentarz. Wydanie 3, Warszawa 2006 r.
61. „Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko w planowaniu przestrzennym” pod redakcją Romana Bednarka, Poznań, Polska 2012 r.
62. "Poradnik dotyczący uwzględniania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko", ISBN 978-92-79-29016-9, Unia Europejska, 2013:
http://sdr.gdos.gov.pl/Documents/OO%C5%9A/bio-clia_SEA_2015.pdf

3 Informacje o zawartości i głównych celach projektu Studium oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami planistycznymi

3.1 Ogólna charakterystyka ustaleń zawartych w projekcie Studium

Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta i gminy Siedliszcze, zaproponowane w projekcie studium, to:

1. Wzmacnianie roli miasta Siedliszcze (będącego podstawową jednostką osadniczą w strukturze gminy) jako lokalnego ośrodka usługowego w zakresie: administracji, oświaty, kultury, zdrowia, sportu i rekreacji oraz szeroko rozumianych usług komercyjnych, a także jako podstawowej jednostki osadniczej,
2. Dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy;
3. Delimitacja obszarów urbanizacji i obszarów otwartych bez zabudowy;
4. Wzmacnianie roli miejscowości Majdan Zahorodyński jako ośrodka o wiodącej funkcji turystyczno-rekreacyjnej, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej;
5. Rozwój strefy logistyczno-produkcyjno-usługowej w południowej części miasta Siedliszcze w oparciu o węzeł „Marynin-Karczemka” na drodze ekspresowej S12;
6. Rozwój przemysłu górniczego w oparciu o istniejące zasoby węgla kamiennego, w szczególności w rejonie miejscowości Kulik, wraz z niezbędną infrastrukturą i zapleczem;
7. Utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich gminy, rozwój agroturystyki i rolnictwa specjalistycznego;
8. Zachowanie istniejących kompleksów leśnych w północnej i wschodniej części gminy oraz zwiększenie udziału terenów leśnych w ogólnej strukturze zagospodarowania terenu i wyrównywanie granicy polno-leśnej;
9. Ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów i obszarów zabytkowych, układu przestrzennego i obecnego charakteru zabudowy: niskiej i osadzonej w krajobrazie naturalnym;
10. Ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, w tym: obszarów Natura 2000, Pawłowskiego i Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, pomników przyrody, stanowisk gatunków i siedlisk chronionych, a także: obszarów bagiennych, podmokłych, łąkowych, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych;
11. Dalszy rozwój infrastruktury komunikacyjnej, w tym: budowa drogi ekspresowej S12, poprawa stanu technicznego istniejących dróg o znaczeniu lokalnym, rozwój siatki ulic w obszarach urbanizacji, budowa linii kolejowej do obsługi przemysłu górniczego, budowa sieci dróg rowerowych;
12. Dalszy rozwój infrastruktury technicznej, propagowanie proekologicznych rozwiązań dotyczących gospodarstw domowych.

W celu realizacji sformułowanych powyżej głównych kierunków zmian w strukturze przestrzennej miasta i gminy Siedliszcze na rysunku studium pn. „Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego” zaproponowano następujące STREFY ROZWOJU ZABUDOWY:

- STREFA ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ (**MU**) – obejmująca centralną, śródmiejską część miasta Siedliszcze;
- STREFY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ WIELORODZINNEJ Z USŁUGAMI (**MW**) – obejmujące nowe tereny w centralnej i wschodniej części miasta Siedliszcze oraz obszary istniejącej zabudowy w miejscowościach: Brzeziny, Bezek i Bezek – Kolonia;

- STREFY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ Z USŁUGAMI (**MN**) – obejmujące istniejące zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny rozwoju osadnictwa w mieście Siedliszcze;
- STREFY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ, MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ I USŁUGOWEJ (**RM**) – obejmujące większą część zabudowy istniejącej na obszarze wiejskim, związanej z dominującą w gminie funkcją rolniczą oraz obszary rozwoju osadnictwa w oparciu o istniejące jednostki osadnicze na terenie gminy, szczególnie w miejscowościach: Chojno Nowe Pierwsze, Chojno Nowe Drugie, Wojciechów, Romanówka, Chojno Stare, Anusin, Chojeniec, Wola Korybutowa Pierwsza, Wola Korybutowa-Kolonia, Kulik-Kolonia, Majdan Zahorodyński, Dobromyśl, Mogilnica, Bezek, Marynin, Krowica i Lipówki;
- STREFA ZABUDOWY LETNISKOWEJ I MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ (**ML**) – obejmująca: tereny rozwoju turystyki, rekreacji indywidualnej i zbiorowej w miejscowości Majdan Zahorodyński;
- STREFY ZABUDOWY USŁUG PUBLICZNYCH (**Up**) - obejmujące tereny wybranych, istniejących na obszarze miasta i gminy obiektów usług publicznych z zakresu: bezpieczeństwa, administracji, zdrowia, kultury;
- STREFY ZABUDOWY USŁUG OŚWIATY, USŁUG SPORTU I REKREACJI (**Uo/Us**) - obejmujące tereny wybranych, istniejących na obszarze miasta i gminy szkół i przedszkoli, obiektów sportowych oraz obszary przewidziane do rozwoju tych usług;
- STREFY ZABUDOWY OBIEKTÓW KULTURY RELIGIJNEGO (**Uk**) - obejmujące tereny wybranych, istniejących na obszarze miasta i gminy kościołów;
- STREFY ZABUDOWY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ (**PU**) – obejmujące tereny strefy logistycznej w południowej części miasta Siedliszcze projektowanej w oparciu o planowany węzeł na drodze ekspresowej S12, tereny produkcyjno-usługowe, składowe i magazynowe towarzyszące projektowanej w Kuliku-Kolonii kopalni węgla kamiennego, a także pomniejsze tereny produkcyjne, usługowe, składowe, magazynowe w miejscowościach: Bezek, Bezek-Kolonia, Chojno Nowe Pierwsze, Chojno Nowe Drugie oraz Wola Korybutowa - Kolonia;
- STREFA ZABUDOWY PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ Z DOPUSZCZENIEM WIELKOPOWIECHNIOWYCH OBIEKTÓW HANDLOWYCH (**PU1**) – obejmujące tereny strefy logistycznej w południowej części miasta Siedliszcze projektowanej w oparciu o planowany węzeł na drodze ekspresowej S12;
- STREFY POWIERZCHNIOWEJ EKSPLOATACJI KOPALIN (**PE**) – obejmujące tereny istniejących kopalni kruszyw pospolitych w Lechówce, oraz rejon planowanych kopalni odkrywkowych w: południowej części miasta Siedliszcze, w Mogilnicy, Janowicy i Kuliku – Kolonii;
- STREFA ZAKŁADU GÓRNICZEGO, TERENÓW PRODUKCYJNYCH I USŁUGOWYCH (**PG/PU**) – obejmująca rejon lokalizacji planowanego Zakładu Górniczego związanego z wydobywaniem węgla kamiennego wraz z niezbędną infrastrukturą i zapleczem produkcyjno-usługowym, składowym i magazynowym w miejscowości Kulik-Kolonia;
- STREFY LOKALIZACJI ZBIORNIKÓW RETENCYJNYCH (**WS**) – obejmujące rejon lokalizacji planowanych zbiorników retencyjnych w Mogilnicy i w Romanówce.

Orientacyjnie, powierzchnia poszczególnych obszarów przewidzianych w studium do urbanizacji wynosi:

- strefa zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU) – około 40 ha,
- strefa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami (MW) – około 35 ha,
- strefa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami (MN) – około 435 ha,
- strefa zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej (RM) – około 450 ha,
- strefa zabudowy letniskowej i mieszkaniowej jednorodzinnej (ML) – około 60 ha,
- strefa zabudowy usług publicznych (Up) – około 8 ha,

- strefa zabudowy usług oświaty, usług sportu i rekreacji (Uo/Us) – około 10 ha,
- strefa zabudowy obiektów kultu religijnego (Uk) – około 2 ha,
- strefa zabudowy produkcyjno-usługowej w tym strefa zabudowy produkcyjno-usługowej z dopuszczeniem wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (PU, PU1) – około 230 ha,
- strefa powierzchniowej eksploatacji kopalin (PE) – około 70 ha,
- strefa Zakładu Górniczego, terenów produkcyjnych i usługowych (PG/PU) – około 110 ha,
- strefa lokalizacji zbiorników retencyjnych (WS) – około 125 ha.

Łączna powierzchnia obszarów przewidzianych w Studium do urbanizacji w poszczególnych strefach zabudowy na terenie miasta i gminy Siedliszcze wynosi około 1400 ha (w tym częściowo obszary istniejącej zabudowy), co stanowi około 9% całkowitej powierzchni gminy.

W celu ochrony przed niekontrolowanym rozlewaniem się zabudowy oraz zagospodarowania terenu zgodnie z rosnącym stopniowo zapotrzebowaniem i możliwościami ekonomicznymi gminy, w studium określono, że rozwój zabudowy mieszkaniowej na terenie miasta Siedliszcze nastąpi w dwóch etapach:

- ⇒ Przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę i zainwestowanie terenów położonych w obszarze objętym I etapem rozwoju zabudowy mieszkaniowej może nastąpić bezpośrednio po przyjęciu przez Radę Gminy niniejszego studium.
- ⇒ Przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę i zainwestowanie terenów położonych w obszarze objętym II etapem rozwoju zabudowy mieszkaniowej może nastąpić po osiągnięciu przez miasto Siedliszcze liczby ludności nie mniejszej niż 10.000 mieszkańców.

Zmiana studium dotyczy całego obszaru w granicach administracyjnych gminy Siedliszcze.

3.2 Powiązania z innymi dokumentami

Studium powiązane jest z szeregiem dokumentów opracowywanych i zatwierdzanych na różnych szczeblach administracji.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Ponadto, przeanalizowano zgodność z najważniejszymi dokumentami o wymiarze strategicznym i środowiskowym, w skali powiatu chełmskiego i gminy Siedliszcze.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to dokument przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 157 w dniu 25 września 2012 roku, najważniejszy w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2020 roku. Dokument ten jest kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 oraz dziewięciu zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych, do których należą: Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa.

W strategii określona została wizja Polski 2020 jako: "Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo". Celem głównym strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

W strategii określono obszary strategiczne, a w ich ramach cele i priorytety rozwojowe. Do obszarów strategicznych należą:

- I. Sprawne i efektywne państwo
 - Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem
 - Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe
 - Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych
- II. Konkurencyjna gospodarka
 - Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej
 - Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki
 - Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki
 - Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego
 - Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych
 - Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
 - Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu
- III. Spójność społeczna i terytorialna
 - Cel III.1. Integracja społeczna
 - Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
 - Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

W kontekście projektowanego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego planowanych na terenie gminy Siedliszcze najważniejsze są cele:

- C II.6 - zwłaszcza priorytet rozwojowy: *"Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii"*, gdzie stwierdzono: *"W ciągu najbliższych dziesięciu lat węgiel stanowić będzie główne paliwo dla elektroenergetyki. Dlatego istotne będzie zaspokojenie krajowego zapotrzebowania na węgiel oraz zagwarantowanie stabilnych dostaw do odbiorców, a także wymaganych parametrów jakościowych."*
- C III.3 - zwłaszcza priorytet rozwojowy: *"Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich"*, gdzie stwierdza się, że: *"Polityka rozwoju powinna umożliwiać wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.(...) Działania na rzecz wsparcia rozwoju obszarów wiejskich zmierzać będą w kierunku podnoszenia poziomu i jakości życia na wsi, poczynając od zapewnienia opieki i wychowania przedszkolnego, przez poprawę dostępu do edukacji i kultury, a następnie wsparcia rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej i rozwoju infrastruktury oraz poprawę dostępu do usług publicznych."* oraz priorytet rozwojowy: *"Zwiększenie spójności terytorialnej"*.

Podsumowanie: Projekt Studium odpowiada na wyzwania i kierunki rozwoju określone w strategii. Zakłada on rozwój obszarów wiejskich gminy, umożliwia rozwój działalności pozarolniczej i stymuluje rozwój ośrodka miejskiego jakim jest Siedliszcze - ośrodek, któremu nadano prawa miejskie w 2016 roku.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju to najważniejszy dokument dotyczący polityki zagospodarowania przestrzennego kraju w horyzoncie do 2030 roku. Został przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 238 z dnia 13 grudnia 2011 roku. Cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju to:

Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.

Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

W kontekście projektowanego Studium gminy Siedliszcze najważniejsze są cele: 2 i 5.

W KPZK 2030 napisano, że do podstawowych wyzwań polityki przestrzennej należy zapewnienie spójności na poziomie krajowym – między lepiej rozwiniętymi obszarami Polski, a obszarami o niskim poziomie rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, do których zaliczono między innymi województwo lubelskie. Kierunki działań polityki przestrzennej umożliwiające realizację celu wspomagania spójności terytorialnej obejmują między innymi *"Regionalną integrację funkcjonalną, wspomaganie rozprzestrzeniania procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału do specjalizacji terytorialnej"*. Z uwagi na procesy depopulacyjne obejmujące znaczną część obszarów wiejskich Polski Wschodniej, w KPZK 2030 zwrócono uwagę, że na tym obszarze niezwykle istotne jest wzmocnienie ośrodków lokalnych i ich dostępności z obszarów wiejskich. Jednym z kierunków działań w ramach Celu 2 jest *"Wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich"*.

Ponadto, w KPZK 2030, jednym z kierunków działań w ramach Celu 5 jest *"Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na to zagrożenie"*. W tym celu niezbędna jest między innymi ochrona złóż kopalin o charakterze strategicznym przed różnego rodzaju działalnością człowieka

np. osadnictwo, budowa infrastruktury transportowej. Dotyczy to między innymi ochrony złóż węgla kamiennego na terenie województwa lubelskiego. Założono, że wraz z rozwojem technologii redukujących poziom emisji możliwe będzie wykorzystanie tych zasobów bez naruszenia ograniczeń wynikających z polityki energetyczno-klimatycznej UE.

Podsumowanie: Projekt Studium odpowiada na kierunki zagospodarowania przestrzennego określone w KPZK 2030. Zakłada on rozwój obszarów wiejskich gminy w oparciu o aktualną sieć osadniczą, wzmacnia rolę głównego ośrodka - miasta Siedliszcze, integrującego pozostałe obszary w gminie, a także wprowadza takie zapisy, które umożliwiają skuteczną ochronę i podjęcie eksploatacji węgla kamiennego w przyszłości.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 została przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013 r. W horyzoncie 2020 roku, strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego są określone następująco:

1. Wzmacnianie urbanizacji regionu.
2. Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.
3. Selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności regionu.
4. Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

Podsumowanie: Projekt Studium jako dokumentu planistycznego nie odnosi się bezpośrednio do celów nakreślonych w strategii, gdyż nie odnoszą się one wprost do sposobu zagospodarowania przestrzennego. Niemniej jednak, planowane kierunki zagospodarowania określone w Studium nie stoją w sprzeczności i nie hamują osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych określonych w strategii. Studium przewiduje taki sposób zagospodarowania, który respektuje racjonalne i efektywne wykorzystywanie zasobów przyrody dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjnych, przy zachowaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego, co jest jednym z celów operacyjnych strategii (cel 4.5). W ramach celu 4.5 jednym z kierunków działań jest "Wspieranie działań na rzecz podejmowania i rozwijania racjonalnej eksploatacji zasobów kopalin mogących mieć szczególny wpływ na rozwój i zmianę struktury gospodarczej województwa (np. gaz, węgiel)", co nawiązuje do kierunków zaplanowanych w Studium. Planowany kierunek umożliwiający w przyszłości eksploatację złóż węgla kamiennego może przyczynić się do rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców gminy, a także pośrednio osiągnięcia celu, jakim jest przełamywanie niekorzystnych efektów przygranicznego położenia regionu (cel 4.4) poprzez utworzenie nowych miejsc pracy dla mieszkańców gminy i terenów sąsiednich.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

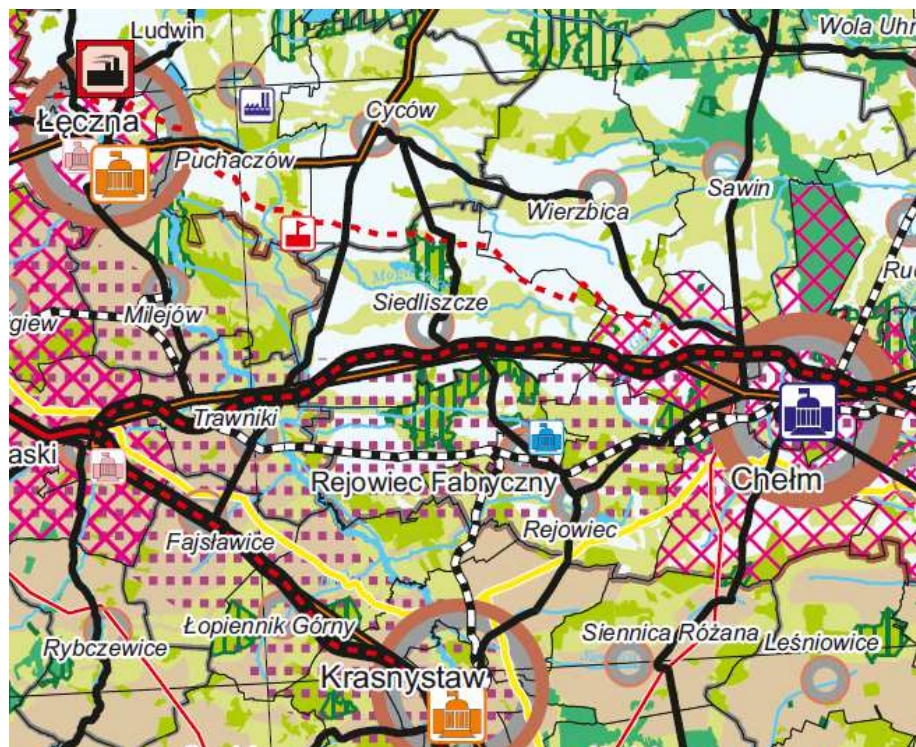
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, ostatnia zmiana przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XI/162/2015 z dnia 30 października 2015 r., to dokument określający kierunki zagospodarowania przestrzennego na szczeblu regionalnym.

Zgodnie z planem, gmina Siedliszcze nie jest położona ani w obrębie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (LOM), ani w obrębie oddziaływania ośrodków subregionalnych i wskazanych do wzmacniania funkcji subregionalnych (najbliższym takim ośrodkiem jest Chełm).

Przez północne obszary gminy Siedliszcze planowana jest nowa linia elektroenergetyczna 400kV wyznaczona w planie, a także nowa droga S12 o przebiegu równoleżnikowym w południowej części gminy. Wskazano ponadto na powiązania przyrodnicze obejmujące pasmo obszaru wzdłuż rzeki Mogilnicy oraz na południe od niej. Ostoje wskazane w planie to rejonu obszarów Natura 2000 istniejące na terenie gminy.

Na poniższym rysunku przedstawiono wycinek z mapy kierunków rozwoju stanowiącej część graficzną planu.

Rysunek 3.1 Wycinek z mapy kierunków rozwoju z planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

Legenda:

W planie określono obszary funkcjonalne, zgodnie z polityką KPZK 2030. Teren gminy Siedliszcze znajduje się w obrębie obszaru funkcjonalnego o znaczeniu regionalnym o nazwie: **łęczyńsko-chełmski okręg górniczo-energetyczny**. Łęczyńsko-chełmski okręg górniczo-energetyczny jest obszarem funkcjonalnym obejmującym udokumentowane złoża węgla kamiennego w obrębie lubelskiego basenu karbońskiego, położone w środkowej i południowej części Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Priorytetem rozwojowym dla tego obszaru jest: „*rozwój energetyki w oparciu o miejscowe zasoby surowcowe (zapewnienie przestrzennych warunków rozwoju i zagospodarowania regionu przemysłowego opartego na zasobach węgla kamiennego)*”. Poniżej przedstawiono wiodące kierunki i zasady zagospodarowania tego obszaru funkcjonalnego określone w PZP woj. lubelskiego.

„Funkcje rozwojowe:

- podstawowe – przemysłowa (górnictwo, energetyka, produkcja cementu),

- towarzyszące – rolnicza (wielokierunkowa), turystyczna.

Wiodące kierunki zagospodarowania:

- rozwój infrastruktury kopalni węgla kamiennego oraz transportowej dla potrzeb dystrybucji surowca,
- budowa elektrowni wraz z infrastrukturą elektroenergetyczną,
- rozwój specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia i ratownictwa w Łęcznej,
- rozwój zaplecza badawczo-wdrożeniowego kopalni.

Zasady i warunki zagospodarowania:

- kontrolowanie procesu powstawania szkód górniczych,
- zapewnienie drożności powiązań ekologicznych,
- realizacja powierzchniowej infrastruktury wydobywczej poza granicami obszarów prawnie chronionych,
- prowadzenie eksploatacji z zastosowaniem technik i technologii minimalizujących jej wpływ na powierzchnię terenu."

Ponadto, gmina Siedliszcze to także wiejski obszar funkcjonalny - „obszar wiejski wymagający wsparcia procesów rozwojowych”. Tego typu obszary to tereny o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego i ośrodków subregionalnych oraz o słabo rozwiniętej sieci mniejszych miast, w znikomym stopniu uczestniczą w procesach rozwojowych kraju. Dla tego typu obszarów wskazano następujące

CELE ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO:

- „wzmacnianie powiązań funkcjonalnych (transportowych, teleinformatycznych, społeczno-gospodarczych) z lokalnymi ośrodkami rozwoju,
- stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z produkcją rolną i wykorzystywaniem walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego w turystyce”.

ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO:

- „dostosowywanie zagospodarowania do warunków zmniejszającego się zaludnienia”.

Podsumowanie: Projekt studium jest zgodny z kierunkami rozwoju określonymi w planie. W szczególności wpisuje się w potrzebę rozwoju obszaru funkcjonalnego, jakim jest łęczyńsko-chełmski okręg górniczo-energetyczny.

Zgodnie z planem, na terenie miasta i gminy Siedliszcze przewiduje się realizację następujących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- odcinek drogi ekspresowej nr 12 (Piaski – granica państwa) wraz z węzłem w rejonie miasta Siedliszcze oraz Miejskami Obsługi Podróżnych w rejonie miejscowości Chojno Stare;
- dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV Chełm – Lublin Systemowa;
- ropociąg surowcowy relacji Brody-Płock (Adamowo) jako rozwijanie sieci TEN-E, rozbudowa systemu przesyłu surowców naftowych – Odessa-Brody-Gdańsk;
- odbudowa i rewitalizacja systemu wodnego Kanału Wieprz-Krzna.

Strategia Rozwoju Powiatu Chełmskiego na lata 2008 - 2015 z perspektywą do roku 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Chełmskiego na lata 2008 - 2015 była aktualizowana w 2014 roku. Wizją rozwoju powiatu jest „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Powiatu Chełmskiego”. W strategii zostały określone cztery priorytety / cele strategiczne:

- Priorytet 1: Zrównoważone wykorzystanie istniejących zasobów dla rozwoju społeczno-gospodarczego
- Priorytet 1: Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki

- Priorytet 3: Wzrost poziomu zatrudnienia i jakości życia mieszkańców powiatu
- Priorytet 4: Podnoszenie kompetencji i zdolności do kooperacji mieszkańców oraz ograniczenie wykluczenia cywilizacyjnego

W ramach priorytetu 1 jednym z celów operacyjnych jest „Gospodarcze wykorzystanie istniejących zasobów naturalnych”. W ramach analizy SWOT zawartej w strategii, przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców powiatu chełmskiego. W ankietach wyraźnie zwrócono uwagę między innymi na włączenie się w tworzenie przemysłu wydobywania węgla i energetyki konwencjonalnej oraz tworzenie wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości i poprawy konkurencyjności istniejących przedsiębiorstw. Stosunkowo najmniej nadziei wiąże się z rozwojem odnawialnych źródeł energii i rolnictwa ekologicznego. W końcowym efekcie, w analizie SWOT jako jedną z szans wskazano „Podjęcie inwestycji w rozwój wytwórstwa energii i przemysłu opartego na przetwarzaniu węgla” i „Rozwój energetyki odnawialnej i wzrost popytu na surowce do bioenergetyki”. W strategii wskazano również jako szansę budowę drogi ekspresowej S12 na odcinku Lublin-Chełm-Dorohusk.

Podsumowanie: Projekt Studium, jako dokumentu planistycznego nie odnosi się bezpośrednio do większości celów nakreślonych w strategii, gdyż nie odnoszą się one wprost do sposobu zagospodarowania przestrzennego. Niemniej jednak, planowane kierunki zagospodarowania określone w Studium nie stoją w sprzeczności i nie hamują osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych określonych w strategii. Planowany kierunek umożliwiający w przyszłości eksploatację złoża węgla kamiennego wpisuje się w cele określone w priorytecie 1 w strategii, dotyczące wykorzystania istniejących zasobów naturalnych. Może się także przyczynić do wzrostu poziomu zatrudnienia, co nawiązuje do priorytetu 3 w strategii.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Chełmskiego - aktualizacja na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Chełmskiego określone zostały cele główne i szczegółowe wynikające z analizy diagnozy stanu istniejącego środowiska i uwarunkowań społeczno - gospodarczych, a także potrzeb w tym zakresie:

Obszar strategiczny I: Jakość i gospodarowanie wodami

Obszar strategiczny II: Jakość powietrza atmosferycznego

Obszar strategiczny III: Ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego

Obszar strategiczny IV: Ochrona powierzchni ziemi

Obszar strategiczny V: Gospodarka odpadami

Obszar strategiczny VI: Zarządzanie środowiskiem

Obszar strategiczny VII: Edukacja ekologiczna

Podsumowanie: Planowane kierunki zagospodarowania określone w Studium nawiązują do celów określonych w obrębie obszarów strategicznych w programie, m.in. wprowadzone są zapisy dotyczące stref ochronnych ujęć wód, potrzeb w zakresie rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, ujęcie w Studium terenów zagrożonych powodzią, promowanie nośników energii ekologicznej, tworzenie ścieżek rowerowych, ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów kopalin oraz potrzeb w zakresie rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych.

W Strategii mowa jest o konieczności rozbudowy sieci gazu ziemnego na terenie powiatu. W studium gminy Siedliszcze w zakresie gazownictwa zakłada się doprowadzenie gazociągu wysokiego ciśnienia od strony gminy Trawniki wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I stopnia zlokalizowaną w rejonie miasta Siedliszcze oraz sukcesywną rozbudowę sieci gazowej niskiego i średniego ciśnienia na potrzeby bytowe (ogrzewania, przygotowywanie posiłków) i ewentualnie przemysłowe.

Strategia Rozwoju Gminy Siedliszcze

W strategii określono misję gminy jako: „*Gmina Siedliszcze jest miejscem gdzie żyje się spokojnie i bezpiecznie, jest atrakcyjna dla inwestycji gospodarczych i budownictwa, z rozwiniętym i przynoszącym dochody rolnictwem a walory przyrodnicze skłaniają do rekreacji i wypoczynku*”.

Wyznaczono także pięć celów operacyjnych:

CEL I: Rozwój infrastruktury technicznej poprawiającej warunki życia na terenie gminy Siedliszcze

CEL II: Kreowanie dogodnych warunków do inwestowania na terenie gminy Siedliszcze i rozwój przedsiębiorczości

CEL III: Wzrost potencjału gminy Siedliszcze jako ośrodka turystyczno-kulturalnego z znaczeniu lokalnym

CEL IV: Rozwój rolnictwa i poprawa warunków prowadzenia działalności przez rolników z terenu gminy Siedliszcze

CEL V: Poprawa stanu usług społecznych na terenie gminy Siedliszcze

W ramach celu operacyjnego II wskazano w strategii między innymi na cel II.4 jakim jest „*Aktywizacja gospodarcza terenu Gminy Siedliszcze poprzez budowę elektrowni na bazie zasobów Lubelskiego Zagłębia Węglowego*”. Ponadto, w ramach zadań szczegółowych określonych w strategii przewiduje się między innymi:

- budowę nowych oczyszczalni ścieków w m. Bezek Kolonia i m. Bezek oraz rozbudowę istniejącej oczyszczalni w Siedliszczu,
- rozbudowę sieci wodociągowej,
- budowę nowych odcinków dróg,
- budowę zbiorników małej retencji w m. Wojciechów i Mogilnica oraz rozbudowę zb. Majdan Zahorodyński,
- budowę terenów rekreacyjnych w Majdan Zahorodyński,
- budowę ścieżki rowerowej łączącej Siedliszcze i Majdan Zahorodyński,
- budowę wiejskich boisk przy szkołach.

Podsumowanie: Planowane kierunki zagospodarowania określone w Studium wpisują się w cele określone w strategii. Kierunki zaproponowane w studium odpowiadają między innymi na cel I poprzez rozwój infrastruktury i poprawę dostępności komunikacyjnej i układu drogowego (m.in. droga S12, sieci elektroenergetyczne), na cel II poprzez tworzenie dogodnych warunków do inwestowania między innymi w branżę związaną z wydobywaniem węgla (strefa Zakładu Górniczego, terenów produkcyjnych i usługowych oznaczona w studium jako PG/PU; strefa zabudowy produkcyjno-usługowej w tym strefa zabudowy produkcyjno-usługowej z dopuszczeniem wielkopowierzchniowych obiektów handlowych oznaczona jako PU, PU1) , a także na cel III poprzez tworzenie warunków do rozwoju turystyki poprzez m.in. budowę ścieżek rowerowych oraz wskazanie zbiorników retencyjnych z możliwością wykorzystania w turystyce i rekreacji oraz do celów hodowlanych. Należy podkreślić, że analizowany projekt studium nie stwarza warunków do lokalizowania na terenie gminy Siedliszcze elektrowni opartej na węglu, a jedynie wskazuje możliwość wydobywania węgla z zasobów znajdujących się na terenie gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Siedliszcze (2004 - 2015)

W programie autorzy wskazali, że „*bardzo istotnym instrumentem, który pozwala na kształtowanie odpowiedniej polityki ekologicznej na poziomie lokalnym jest miejscowe planowanie przestrzenne. Fachowa konstrukcja dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego) oraz ich odpowiednia aktualizacja pozwala na racjonalne, zgodne z koncepcją zrównoważonego rozwoju:*

- *kształtowanie sieci osadniczej, sieci infrastrukturalnych (gazociąg, wodociąg i kanalizacja,*

energia elektryczna, telekomunikacja, drogi),

- *lokowanie obiektów użyteczności publicznej, a także terenów pod działalność przemysłową,*
- *wskazywanie terenów i określanie zasad prowadzenia działalności górniczej,*
- *przeciwdziałanie skutkom ewentualnych zjawisk powodziowych,*
- *kształtowanie zalesień,*
- *wyznaczanie obszarów ograniczonego użytkowania,*
- *ochronę przyrody i krajobrazu”.*

W programie cele i zadania pogrupowano w ramach następujące obszary:

➤ Ochrona wód i gospodarka wodno-ściekowa

Cel długoterminowy do roku 2015 (powiatowy): Przywrócenie jakości wód powierzchniowych do wymaganych standardów oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania.

Wśród celów i zadań dla gminy, istotnych z punktu widzenia planowania przestrzennego, określono m.in.: budowę nowej i rozbudowę oraz modernizację istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (m.in. budowę oczyszczalni ścieków w Bezku-Kolonii, w Mogilnicy i Brzezinach), ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód podziemnych i powierzchniowych, szczególnie ze źródeł rolniczych i komunalnych, zwiększanie zasobów wodnych np. poprzez zabiegi melioracyjne, budowę zbiorników wodnych (wskazano: budowę zbiornika małej retencji Bezek, Mogilnica, Wojciechów) oraz ochronę jakości wód rzeki Mogilnicy. Wskazano również za konieczne uwzględnienie w mpzp ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, wyznaczenie stref ochronnych ujęć wód, promowanie rolnictwa ekologicznego na terenie GZWP i zapewnianie dostępu do publicznych wód powierzchniowych.

➤ Ochrona powietrza

Cel długoterminowy do roku 2015 (powiatowy): Systematyczna poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu poprzez ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych, komunalnych i komunikacyjnych.

Wśród celów i zadań dla gminy, istotnych z punktu widzenia planowania przestrzennego, określono m.in.: zastępowanie węgla w piecach i paleniskach domowych innymi paliwami, wykorzystanie alternatywnych źródeł energii oraz realizacja budowy sieci gazu ziemnego na terenie gminy.

➤ Ochrona przed nadmiernym hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Wśród celów i zadań dla gminy określono ochronę ludzi przed skutkami nadmiernego hałasu i wibracji oraz minimalizowanie oddziaływania na zdrowie ludzkie nadmiernego promieniowania elektromagnetycznego. Wśród zadań zmierzających do osiągnięcia ww. celów jest między innymi modernizacja i budowa dróg gminnych. Wskazano ponadto, aby w mpzp były uwzględniane dane o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku na terenach chronionych akustycznie, źródłach promieniowania elektromagnetycznego i obszarach ograniczonego użytkowania.

➤ Ochrona przyrody i krajobrazu

Cel długoterminowy do roku 2015 (powiatowy): Ukształtowanie i ochrona powiatowego systemu obszarów ochronnych oraz rozwój obszarów rekreacyjnych.

Cele gminne to: integrowanie zagadnień przyrodniczych z miejscowym planowaniem przestrzennym, upowszechnianie i stosowanie zasad kodeksu dobrej praktyki rolniczej w celu ochrony bioróżnorodności oraz zachowania walorów krajobrazowych oraz aktualizacja dokumentacji dotyczącej dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego gminy. Jako jedno z zadań przewidzianych na okres 2004 - 2006 jest „*Ochrona oczek wodnych oraz terenów podmokłych nieprzydatnych rolniczo jako obiektów wzbogacających bioróżnorodność gminy i pełniących istotne funkcje ekologiczno-krajobrazowe*” oraz na lata 2004 - 2010 „*Preferowanie zalesień na terenach cennych przyrodniczo, wzdłuż brzegów rzek i zbiorników wodnych*”, „*Określanie w studium*

uwarunkowań i kierunkach rozwoju przestrzennego gminy obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu”, „Bieżące uwzględnianie w mpzp nowo stanowionych na terenie gminy prawnych form ochrony przyrody”.

- Ochrona lasów i zwiększanie lesistości

Cel długoterminowy do roku 2015 (powiatowy): Zwiększanie powierzchni lasów i racjonalna eksploatacja zasobów leśnych.

Cele gminne to: zwiększenie lesistości gminy do 10%, zalesianie gruntów zdegradowanych oraz nieprzydatnych z rolniczego punktu widzenia, wyznaczenie i aktualizacja w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego granicy polno-leśnej, prowadzenie na gruntach i w lasach wchodzących w skład obszarów chronionych zalesień i gospodarki leśnej opartej na odpowiednich planach ochrony dla tych obszarów, przestrzeganie zasad racjonalnej (zrównoważonej) gospodarki leśnej w lasach prywatnych. Jedno z zadań wskazanych w programie obejmuje „Aktualizacja gruntów możliwych do zalesienia w mpzp zgodnie z obowiązującymi kryteriami” oraz „Zalesienia w rejonie Woli Korybutowej, Stasina Dolnego, Romanówki, Bezku i Kolonii Bezek”.

- Ochrona gleb

Cel długoterminowy do roku 2015 (powiatowy): Racjonalne wykorzystanie gleb i gruntów wraz z ich ochroną i rekultywacją.

Cele gminne związane z planowaniem przestrzennym to przede wszystkim ochrona gleb wartościowych rolniczo przed przeznaczaniem na cele nierolnicze. Jednym z zadań wskazanych w programie jest „Uwzględnianie zapisów w mpzp odnośnie do ochrony gleb o wysokich klasach bonitacyjnych (I-IV)”.

- Racjonalne gospodarowanie surowcami i powierzchnią ziemi

Cel długoterminowy do roku 2015 (powiatowy): Efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż, ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

Wśród celów powiatowych krótkoterminowych do roku 2007 wskazano między innymi potrzebę rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, kontynuację poszukiwań nowych złóż surowców, w celu rozwoju gospodarczego powiatu, maksymalne wykorzystanie zasobów kopalin w granicach udokumentowania, rekultywację lub rewitalizację terenów dawnych wyrobisk górniczych i niedopuszczanie do ich dalszej degradacji (np. w postaci niekontrolowanego składowania odpadów) oraz ochronę złóż nie eksploatowanych poprzez uwzględnienie ich w planach zagospodarowania przestrzennego.

Cele gminne w tym obszarze to: rekultywacja dawnych wyrobisk piaskowni, zwiększanie zasobów wód i odtwarzanie małej retencji, zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej przez użytkowników zbiorowych i indywidualnych oraz promocję stosowania i wykorzystywanie odnawialnych zasobów energetycznych. Wśród zadań na lata 2004 - 2010 wskazano m.in. „Uwzględnianie programu budowy małych zbiorników wodnych w mpzp”.

- Zarządzanie środowiskiem w gminie

Brak celów nawiązujących do planowania i zagospodarowania przestrzennego.

- Edukacja ekologiczna i kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Brak celów nawiązujących do planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Podsumowanie: Generalnie projekt studium poprzez swoje ustalenia i zapisy wpisuje się w cele i kierunki działań wskazane w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Siedliszcze. Pomimo tego, że program obejmuje lata 2004 - 2015, wiele z celów i działań wydaje się nadal aktualnych.

W projekcie studium zawarto zasady odnoszące się do ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody oraz krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego. Główne cele w zakresie ochrony środowiska określone w studium to:

- ochrona zasobów naturalnych,
- zrównoważone wykorzystanie potencjału i zasobów środowiska naturalnego,
- stałe dążenie do utrzymania wysokiej jakości i dobrego stanu wszystkich elementów środowiska naturalnego,
- traktowanie ochrony środowiska jako nadrzędnej i nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych gminy.

W odniesieniu do wód, w studium zaproponowano wiele zapisów mających na celu ochronę przed degradacją wód podziemnych, a w szczególności wód Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 407 Niecka Lubelska oraz ochronę wód powierzchniowych m.in. rozwój sieci kanalizacyjnej, utrzymanie jak najwyższego poziomu retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zabudowanych, czy ochrona ciągłości rzek i dolin rzecznych oraz ich obudowy biologicznej.

Ochrona powietrza ma polegać między innymi na docelowym ograniczeniu stosowania w indywidualnych i zbiorczych źródłach ciepła pieców wysokoemisyjnych i zastępowanie ich rozwiązaniami niskoemisyjnymi, ograniczeniu stosowania w indywidualnych i zbiorczych źródłach ciepła paliw wysokoemisyjnych oraz stosowaniu w budownictwie rozwiązań technologicznych służących zabezpieczeniu przed nadmierną utratą ciepła z ogrzewanych budynków.

Ochrona przed hałasem to przede wszystkim konieczność zapewnienia standardów akustycznych w środowisku, ale także zaproponowana w studium realizacja, w miarę możliwości, wzdłuż dróg szpalerów drzew ograniczających rozprzestrzenianie się hałasu komunikacyjnego.

Ochrona przed emisją promieniowania elektromagnetycznego powinna według studium polegać między innymi na ograniczeniu w miarę możliwości budowy w strefach rozwoju zabudowy mieszkaniowej nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych, zwłaszcza niskiego i średniego napięcia i stopniowym ich zastępowaniu liniami kablowymi.

W zakresie gospodarowania surowcami wprowadzono w studium zasadę ograniczenia powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych poza terenami wskazanymi w studium jako tereny powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych (PE) oraz rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji surowców naturalnych. W projekcie studium zapisano ponadto, że ochrona surowców naturalnych winna polegać na zagospodarowaniu terenów w granicach udokumentowanych złóż surowców naturalnych w sposób umożliwiający eksploatację złóż oraz ich wykorzystanie zgodne z przepisami odrębnymi obowiązującymi w zakresie prawa geologicznego i górniczego.

W projekcie studium zapewniono ochronę gruntów o wysokich klasach bonitacyjnych. Niemniej jednak, z uwagi na potrzebę osiągnięcia innych celów, w tym także gospodarczych, niektóre obszary występowania gleb o wysokiej przydatności rolniczej przeznaczono na cele inne niż rolnicze. W takim przypadku, koniecznym będzie uzyskanie odpowiednich zgód na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W projekcie studium zawarto ponadto szereg zapisów odnoszących się do potrzeb ochrony krajobrazu oraz przyrody, między innymi: ochrona integralności ponadlokalnych ciągów ekologicznych oraz ciągów ekologicznych o znaczeniu lokalnym, do których zalicza się w szczególności dolinę rzeki Mogilnicy wraz z przyległymi do niej łąkami, ograniczanie dalszego kanalizowania naturalnych cieków wodnych do niezbędnego minimum i odtwarzaniu obudowy biologicznej cieków skanalizowanych lub ich renaturyzacji, ochrona przed niszczeniem roślinności naturalnej na siedliskach przywodnych, bagiennych i błotnych, muraw, łąk i pastwisk, zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych, łąkowisk, roślinności na siedliskach okrajowych i leśnych, oraz stwarzaniu warunków do odtwarzania się tych zbiorowisk roślinnych. W odniesieniu do obszarów chronionych obowiązują przepisy wynikające z obowiązującego prawodawstwa oraz z dokumentów odrębnych między innymi z planów zarządzania obszarem chronionym.

Procedura SOOŚ umożliwia włączenie społeczeństwa w proces decyzyjny i zapoznanie się z informacjami o stanie środowiska na terenie gminy, co wpisuje się w cele i zadania określone w obszarze nawiązującym do edukacji i podnoszenia świadomości ekologicznej.

Studium jest dokumentem wskazującym ogólne kierunki rozwoju przestrzennego gminy i może zakładać różne sposoby i warianty realizacji celów wskazanych w wyżej wymienionych dokumentach. Z uwagi na ogólny charakter studium jako dokumentu planistycznego (ustalenia przeznaczenia i zagospodarowania terenu następują w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), zapisy projektu Studium nie implementują określonych działań wprost, a jedynie stwarzają ogólne warunki funkcjonalno-przestrzenne do ich realizacji. Analiza celów i priorytetów wskazanych w ww. dokumentach wykazała, że projekt Studium nie stoi w sprzeczności na drodze do osiągnięcia tych celów, a w wielu przypadkach ułatwia ich osiągnięcie stwarzając odpowiednie do tego warunki przyszłego zagospodarowania.

4 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym i zgodność z nimi przedmiotowego projektu zmian Studium

Priorytety Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska zostały sformułowane w VII Programie Działań Wspólnoty w zakresie środowiska (Program działań w zakresie środowiska do 2020 r. - "Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety")⁴.

Na poziomie międzynarodowym i wspólnotowym istnieje także wiele innych dokumentów odnoszących się aspektów ochrony środowiska. Są to przede wszystkim:

1. Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu - KOM(2010) 2020 wersja ostateczna
2. Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny - unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. - KOM(2011) 244 wersja ostateczna
3. Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu - COM(2013) 216 wersja ostateczna
4. BIAŁA KSIĘGA. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania. Bruksela, dnia 1.4.2009 KOM(2009) 147 wersja ostateczna
5. Komunikat komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby - KOM(2006) 231 wersja ostateczna
6. Plan ochrony zasobów wodnych Europy - COM(2012) 673 wersja ostateczna
7. Blueprint to Safeguard Europe's waters (water Blueprint)
8. Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz.U. 2002 nr 184 poz. 1532)
9. Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Dz.U. 1978 nr 7 poz. 24, z późn. zm.)
10. Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz.U. 1996 nr 58 poz. 263, z późn. zm.)
11. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. 2006 nr 14 poz. 98)

⁴ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. (Dz.U. L 354/171 z 28.12.2013).

12. Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz.U. 1976 Nr 32 poz. 190)
13. Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy, sporządzona w Grenadzie dnia 3 października 1985 r. (Dz.U. 2012 poz. 210)
14. Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona), sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r. (Dz.U. 1996 nr 120 poz. 564)

Inne wybrane dokumenty przyjęte na poziomie krajowym to:

15. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Warszawa 2008 r.
16. Polityka Klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020
17. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (projekt z 2015 r.)
18. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
19. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2014-2020
20. Projekt polityki wodnej państwa do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016)
21. Program Wodno-Środowiskowy Kraju
22. Plany Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły
23. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym w obszarze dorzecza Wisły
24. Aktualna wersja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
25. Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami 2030 - projekt
26. Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych (projekt programu)
27. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa
28. Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020
29. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa do 2020 r.
30. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, 2014 r.
31. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (z 13.07.2010 r.)
32. Krajowa Polityka Miejska 2023
33. Strategia Polityki Zdrowotnej na lata 2014-2020

Studium opracowano ze świadomością celów wskazanych w wyżej wymienionych dokumentach, dążąc do uwzględnienia tych, które dotyczą rozpatrywanego terenu. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 6, w którym opisano wnioski z przeprowadzonych analiz wpływu zapisów Studium na poszczególne komponenty środowiska i zagadnienia z nim powiązane, uwzględniając także powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami.

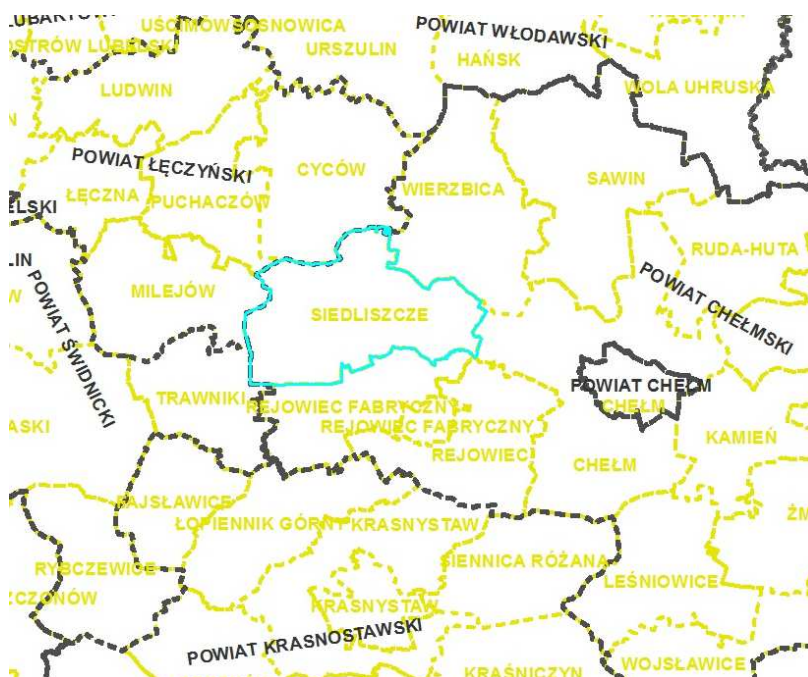
5 Charakterystyka obecnego stanu środowiska i jego potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji projektowanego Studium

5.1 Lokalizacja terenu i charakterystyka środowiska przyrodniczego

5.1.1 Położenie terenu objętego opracowaniem

Obszar niniejszego opracowania obejmuje gminę Siedliszcze. Jest to gmina miejsko-wiejska, zlokalizowana w centralnej części województwa lubelskiego, w powiecie chełmskim, w jego zachodniej części. Sąsiednie gminy kierując się od zachodu to: Milejów (pow. łęczyński), Puchaczów (pow. łęczyński), Cyców (pow. łęczyński), Wierzbica (pow. chełmski), Chełm (pow. chełmski), Rejowiec Fabryczny (pow. chełmski) oraz Trawniki (pow. świdnicki). Lokalizację gminy Siedliszcze na tle sąsiednich gmin przedstawiono na rysunku 2.1.

Rysunek 5.1 Lokalizacja gminy Siedliszcze na tle innych jednostek administracyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (CODGIK).

2.1.2. Charakterystyka zagospodarowania i użytkowania terenu objętego opracowaniem

Gmina Siedliszcze zajmuje powierzchnię 15 410 ha⁵. Jest to gmina o przeważającym charakterze rolniczym.

Budownictwo mieszkaniowe w gminie realizowane jest w następujących formach: zabudowa zagrodowa, zabudowa jednorodzinna, zabudowa wielorodzinna. Zabudowa jednorodzinna i wielorodzinna koncentruje się w mieście Siedliszcze oraz w: Bezku, Bezku-Kolonii i Mogilnicy.

W strukturze użytkowania gruntów zdecydowanie dominują użytki rolne, stanowiące około 91,1 % powierzchni terenu gminy. Porozdzielane są one płaskimi, podmokłymi i zatorfionymi dolinami cieków. Lasy i grunty leśne zajmują tylko około 6,5 % powierzchni gminy i są zlokalizowane przede wszystkim w pasie od wsi Janowica w kierunku północnym.

Przez południową część gminy przebiega droga krajowa nr 12 łącząca Lublin z Chełmem. W jej rejonie planowana jest budowa nowej drogi ekspresowej S12.

⁵ GUS, Podregiony, powiaty, gminy. Województwo Lubelskie, Lublin 2014 r. (<http://lublin.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/roczniki-statystyczne/wojewodztwo-lubelskie-podregiony-powiaty-gminy-2014,1,11.html>)

LEGENDA

- ZABUDOWA MIEJSKA LUŻNA
- LASY LIŚCIASTE
- LASY MIESZANE
- LASY I ROŚLINNOŚĆ KRZEWIASTA W STANIE ZMIAN
- ZŁOŻONE SYSTEMY UPRAW I DZIAŁEK
- GRUNTY ORNE POZA ZASIĘGIEM URZĄDZEŃ NAWADNIAJĄCYCH
- TERENY ZAJĘTE GŁÓWNIEM PRZEZ ROLNICTWO
- ŁĄKI, PASTWISKA
- TORFOWISKA
- ZBIORNIKI WODNE

Tabela 5.1 Struktura użytkowania gruntów gminy Siedliszcze

Struktura użytkowania gruntów gminy Siedliszcze	Udział procentowy [%]
Zabudowa miejska luźna	0,7
Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających	36,5
Łąki, pastwiska	14,0
Złożone systemy upraw i działek	12,9
Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej	27,8
Lasy liściaste	0,2
Lasy mieszane	4,7
Lasy i roślinność krzewiasta w stanie zmian	1,7
Torfowiska	1,3
Zbiorniki wodne	0,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CORINE 2012 r.

⁶ Dane na podstawie CORINE 2012 r.

5.1.2 Położenie fizyczno-geograficzne i ukształtowanie terenu

Gmina Siedliszcze położona jest na Polesiu Wołyńskim, w obrębie dwóch mniejszych jednostek geograficznych zwanych mezoregionami, tj. Obniżenia Dorohuckiego i Pagórów Chełmskich. Zachodnia jej część znajdująca się w obrębie Obniżenia Dorohuckiego charakteryzuje się typowym dla nizin równinnym krajobrazem. Miejscami rzeźba terenu urozmaicona jest niewielkimi wzniesieniami o wysokości dochodzącej do 182 m n.p.m. Bardziej urozmaicona pod względem krajobrazowym jest część wschodnia, zaliczana do Pagórów Chełmskich. Występują tu liczne wzgórza kredowe o zróżnicowanej wysokości od 180 do 233 m n.p.m. oraz zagłębienia wypełnione torfami.

Obniżenie Dorohuckie to teren równinny o przejściowym charakterze z licznymi i rozległymi torfowiskami i ubogimi glebami typu bielcowego, wykazujący cechy Polesia (liczne i rozległe podmokłości i torfowiska) oraz terenów wyżynnych (zjawiska krasowe, budowa geologiczna).

Pagóry Chełmskie to wyspowe wzniesienia o wysokości do 290 m n.p.m., zbudowane z margli kredowych z czapami piaskowców trzeciorzędowych. W obniżeniach między wzgórzami występują równiny torfowe. Są specyficznym obszarem, gdzie niewysokie, kopulaste, wyspowe wzgórza wcinają się w rozległe, płaskie i często zabagnione obniżenia Polesia. Jest to obszar w przeważającej części użytkowany rolniczo, podczas gdy w obniżeniach dominują lasy i użytki zielone. Wiele wzgórz, z zachowanym do dziś użytkowaniem rolniczym, cechuje się doskonałymi walorami widokowymi⁷.

5.1.3 Budowa geologiczna, w tym udokumentowane złoża kopalin

Obszar objęty opracowaniem położony jest w peryferyjnej części platformy wschodnioeuropejskiej, w granicach Niecki Lubelskiej (nadbużańskiej), łagodnej struktury paleozoicznej, utworzonej ze skał karbońskich. Najstarsze utwory w podłożu to kambryjskie piaskowce (miąższość > 700 m). Powyżej występują margle i wapienie ordowiku, których miąższość to maksymalnie 50 m, sylurskie iłowce i mułowce wapniste z soczewkami i laminami wapieni o miąższości 950 m oraz utwory dewonu dolnego - piaskowce, mułowce i iłowce, środkowego i górnego - wapienie i dolomity. Miąższość węglonośnych osadów karbońskich (iłowce, mułowce, piaskowce z wkładkami węgla) to przedział od 600 m do 1600 m.

Powyżej utworów paleozoicznych zalegają utwory mezozoiczne - jurajskie, wykształcone w postaci wapieni i dolomitów o miąższość około 100 m. Występujące nad nimi utwory kredy są reprezentowane przez osady węglanowe: kredy piszącej, margli, wapieni marglistych, opok i opok marglistych. Miąższość osadów kredy to 400 - 600 m.

Utwory trzeciorzędowe (miocen) są reprezentowane przez piaskowce i inne skały okruchowe.

Obniżenia podłoża kredowego wypełniają utwory czwartorzędowe, plejstocenijskie osiągające miąższość około 20 m⁸.

Gmina Siedliszcze położona jest w centralnej części Lubelskiego Zagłębia Węglowego (LZW). Na jej terenie występują udokumentowane złoża:

- węgla kamiennego,
- torfów,
- kruszyw naturalnych,
- wapieni i margli,
- ziemi krzemionkowych,

⁷ Soszyński D. „Ochrona i kształtowanie krajobrazu wzniesień Pagórów Chełmskich w świetle gminnych dokumentów planistycznych”, człowiek i Środowisko 35 (3-4) 2011, s. 51-66.

⁸ Proгноza oddziaływania na środowisko ustaleń Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze pod lokalizację ropociągu przesyłowego, Arcadis Sp. z o. o., Warszawa, 2012 r.

- surowców ilastych.

5.1.4 Warunki geologiczno-inżynierskie

W granicach gminy nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Na części obszaru gminy Siedliszcze występują niekorzystne warunki podłoża utrudniające budownictwo. Dotyczy to obszarów występowania słabonośnych gruntów organicznych (takich jak: torfy, namuły den dolinnych i zagłębień bezodpływowych), rejonów występowania słabonośnych gruntów spoistych (mułki zastoiskowe i jeziorno-rozlewiskowe) oraz obszarów płytkiego występowania wód podziemnych.

Nośność gruntów czwartorzędowych (piaski, mułki) uzależniona jest głównie od zagęszczenia i nawodnienia. Niekorzystne warunki budowlane występują w obniżeniach i dolinach zbudowanych z nieskonsolidowanych, nawodnionych utworów holocenów, głównie torfów.

Osobnym zagadnieniem są występujące w podłożu skały kredowe, których nośność uzależniona jest od stopnia skrasowienia skał. Skały te, w zależności od zawartości węglanu wapnia i innych właściwości, przy realizacji zabudowy wymagają zabezpieczenia przed działaniem wody, ze względu na możliwość uaktywnienia procesów erozyjnych, w tym krasowych. W przypadku margli zmiany wilgotności mogą powodować procesy pęcznienia, czy przemarzania, co może doprowadzić do powstania wysadzin gruntu.

5.1.5 Gleby

Na terenie gminy Siedliszcze przeważają gleby o średniej jakości, należące do klasy bonitacyjnej IVa i IVb (stanowią one 55,7 % gruntów ornych). Na terenie gminy nie występują gleby klasy I. Gleby urodzajne klas II, IIIa i IIIb zajmują 27,8 %, a gleby słabe około 16,5 % gruntów ornych. Największą wartość rolniczą mają rędziny wytworzone ze zwiaterziny skał kredowych. Największe zwarte powierzchnie tych gleb znajdują się w południowej części gminy. Wśród użytków zielonych przeważają gleby średnie i słabe o klasach IV (56 %) i V (30 %)⁹.

Gleby o najwyższej przydatności rolniczej obejmują przede wszystkim południową i północno – wschodnią część gminy.

Na terenie gminy Siedliszcze na jakość gleb wpływa przede wszystkim działalność rolnicza - poprzez stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i organicznych. Według badań IUNG w Puławach¹⁰ gleby charakteryzują się w 38,5 % zakwaszeniem (w tym kwaśnych i bardzo kwaśnych jest 21 %). Wapnowania obecnie wymaga 18,1% gleb, a wskazane jest na dalszych 6,7 % gleb. Silne zakwaszenie gleby ogranicza możliwości produkcyjne, a także sprzyja uaktywnianiu się związków toksycznych. Gleby gminy wykazują także silne wyczerpanie ze składników mineralnych na poziomie- 45% fosfor, 58% potas i 87% magnez. Brak informacji o właściwościach chemicznych i fizykochemicznych gleby prowadzi do zbędnego, nadmiernego nawożenia z jednej strony, z drugiej zaś do wyjaławiania gleb z podstawowych składników mineralnych.

W ramach Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski prowadzonym przez GIOŚ¹¹ na terenie gminy Siedliszcze nie ma wyznaczonego punktu pomiarowego.

Drugim czynnikiem mającym wpływ na jakość gleb jest emisja zanieczyszczeń wynikająca z ruchu pojazdów i utrzymywania drogi w okresie zimowym (zasolenie), zwłaszcza po drodze krajowej nr 12. Badania zanieczyszczenia gleby przy ww. trasie wykonywane są w miejscowości Marynin, poniżej miejscowości Siedliszcze. Badania prowadzone w latach dziewięćdziesiątych wykazywały zwiększone zawartości cynku, kadmu i chromu. Wyniki badań z 2000 r. wykazały poprawę stanu jakości chemicznej gleb. W latach kolejnych zawartość metali ciężkich w próbach gleb nie przekraczała wartości dopuszczalnych, określonych

⁹ Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze, dr Lidia Michalak, Chełm, 2003 r.

¹⁰ Program Ochrony Środowiska dla gminy Siedliszcze (2004 – 2015), Siedliszcze, 2004 r.

¹¹ Link do strony internetowej: http://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=monit

w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi¹².

5.1.6 Wody powierzchniowe

Największa część gminy znajduje się w obrębie JCWP Mogilnica RW20001724529. Pozostałe jednolite części wód powierzchniowych to:

- RW2000026642813 Kanał Wieprz-Krzna od Wieprza do dopł. z lasu przy Żulinkach
- RW200017243989 Rów Mokry
- RW200017245169 Białka
- RW20001724569 Świnka bez dopł. spod Kobyłki
- RW2000232663449 Uherka od źródeł do Garki
- RW2000232663469 Lepitucha

Obszar gminy charakteryzuje się przewagą wsiąkania i parowania nad spływem powierzchniowym. Stany niżówkowe rzek występują od lipca do października. Udział podziemnego zasilania rzek jest większy w okresie zimy (powyżej 70% całego zasilania) niż w okresie wiosny (50-60 %) oraz lata i jesieni (60 – 70 %)¹³.

Główną rzeką gminy jest rzeka **Mogilnica**, która przepływa przez gminę z południowego – wschodu w kierunku północno – zachodnim, a następnie uchodzi do Wieprza. Mogilnica ma długość 28 km. Jej średni spadek wynosi 1,6 ‰. Za początek rzeki przyjmuje się źródło bijące na wysokości 201 m n.p.m. na wschód od miejscowości Bezek. Ciek ten jest na niektórych fragmentach uregulowany (umocnienie dna, skarp, profilowanie koryta, budowle hydrotechniczne). Rzeka płynie w obszarze równinnym, w którym występuje mozaika małych wzniesień i płytkich zagłębień bezodpływowych. Dorzecze Mogilnicy charakteryzuje się dużą gęstością sieci wodnej, m. in. ze względu na szeroko podjęte prace melioracyjne¹⁴. W obecnej chwili trudno jest jednoznacznie ocenić czy odcinki łączące zagłębienia są naturalnym korytem czy sztucznym przekopem.

Zachodnią część gminy przecina **Kanał Wieprz-Krzna** o całkowitej długości około 140 km - najdłuższy kanał nawadniający w Polsce. Kanał prowadzi wodę w poziomie wyższym od krzyżujących się z nim rzek, które zostały przeprowadzone syfonami pod kanałem i uchodzą do Wieprza. Bieg kanału nie wpływa na wielkość prawobrzeżnych dopływów Wieprza.

Sieć hydrograficzną uzupełniają rowy melioracyjne. Wiele rowów napętnionych jest wodą tylko okresowo. Największe obszary zmeliorowane znajdują się w rejonie Mokrego Rowu oraz w północno-zachodniej części gminy Siedliszcze. Istotnym elementem są tereny bagien i mokradeł z okresowo lub stale stagnującą wodą na powierzchni terenu - między innymi rejon Mokrego Rowu, Chojeńca, Kolonii Mogilnica oraz teren pomiędzy wsią Dębówce i Kulik - Kolonia.

Rysunek 5.3 Mogilnica w Woli Korybutowej (zdjęcie z 09.08.2015 r., zasoby własne)

¹² Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze pod lokalizację ropociągu przesyłowego, Arcadis Sp. z o. o., Warszawa, 2012 r.

¹³ Program Ochrony Środowiska dla gminy Siedliszcze (2004 – 2015), Siedliszcze, 2004 r.

¹⁴ Michalczyk Z., Wilgat T. 1998: Stosunki wodne Lubelszczyzny. Wyd. UMCS, Lublin; 1-167

Na terenie gminy znajduje się jeden sztuczny zbiornik wód powierzchniowych w Majdanie Zahorodnyńskim o funkcji retencyjnej. Ma on powierzchnię 48,8 ha i pojemność 1 133 000 m³ (średnia głębokość to 2,32 m)¹⁵. Został on utworzony na terenach po eksploatacji torfu. Przelew ze zbiornika, który częściowo zbiera wody z obszaru Natura 2000 Dobromyśl, połączony jest rowem, który łączy się z Mogilnicą w pobliżu miejscowości Wola Korybutowa Druga i Kolonia Wola Korybutowa.

Na terenie gminy planuje się utworzenie nowego zbiornika wodnego Mogilnica o powierzchni około 60 ha na terenach podmokłych w rejonie wsi Mogilnica, na dopływie Mogilnicy (Dopływ z Mogilnicy).

Przy zachodniej granicy gminy Siedliszcze, planowana jest budowa zbiornika Romanówka, po zachodniej stronie Kanału Wieprz - Krzna. Zbiornik o pojemności około 1 mln m³ służyć ma głównie regulacji stosunków wodnych, co może mieć wpływ na warunki gruntowo – wodne na terenie gminy Siedliszcze.

Lokalnie na terenie gminy występują tereny podmokłe – koncentrują się one głównie w części środkowej, w rejonie kompleksów leśnych na północ od miasta Siedliszcze. Torfowiska występują w trzech miejscach – w południowo – zachodnim krańcu gminy w obrębie Pawłowskiego OChK, w Bezku i na terenie obszaru Natura 2000 „Dobromyśl”.

Z uwagi na występujące zjawisko suszy, środkowa i wschodnia część obszaru gminy została zaklasyfikowana do obszarów bardzo pilnie wymagających nawodnień¹⁶.

Na terenie gminy, w południowo – zachodnim krańcu, występuje zagrożenie powodziowe (1% - woda 100-letnia), od Wieprza i jego dopływów. Teren, gdzie występuje zagrożenie nie jest zagospodarowany, występują tu głównie łąki, pola i pastwiska. Poza tym, na pewnych obszarach mogą występować lokalne podtopienia.

W PZP woj. lubelskiego¹⁷, w ramach przeciwdziałania skutkom suszy w zakresie przebudowy systemu melioracji szczegółowych w kierunku zwiększenia funkcji nawadniających, jako priorytetowe uznano realizację systemów nawodnień w obszarze Kanału Wieprz-Krzna. Dotyczy to między innymi gminy Siedliszcze.

Oceny jakości wód powierzchniowych w ramach monitoringu dokonuje się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych. Stan/potencjał ekologiczny JCWP klasyfikowany jest w pięciostopniowej skali, ustalonej wg wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych (klasa I - stan bardzo dobry, klasa II - stan dobry, klasa III - stan umiarkowany, klasa IV - stan słaby, klasa V - stan zły). Pojęcie stanu ekologicznego odnosi się do JCWP naturalnych, do JCWP silnie zmienionych i sztucznych stosuje się pojęcie potencjału ekologicznego.

Zestawienie wszystkich JCWP na terenie gminy, wraz z podstawowymi parametrami i charakterystyką stanu, przedstawiono w tabeli 2.3. Z danych tych wynika, że stan pięciu (z sześciu) JCWP jest zły. Jedynie JCWP RW20001724529 ma stan określony jako dobry. Dla części JCWP stwierdzono zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, między innymi wynikające z planowanej eksploatacji węgla kamiennego. Przewidziane są derogacje wynikające z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

¹⁵ Program Ochrony Środowiska dla gminy Siedliszcze (2004 – 2015), Siedliszcze, 2004 r.

¹⁶ Studium programowo-przestrzenne rozwoju obszaru funkcjonalnego Kanału Wieprz - Krzna z elementami strategii, Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, 2013 r.

¹⁷ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/597/02 w dniu 29 lipca 2002 r. (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego Nr 107, poz. 2449), zmieniony uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego: XXXI/546/09 z dnia 27 kwietnia 2009 r., VII/85/2011 z dnia 28 marca 2011 r., XXIII/393/2012 z dnia 25 czerwca 2012 r., XI/162/2015 z dnia 30 października 2015 r. (<http://umwl.bip.lubelskie.pl/index.php?id=56&p1=szczegoly&p2=1002592>)

Tabela 5.2 Wykaz JCWP na terenie gminy Siedliszcze

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Powierzchnia [km ²]	Zlewnia	Status JCWP	Stan / potencjał ekologiczny / cel	Stan chemiczny / cel	Aktualny stan JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Typ odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW	Uzasadnienie odstępstwa
RW2000026642813	Kanał Wieprz-Krzna od Wieprza do dopł. z lasu przy Żulinkach	7,98356	Zlewnie Wieprza	Sztuczna część wód	PONIŻEJ DOBREGO / osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych	DOBRY / osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	ZŁY	Zagrożona	4(7)	Planowane inwestycje z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, energetyki inwestycje spełniają potrzebę nadrzędnego interesu społecznego, a cele środowiskowe nie mogą być osiągnięte za pomocą innych działań znacznie korzystniejszych z punktu widzenia środowiska naturalnego - Budowa zbiornika Oleśniki na rzece Wieprz, Eksploatacja podziemna węgla kamiennego ze złoża "Ostrów", Inwestycja polegająca na eksploatacji węgla kamiennego w Lubelskim Zagłębiu Węglowym, w obrębie udokumentowanych złóż węgla K-9, K-6-7, K-8 i K-4-5.
RW200017243989	Rów Mokry	112,0262	Zlewnie Wieprza	Sztuczna część wód	UMIARKOWANY / osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych	DOBRY / osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	ZŁY	Niezagrożona	4(7)	Planowane inwestycje z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, inwestycje spełniają potrzebę nadrzędnego interesu społecznego, a cele środowiskowe nie mogą być osiągnięte za pomocą innych działań znacznie korzystniejszych z punktu widzenia środowiska naturalnego - Budowa zbiornika małej retencji wodnej Poczekajka: Budowa zbiornika Oleśniki na rzece Wieprz.
RW200017245169	Białka	64,76891	Zlewnie Wieprza	Naturalna część wód	SŁABY / osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych	DOBRY / osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	ZŁY	Niezagrożona	Brak.	Nie dotyczy.

RW200017 24529	Mogilnica	153,9302	Zlewnie Wieprza	Naturalna część wód	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO / utrzymanie dobrego stanu ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych	DOBRY / osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	DOBRY	Niezagro- żona	Brak.	Nie dotyczy.
RW200017 24569	Świnka bez dopł. spod Kobyłki	229,1001	Zlewnie Wieprza	Naturalna część wód	SŁABY / osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych	DOBRY / osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	ZŁY	Zagrożona	4(7)	Planowana inwestycja z zakresu energetyki, inwestycja spełnia potrzebę nadrzędnego interesu społecznego, a cele środowiskowe nie mogą być osiągnięte za pomocą innych działań znacznie korzystniejszych z punktu widzenia środowiska naturalnego - Inwestycja polegająca na eksploatacji węgla kamiennego w Lubelskim Zagłębiu Węglowym, w obrębie udokumentowanych złóż węgla K-9, K-6-7, K-8 i K-4-5.
RW200023 2663449	Uherka od źródeł do Garki	228,6907	Zlewnie lewostronny ch dopływów Bugu granicznego	Naturalna część wód	UMIARKOWAN Y / osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego	DOBRY / Osiągnięcie dobrego stanu chemicznego	ZŁY	Zagrożona	Brak.	Nie dotyczy.

Źródło: Projekt aPGW z grudnia 2014 r., pobrany dnia 12.11.2015 r. ze strony <http://www.apgw.kzgw.gov.pl/pl/dorzecze-wisly>

5.1.7 Wody podziemne i warunki hydrogeologiczne

Obszar gminy Siedliszcze położony jest w obrębie JCWPd nr PLGW200090. Tylko niewielki południowo – wschodni fragment gminy znajduje się w granicy JCWPd nr PLGW200091. Zestawienie wszystkich JCWPd na terenie gminy, wraz z podstawowymi parametrami i charakterystyką stanu, przedstawiono w tabeli 2.4.

Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli stan obu JCWPd został określony jako dobry. Jednolita część wód podziemnych PLGW200090, która obejmuje największy obszar gminy nie jest zagrożona pod względem utrzymania dobrego stanu. Zagrożona jest natomiast JCWPd PLGW200091, która obejmuje jedynie niewielkie fragmenty gminy Siedliszcze. Presje i potencjalne zagrożenia w odniesieniu do tej JCWPd zostały przedstawione w tabeli 2.4.

Tabela 5.3 Wykaz JCWPd na terenie gminy Siedliszcze

Kod JCWP	Stan chemiczny / cel	Stan ilościowy / cel	Ocena stanu	Rodzaj użytkowania JCWPd	Presje oddziaływania i zagrożenia antropogeniczne	Ocena ryzyka	Typ odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW	Uzasadnienie odstępstwa
PLGW200090	DOBRY / utrzymanie dobrego stanu chemicznego	DOBRY / utrzymanie dobrego o stanu ilościowego	DOBRY	Rolniczy	Brak	Niezagrożona	4(7)	Planowana inwestycja związana eksploatacją podziemną węgla kamiennego ze złoża "Ostrów". Inwestycja spełnia potrzebę nadrzędnego interesu społecznego, a cele środowiskowe nie mogą być osiągnięte za pomocą innych działań znacznie korzystniejszych z punktu widzenia środowiska naturalnego. Zostało przewidziane zastosowanie działań minimalizujących negatywny wpływ na stan wód.
PLGW200091	DOBRY / utrzymanie dobrego stanu chemicznego	DOBRY / utrzymanie dobrego o stanu ilościowego	DOBRY	Rolniczy	Przegląd oddziaływania działalności człowieka na wody podziemne: Główna przyczyna zagrożenia ryzykiem nieosiągnięcia dobrego stanu JCWPd to lej depresji odwodnienia kopalni kredy i ujęcia komunalnego w Chełmie oraz nieuporządkowana gospodarka wodnościekowa. W obrębie JCWPd występują obszary zaliczanych do obszarów zagrożonych podtopieniami – dolina Bugu. Eksploatacja wód podziemnych jest skoncentrowana w pobliżu największego ośrodka miejsko-przemysłowego w obrębie jednostki, tj. miasta Chełm. Kredowym użytkowy poziom wodonośny jest eksploatowany przez ujęcia komunalne i odwodnienie kopalni odkrywkowej kredy. Na obszarze JCWPd znajduje się 40 ujęć wód podziemnych. Żadne z nich nie posiada poboru średniodobowego powyżej 1000 m3/d. Leje depresji w pierwszej warstwie wodonośnej oraz użytkowych poziomach wodonośnych występują w skali regionalnej w centralnej części jednostki wokół Chełma i kopalni odkrywkowej kredy. Powszechnie występują także lokalne leje depresji. Leje związane są z poborem wód podziemnych oraz z odwodnieniem górniczym w rejonie Chełma z utworów kredy górnej. Brak przejawów ascencji wód głębszych do wód podziemnych. Na obszarze JCWPd 91 stwierdzono występowanie jednego głównego użytkowego poziomu wodonośnego związanego z kompleksem paleogeńsko-kredowym. W dolinach rzecznych, dolinach kopalnych i obniżeniach terenu mogą być również ujawniane wody z piasków kompleksu czwartorzędowo-neogeńskiego, lecz piętra te mają podrzędne znaczenie użytkowe i ograniczone zasoby. Czwartorzędowo-neogeński kompleks wodonośny jest zbudowany głównie z piasków i żwirów fluwiolacjalnych zlodowaceń warty i sanu oraz holocenich utworów akumulacji rzecznej lub bagiennej. Jego zwierciadło ma charakter swobodny. Poziom ten występuje w	Zagrożona	Brak.	Nie dotyczy.

			obniżeniach terenu i dolinach rzecznych. Jego rozprzestrzenienie jest nieciągłe. Ujmowany jest generalnie studniami gospodarskimi. Paleogeńsko-kredowy kompleks wodonośny składa się z poziomów wodonośnych o charakterze szczelinowym. Są one zbudowane z paleoceńskich opok i gez oraz margli, margli piaszczystych, wapienie marglistych, wapieni, kredy piszącej, opok i gez kredy górnej. Poziom paleoceński występuje lokalnie, natomiast górnokredowy ma zasięg regionalny, chociaż na terenie jednostki jest on rozpoznany w niewielkim stopniu. Główny użytkowy poziom wodonośny jest związany ze stropową, zwierztałą partią osadów górnokredowych. Zwierciadło wód ma charakter przeważnie swobodny. Warunki naporowe występuje lokalnie, w strefach gdzie utwory kredowe zalegają pod nadkładem słabo przepuszczalnych osadów kenozoicznych. Wodoprzepuszczalność ośrodka skalnego jest uzależniona od jego spękania. W stropowej części masywu na sieć spękań tektonicznych nakładają się spękania wietrzeniowe, ułatwiające przepływ wód podziemnych. Wraz ze wzrostem głębokości szczeliny są stopniowo zaciskane pod wpływem ciśnienia górotworu. Przeprowadzone badania wykazały, iż spąg strefy aktywnej wymiany wód znajduje się na głębokości 100-150 m, zaś skały występujące głębiej niż 200 m są praktycznie nieprzepuszczalne. Struktura JCWPd 91 jest złożona z dwóch poziomów wodonośnych, tylko lokalnie rozdzielonych utworami słaboprzepuszczalnymi. Poziomy te pozostają w więzi hydraulicznej. Rozpatrywany obszar pod względem hydrodynamicznym zawiera zamknięte systemy obiegu wód podziemnych. Nie stwierdzono lateralnych dopływów wód z obszarów sąsiednich. Wody podziemne obu poziomów są zasilane przez infiltrację części wód opadowych oraz w warunkach naturalnych drenowane są przez rzeki. Jednakże ten system krążenia został zmodyfikowany przez odwodnienie kamieniołomu pracującego na potrzeby Cementowni „Chełm” S.A. Eksploatacja ujęcia „Bariera” spowodowała powstanie regionalnego leja depresji i zmianę kierunków przepływu wód podziemnych. W wyniku braku izolacji warstwy wodonośnej od powierzchni terenu, wody kenozoicznego kompleksu wodonośnego są poddane silnej presji antropogenicznej. Ich chemizm jest często przeobrażony. Wody piętra kredowego charakteryzują się mniej zmiennym chemizmem i lepszą jakością. Zanieczyszczenia antropogeniczne stwierdzono tu jedynie lokalnie. W piętrze kredowym zaznacza się obniżenie powierzchni piezometrycznej wskutek eksploatacji wód w rejonie cementowni i ujęcia barierowego w Chełmie, skąd pochodzą wody wykorzystywane do celów komunalnych. Lokalnie wystąpiło w rejonie cementowni zanieczyszczenie wód podziemnych związkami chromu. Na obszarze JCWPd nie prowadzi się zabiegów sztucznego odnawiania zasobów. Pobór wód wynosi 2154,00 tys. m³/ rok, przy wykorzystaniu zasobów na poziomie 23,1% oraz 7799,00 tys. m³/ rok z odwodnień kopalnianych. Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego: OSN w zlewni Kanału Żmudzkiego (rozp.nr 6/2012 dyr. RZGW z 12.10.12), OSN w zlewni rzeki Uherka i jej dopływów (rozp.nr 6/2012 dyr. RZGW z 12.10.12). Miasta o liczbie mieszkańców >10 tys. – Chełm. W strukturze użytkowania dominują użytki rolne 73,29% oraz obszary leśne i zielone 20,06% Do obszarów chronionych w JCWPd zaliczamy: rezerwat przyrody oraz obszary Natura 2000 (ochrony siedlisk i ochrony ptaków). Presja		
--	--	--	--	--	--

			na ekosystemy. Wpływ na ekosystemy lądowe zależne od wód podziemnych mogą wywierać ujęcia wód podziemnych: [1] Ujęcie wody Chełm – wodociąg Trubaków o maksymalnym zasięgu oddziaływania (zasięg leja depresji) + 500 m może oddziaływać na obszary chronione: PLB060002 Chełmskie Torfowiska Węglanowe, PLH060067 Kamień, PLH060023 Torfowiska Chełmskie, Chełmski Park Krajobrazowy, Rezerwat Wolwinów, Rezerwat Bagno Serebryskie, [2] Ujęcie wody Chełm – przetwórnia owocowo-warzywna o maksymalnym zasięgu oddziaływania (zasięg leja depresji) + 500 m może oddziaływać na obszary chronione: PLB060002 Chełmskie Torfowiska Węglanowe, PLH060067 Kamień, PLH060023 Torfowiska Chełmskie, Chełmski Park Krajobrazowy, Rezerwat Wolwinów, Rezerwat Bagno Serebryskie. [3] Ujęcie wody Chełm – Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska o maksymalnym zasięgu oddziaływania (zasięg leja depresji) + 500 m może oddziaływać na obszary chronione: PLB060002 Chełmskie Torfowiska Węglanowe, PLH060067 Kamień, PLH060023 Torfowiska Chełmskie, Chełmski Park Krajobrazowy, Rezerwat Wolwinów, Rezerwat Bagno Serebryskie, [4] Ujęcie wody Żmudź - gorzelnia o maksymalnym zasięgu oddziaływania – 1160 m może oddziaływać na obszary chronione: PLH060075 Żmudź, Rezerwat Żmudź, [5] Odwodnienie kopalni- Cementownia Chełm o maksymalnym zasięgu oddziaływania (zasięg leja depresji) + 500 m może oddziaływać na obszary chronione: PLB060002 Chełmskie Torfowiska Węglanowe – południowy fragment w zasięgu leja depresji, PLH060067 Kamień – w zasięgu leja depresji, PLH060023 Torfowiska Chełmskie – w zasięgu leja depresji, Rezerwat Wolwinów – w zasięgu leja depresji, Rezerwat Bagno Serebryskie – w zasięgu leja depresji. Potencjalne oddziaływanie ujęć może spowodować zmniejszenie wilgotności gruntów w wyniku lokalnego obniżenia strefy saturacji poniżej zasięgu systemów korzeniowych. Przegląd oddziaływań na zmiany poziomu wód podziemnych: W granicach obszaru JCWPd nr 91 występują obniżenia zwierciadła wody w głównym, kredowym użytkowym poziomie wodonośnym spowodowane eksploatacją wód podziemnych przez ujęcia komunalne – wpływy lokalne i odwodnienie kopalni odkrywkowej kredy (okolice Chełma) – wpływ regionalny. Znaczny wpływ na środowisko gruntowo-wodne na obszarze JCWPd nr 91 wywierają również: ujęcie wód podziemnych „Bariera”(użytkownik Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie) i ujęcie wód podziemnych Zakładu Cementownia Chełm w Chełmie (właściciel CEMEX Polska Sp. z o.o.). W celu umożliwienia prowadzenia eksploatacji kredy, oprócz poboru wody na cele komunalne, w/w podmioty prowadzą odwodnienie odkrywki kopalni. Odwadniany jest kredowy poziom wodonośny pozbawiony izolacji od powierzchni terenu. Na stan ilościowy wód podziemnych wpływ ma również ograniczenie infiltracji opadów do poziomu wodonośnego na obszarze aglomeracji miejsko-przemysłowej Chełma. Potencjalne oddziaływanie ujęć może spowodować zmniejszenie wilgotności gruntów w wyniku lokalnego obniżenia strefy saturacji poniżej zasięgu systemów korzeniowych. Stan ilościowy jednostki jest dobry – pobór wód kształtuje się na poziomie 23% zasobów dostępnych do zagospodarowania. Przegląd oddziaływań zanieczyszczeń na jakość wód podziemnych: W 3 punktach opróbowanych w ramach monitoringu przez PIG-PIB w 2012 r		
--	--	--	--	--	--

			wykazano wody klasy jakości III i V. Potencjalne ogniska zanieczyszczeń związane są przede wszystkim z zakładami przemysłowymi znajdującymi się na terenie miasta Chełm. Dominują tu: przemysł mineralny - Cementownia Chełm, szklarski, ceramiki budowlanej, betonów, odkrywkowa kopalnia kredy), lekki (obuwniczy, odzieżowy), spożywczy (owocowo-warzywny, winiarski, mleczarski, piwowarski, cukierniczy), maszynowy, metalowy, precyzyjny, chemiczny, tartaczny, meblarski i poligraficzny. Na terenie JCWPd nr 91 istnieją potencjalne presje o charakterze liniowym. Są to odcinki głównych dróg krajowych i powiatowych o dużym natężeniu ruchu, szczególnie drogi prowadzące do przejść granicznych, dostępnego dla ruchu osobowego i towarowego. Presje o charakterze punktowym skupiają się generalnie wokół Chełma oraz szlaków komunikacyjnych. Potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią: zakłady metalurgiczne, gorzelnie, mleczarnie, zakłady mięsne, fermy, oczyszczalnie ścieków, magazyny paliw płynnych oraz miejsca zrzutu ścieków przemysłowych i komunalnych. Wrażliwość wód podziemnych na zanieczyszczenie JCWPd jest wysoka oraz bardzo wysoka. Łącznie w obrębie jednostki zidentyfikowano 66 obiektów. Zakłady rolno-spożywcze (głównie fermy i tuczarnie) w liczbie 29 dominują w obrębie JCWPd. W 6 z nich odmówiono lub nie podało informacji o udostępnieniu danych o ilości produkowanych odpadów i ścieków. Z innych podmiotów 2 zalicza się do zakładów chemicznych, 4 metalurgiczny, 1 elektromaszynowy i 8 mineralny, pozostałe – inny. W 20 z nich odmówiono lub nie podało informacji o udostępnieniu danych o ilości produkowanych odpadów i ścieków. Na obszarze jednostki występuje 102 miejsc zrzutu ścieków, z tego 34 do ziemi. Problemem jest m.in. to że spośród 102 miejsc zrzutu tylko 11 z nich wprowadza ścieki do wód lub do ziemi w strefach gdzie izolacja użytkowych poziomów wodonośnych jest lepsza niż izolacja typu „a”. W JCWPd znajduje się także 6 oczyszczalni ścieków - Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Sawinie, Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Zawadówce, Oczyszczalnia Ścieków "Bieławin", Oczyszczalnia Ścieków w Dorohusku, Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Kamieniu, CEMEX Polska Sp. z o.o. Cementownia Chełm. Do istotnych ognisk zanieczyszczeń można zaliczyć stacje paliw i składowiska odpadów. Na obszarze JCWPd zlokalizowano 10 składowisk odpadów – 8 komunalnych, jedno azbestu (Srebrzyszcze) oraz Zakładowe składowisko odpadów poprodukcyjnych w Chełmie. Obszar JCWPd należy do obszarów o średniej odnawialności zasobów. Moduł wynosi 110 m³/d/km². W obrębie JCWPd występują także złoża węgla kamiennego, wapieni i margli przemysłu cementowego. Do największych obszarów należy zaliczyć złoża: Sawin (MIDAS 5101); Lublin K-8 (MIDAS 403), Chełm II (MIDAS 401), Pokrówka (MIDAS 1825), Chełm (MIDAS 1823, 10799). Ze względu na rolniczy charakter regionu do zagrożeń jakości wód podziemnych należy zaliczyć gospodarkę wodno-ściekową na obszarach wiejskich oraz nieuporządkowaną eksploatację wód podziemnych poziomu czwartorzędowego. Antropogeniczne przyczyny nieosiągnięcia celów środowiskowych: Silna presja antropogeniczna na wody kompleksu kenozoicznego, powodująca przeobrażenie chemizmu wód podziemnych, które przejawia się w podwyższonych stężeniach jonów: sodowych, potasowych, chlorkowych, azotanowych i siarczanowych. Regionalne		
--	--	--	--	--	--

				obniżenia zwierciadła wody w kredowym poziomie wodonośnym spowodowane odwodnieniem kopalni odkrywkowej kredy (okolice Chełma) oraz eksploatacją wód podziemnych przez ujęcia komunalne, które mogą powodować zagrożenia dla ekosystemów zależnych od wód podziemnych. Potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią: zakłady metalurgiczne, gorzelnie, mleczarnie, zakłady mięsne, ферmy, oczyszczalnie ścieków, magazyny paliw płynnych oraz miejsca zrzutu ścieków przemysłowych i komunalnych. Geogeniczne przyczyny nieosiągnięcia celów środowiskowych: Wapienie, margle i kreda pizująca wieku paleogen – kreda ma podwyższone stężenia strontu, co powoduje lokalne stężenia tego pierwiastka w wodach podziemnych powyżej 2 mg/l.		
--	--	--	--	---	--	--

Źródło: Projekt aPGW z grudnia 2014 r., pobrany dnia 12.11.2015 r. ze strony <http://www.apgw.kzgw.gov.pl/pl/dorzecze-wisly>

W omawianym obszarze występują dwa użytkowe poziomy wodonośne pozostające w kontakcie hydraulicznym: czwartorzędowe i kredowe. Oba poziomy pozbawione są praktycznie na całym omawianym obszarze izolacji naturalnej.

Wody poziomu czwartorzędowego występują w utworach piaszczysto-żwirowych oraz torfach. Z reguły jest to jedna, rzadziej dwie czwartorzędowe warstwy wodonośne, ujmowane przede wszystkim studniami kopanymi.

Wody gruntowe na terenach równinnych oraz w obrębie rozległych torfowisk i mokradeł występują płytko, na głębokości 0-2 m p.p.t. Na obszarach wyniesionych pierwszy poziom wody gruntowej zalega na głębokości od 2 do 30 m p.p.t. i głębiej. Zwierciadło wód poziomu czwartorzędowego ulega znacznym wahaniom w ciągu roku do około 1,0-1,5 m. Wody drenowane są przez cieki powierzchniowe. Z uwagi na rozległe tereny o płytko zalegającym zwierciadle wody, w okresie wegetacyjnym znaczący udział w bilansie wodnym ma również ewapotranspiracja.

Poziom kredowy tworzą wody typu szczelinowo - warstwowego, występujące w utworach kredy górnej, w krasowięjących marglach i opokach mastrychtu, zwierciadło o charakterze swobodnym występuje na głębokości od kilku do kilkunastu m p.p.t. Wielkość strefy intensywnego krążenia wód zależna jest od litologii skał i zmienia się od ok. 100 m w miękkich osadach węglanowych do około 150 m w twardszym podłożu. Przewodność warstwy wynosi śr. 800 m²/d. Zasilanie kredowego poziomu wodonośnego odbywa się przez infiltrację wód opadowych bezpośrednio do warstwy wodonośnej, bądź w następstwie przesiąkania przez przepuszczalne utwory pokrywy czwartorzędowej.

Poziom kredowy stanowi fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 407 Niecka Lubelska (Chełm-Zamość), charakteryzującego się wodami o wysokiej jakości. Jest to zbiornik o powierzchni 9015 km², szczelinowy i szczelinowo-porowy w utworach kredy górnej, o udokumentowanych zasobach dyspozycyjnych 1 128 tys.m³/d. Zbiornik ten obejmuje cały teren gminy Siedliszcze.

Z informacji zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej dla GZWP 407 wynika, że cały obszar zbiornika jest wrażliwy na zagrożenia i powinien być objęty ochroną. Przemawiają za tym takie uwarunkowania jak:

- duża powierzchnia,
- płytkie występowanie zwierciadła o charakterze swobodnym,
- niska naturalna odporność na infiltrację zanieczyszczeń antropogenicznych,
- tworzenie zasobów wód podziemnych poprzez infiltrację wód opadowych na całym obszarze zbiornika,
- skierowany na zewnątrz system drenażu naturalnego do rzek granicznych Bugu i Wieprza oraz ich dopływów,
- szybka wymiana wód w ośrodku skalnym wynikająca z porowatego charakteru,
- wysoka jakość wód podziemnych,
- rolniczy charakter regionu o niewielkim stopniu uprzemysłowienia i urbanizacji.

Cały obszar GZWP nr 407 jest objęty ochroną wód podziemnych, zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne. Przedsięwzięcia projektowane na obszarze GZWP muszą podlegać ocenie pod kątem możliwości potencjalnego oddziaływania na zasoby oraz na jakość wód podziemnych, w tym szczególnie poziomu wodonośnego dla którego wyznaczono GZWP.

Na terenie gminy nie ma wyznaczonych stref ochrony pośredniej ujęć wód.

5.1.8 Warunki klimatyczne i stan jakości powietrza

Podstawowe parametry charakteryzujące klimat obszaru gminy Siedliszcze są następujące¹⁸:

- Średnia temperatura powietrza wynosi około 7 – 8 °C.
- Najniższe notowane temperatury wynoszą około -28 – 29 °C.
- Najwyższe notowane temperatury wynoszą około + 34 °C.
- Średnia amplituda roczna temperatury mieści się w przedziale około 20,0 – 22,5 °C.
- Średnia roczna suma usłonecznienia, czyli bezchmurnego nieba wynosi około 1600 h (Region Zamojsko - Przemyski) i około 1600 – 1700 h (Region Wschodniomałopolski).
- Średnia roczna suma opadów kształtuje się w granicach 450 – 500 mm (Region Zamojsko - Przemyski) i około 400 – 450 mm (Region Wschodniomałopolski).
- Pokrywa śnieżna zalega średnio ok. 40 – 50 dni w roku.
- Okres wegetacyjny wynosi ponad 200 dni w roku.
- Wiatry wieją najczęściej z sektora zachodniego (około 30 – 35%) oraz południowego (około 20 – 25%) . Kierunki i prędkości wiatrów w dużym stopniu zależą jednak od lokalnego ukształtowania terenu. Ciszere i wiatry słabe o prędkości poniżej 2 m/s występują z częstością ok. 50 – 60%.

Klimat obszaru gminy kształtowany jest pod wpływem mas powietrza polarno – morskiego (60 % wystąpień) i polarno – kontynentalnego (34 % wystąpień). Układy mas powietrznych w przebiegu rocznym powodują duże kontrasty termiczne. Teren gminy ma jedne z najwyższych w Polsce wartości promieniowania słonecznego (98- 100 kcal/cm2/rok) .

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną A. Wosia (1999) teren gminy Siedliszcze, jak również teren objęty opracowaniem znajduje się w granicach dwóch regionów klimatycznych :

- Regionu Zamojsko – Przemyskiego (R-XXVNI),
- Regionu Wschodniomałopolskiego (R-XXI)

Oba regiony charakteryzują się dużą zmiennością występowania poszczególnych typów pogody.

Region Zamojsko-Przemyski obejmuje swym zasięgiem część wschodnią Wyżyny Lubelskiej, Rostocze, Płaskowyż Tarnogrodzki i wschodni skraj Pogórza Karpackiego, w tym południową część omawianego obszaru. Region Wschodniomałopolski obejmuje swoim zasięgiem część wschodnią Wyżyny Małopolskiej, zachodni fragment Wyżyny Lubelskiej i południowy skraj Niziny Mazowieckiej, w tym centralną i północną część omawianego obszaru. Obszar gminy Siedliszcze znajduje się w najbardziej na wschód wysuniętej części tego regionu.

Na terenie gminy Siedliszcze nie ma dużych źródeł emitujących zanieczyszczenia do atmosfery. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń jest tzw. emisja niska - z lokalnych kotłowni i palenisk domowych. Problem ten jest szczególnie odczuwalny w porze zimowej. Innym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest również komunikacja, związana z ruchem samochodowym. Przez teren gminy przebiega między innymi droga krajowa nr 12.

Ocena jakości powietrza dokonywana jest w oparciu o kryteria określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Obszar gminy

¹⁸ Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze w zakresie lokalizacji ropociągu oraz jego strefy bezpieczeństwa, Arcadis Sp. z o. o., Warszawa, 2012 r.

Siedliszcze położony jest w strefie lubelskiej, wyodrębnionej w ramach implementacji Dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy. Na terenie gminy nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowego w ramach monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Najbliższy punkt pomiarowy zlokalizowany jest w mieście Chełm przy ul. Jagiellońskiej.

Zgodnie z wynikami oceny jakości powietrza województwa lubelskiego prowadzonymi przez WIOŚ w Lublinie¹⁹, dla kryterium ochrony zdrowia, strefę lubelską zaliczono do:

- klasy C ze względu na przekroczenia 24 godzinnych stężeń pyłu PM₁₀ i bezno/a/pirenu w pyłe PM₁₀,
- klasy B ze względu na poziom stężeń pyłu PM_{2,5} (przekraczający poziom dopuszczalny lecz nie przekraczający poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji),
- klasy A ze względu na brak przekroczeń poziomu docelowego (i klasę D₂ ze względu na stwierdzone przekroczenia poziomu celu długoterminowego).

Zgodnie z klasyfikacją dla kryteriów ochrony roślin strefa ta została zaliczona do klasy A.

Klasyfikacja wykonana w 2014 roku potwierdza występujące w latach wcześniejszych przekroczenia 24-godzinnego poziomu pyłu PM₁₀ na terenie województwa lubelskiego. Dlatego też niezbędne jest wdrożenie działań wskazanych w Programie Ochrony Powietrza dla strefy lubelskiej²⁰. Zgodnie z tym Programem:

„Kierunkiem wspomagającym realizację działań, w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń, jest wprowadzenie odpowiednich zapisów do kluczowych dokumentów strategicznych, w tym:

- *sporządzanych lub aktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy - wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło na nowych osiedlach, z nośników nie powodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza (tj. podłączanie do sieci ciepłowniczych tam gdzie jest to możliwe, stosowanie kotłów gazowych lub olejowych, ogrzewania elektrycznego oraz wykorzystanie energii odnawialnej nie powodującej zwiększonej emisji zanieczyszczeń), zapewnienia „przewietrzania” terenów zabudowanych, stosowania pasów zieleni ochronnej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przekroczeń; (...).”*

5.1.9 Klimat akustyczny

Poziomy dopuszczalne hałasu określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Ochronie akustycznej podlegają tereny zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej oraz tereny szpitali, szkół, domów opieki społecznej, uzdrowisk oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

Z uwagi na brak dużych zakładów przemysłowych, położenie z dala od większych skupisk osadniczych oraz rozproszoną sieć osadniczą, o klimacie akustycznym decyduje przede wszystkim (uwzględniając charakter źródła dźwięku) hałas komunikacyjno-drogowy. Głównym źródłem hałasu w rejonie obszaru opracowania są: droga krajowa nr 12 oraz w mniejszym stopniu drogi wojewódzkie i pozostałe.

Na terenie gminy WIOŚ w Lublinie nie prowadzi pomiarów hałasu komunikacyjnego.

Z uwagi na plany budowy nowej drogi ekspresowej S12, można przyjąć, że nowa droga tranzytowa przejmie przeważającą część ruchu występującego obecnie na drodze krajowej nr 12. W przypadku wystąpienia ponadnormatywnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie, w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla tego przedsięwzięcia powinny być zaplanowane środki minimalizujące.

¹⁹ Wyniki oceny jakości powietrza województwa lubelskiego za 2014 r., WIOŚ w Lublinie:

http://www.wios.lublin.pl/wp-content/uploads/strona-1/ocena-jakosci-powietrza/WIOS_Lublin_jakosc_powietrza_2014.pdf

²⁰ Program Ochrony Powietrza dla strefy lubelskiej został przyjęty Uchwałą z dnia 25 listopada 2013 r. Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXVII/607/2013: http://edziennik.lublin.uw.gov.pl/WDU_L/2013/5187/akt.pdf

Mniej istotny, praktycznie nieodczuwalny, jest hałas kolejowy oraz hałas komunalny, związany z drobną działalnością usługową.

5.1.10 Struktura przyrodnicza – bioróżnorodność

Ogólna charakterystyka przyrodnicza gminy i powiązania przyrodnicze z szerszym otoczeniem

Na tle województwa lubelskiego obszar gminy Siedliszcze charakteryzuje się przeciętnymi walorami przyrodniczymi²¹.

Zasoby przyrody ożywionej tworzą głównie ekosystemy rolno-łąkowe. Elementem wzmacniającym biotopy polne są zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne oraz zbiorowiska zaroślowe i łąkowe występujące wzdłuż cieków, które stanowią obniżenia z rowami melioracyjnymi.

Charakterystyczną cechą terenu gminy jest niski stopień lesistości. Tereny leśne występują w niewielkich płatach, między innymi na obszarze od wsi Janowica w kierunku północnym.

Na terenie miasta i gminy Siedliszcze część lasów będących we władaniu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych uznana została za lasy ochronne. Są to lasy należące do I-ej grupy lasów, tj.: lasy wodochronne ustanowione na mocy Decyzji Ministra Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 39/99 z dnia 18 maja 1999 roku. Według w/w Decyzji łączna powierzchnia lasów ochronnych na terenie gminy Siedliszcze wynosi 38,99 ha.

W południowo – zachodniej części gminy, wzdłuż jej granicy, występują obszary bagienne i torfowiskowe. Spełniają one funkcje zbiorników małej retencji, charakteryzują się ponadto dużą różnorodnością przyrodniczą i dzięki temu stanowią jeden z najistotniejszych elementów struktury ekologicznej.

Na terenie gminy występują również zbiorowiska synantropijne, które rozprzestrzeniają się poprzez działalność człowieka. Terenami liczego występowania gatunków należących do tej grupy są pola uprawne, tereny zabudowy wiejskiej i miejskiej oraz tereny przydrożne.

Ze względu na niski stopień lesistości gmina Siedliszcze objęta została w poprzednim PZP woj. lubelskiego²² priorytetem zalesień wodochronnych i przeciwoerozyjnych. W związku z tym, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego z 2004 r., obejmującym obszar całej gminy, wyznaczono wiele obszarów tzw. dolesień. Obszary te wskazano przede wszystkim w środkowej części gminy tj. od wsi Brzeziny w kierunku Dobromyśla, gdzie występują już większe kompleksy leśne, w części środkowo – zachodniej tj. od rejonu Siedliszcze - Osada w kierunku dawnej m. Borowa, a także w mniejszych płatach w pozostałej części gminy.

Najcenniejsze obszary, o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, objęto ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to:

- Specjalny Obszar Ochrony SOO „Dobromyśl” - PLH 060033 – obszar powołany na podstawie Dyrektywy Siedliskowej,
- Specjalny Obszar Ochrony SOO „Pawłów” - PLH 060065 – obszar powołany na podstawie Dyrektywy Siedliskowej,
- Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu,

²¹ W województwie lubelskim najbardziej cenne przyrodniczo obszary to:

- pasmo w części północnej, przy granicy z Białorusią, od Włodawy do Ostrowa Lubelskiego – jest tam zlokalizowany między innymi Poleski Park Narodowy,
- pasmo przy granicy z województwem podkarpackim, w rejonie Zwierzyńca – jest tam zlokalizowany między innymi Roztoczański Park Narodowy.

²² Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/597/02 w dniu 29 lipca 2002 r.

- Pawłowski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy wyznaczono także pomniki przyrody, które wraz z ww. obszarowymi formami ochrony przyrody zostały przedstawione w rozdziale „Zasoby przyrodnicze i ich ochrona prawna” i wskazane w Załączniku 1 do opracowania.

Oba wyżej wymienione OChK są połączone systemem korytarzy ekologicznych, umożliwiających łączność pomiędzy ostojami przyrodniczymi i migrację roślin, zwierząt oraz grzybów, tworzących pierścień wokół terenu gminy. W przypadku Chełmskiego OChK stanowi on bufor dla takich obszarów jak: Chełmski PK, Poleski PN, RP Bachus, RP Jez. Świerszczów, RP Roskosz, RP Sieniawy oraz łącznik dla następujących obszarów: Chełmski PK, Poleski PN, RP Bachus, RP Jez. Świerszczów. Pawłowski OChK stanowi natomiast łącznik dla takich obszarów jak: Nadwieprzański PK i Skierbieszowski PK²³.

Korytarze ekologiczne są ważnym elementem sieci Natura 2000, gdyż umożliwiają przemieszczanie się organizmów między siedliskami. Na terenie gminy Siedliszcze zidentyfikowano następujące korytarze ekologiczne:

- korytarz Działy Grabowieckie,
- korytarz Wieprz – Krzna.

Korytarz Działy Grabowieckie rozciąga się na długości około 70 km, począwszy od terenów gminy Uchanie na wschodzie, dalej na północ między innymi przez tereny gminy Żmudź i następnie w kierunku zachodnim i północno – zachodnim do południowych obszarów gminy Siedliszcze. Korytarz ten łączy dwa korytarze ekologiczne: Polesie – Dolina Bugu – południe oraz korytarz ekologiczny Wieprz Krzna.

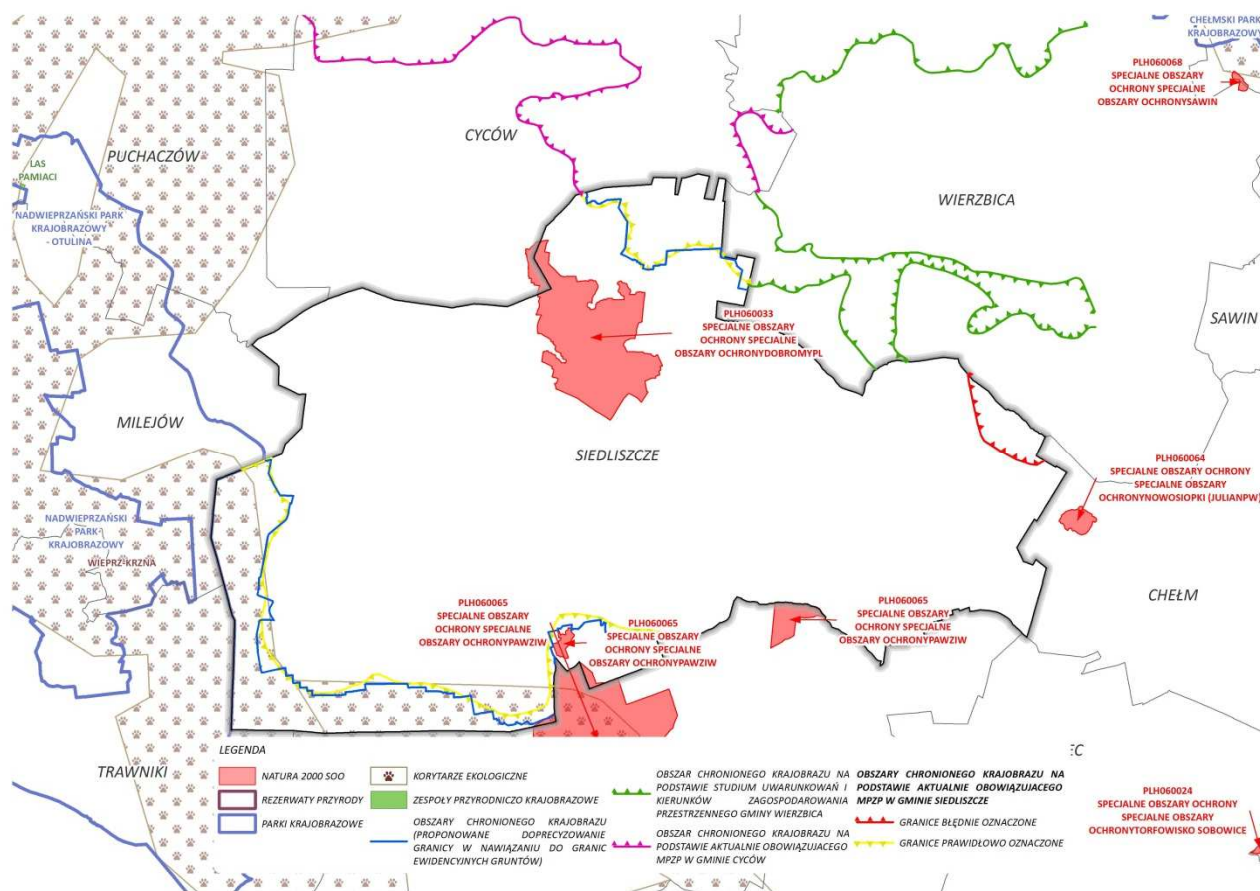
Korytarz Wieprz – Krzna obejmuje tereny od gminy Zwierzyniec na południu, dalej kierując się na północ aż do terenów gminy Ludwin, rozciągając się na długości około 90 km. Korytarz ten stanowi łącznik dla korytarzy ekologicznych: Roztocze, Zamojszczyzna, Działy Grabowieckie, Mazowsze – Polesie – południe i Polesie.

Nie ma on zachowanej pełnej ciągłości ekologicznej z uwagi na przecinającą go drogę krajową nr 12.

Wyżej wymienione obszary podlegające ochronie, a także korytarze ekologiczne, które warunkują prawidłową łączność pomiędzy nimi, zostały przedstawione na rysunku 5.4.

²³ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Biuro planowania Przestrzennego w Lublinie (<http://www.bpp.lublin.pl/pzpw/2015/ekofizjografia.html>).

Rysunek 5.4 Obszarowe formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne na terenie gminy Siedliszcze oraz w jej otoczeniu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ i materiałów własnych.

Na terenie gminy nie ma parków narodowych, parków krajobrazowych (najbliższy to Nadwieprzański PK znajdujący się na zachód), rezerwatów przyrody, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych, ani użytków ekologicznych.

Szata roślinna

Do terenów charakteryzujących się dużą różnorodnością szaty roślinnej zalicza się obszary licznych w obrębie gminy wilgotnych łąk kośnych i torfowisk. Są to najcenniejsze elementy środowiska przyrodniczego gminy Siedliszcze. W ich obrębie dominuje związek *Arrhenatherion* i *Calthion* oraz zarastające wyrobiska potorfowe zarośla krzewiastych wierzb *Salicetum pentadro-cinereae*. Na brzegach rowów i torfianek rosną olchy czarne i wierzby białe. W zbiornikach wodnych występują rośliny pływające i zbiorowiska szuwarowe. Są one reprezentowane między innymi przez: grążela żółtego, żabiścieka pływającego, rzęsę drobną, pałkę szerokolistną, skrzyp bagienny, szczaw ziemnowodny, szuwar trzcinowy, jaskra wielkiego i inne. Występują tu trzy gatunki roślin naczyniowych objętych ochroną całkowitą: grązel żółty, goryczka wąskolistna i storczyk szerokolistny²⁴.

²⁴ Program Ochrony Środowiska dla gminy Siedliszcze (2004 – 2015), Siedliszcze, 2004 r.

Do największych obszarów torfowiskowych, które stanowią pozostałości dawniej rozległych torfowisk należą:

- obszar torfowiskowy wzdłuż Rowu Mokrego i Kanału Wieprz - Krzna (teren objęty ochroną w postaci Pawłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu),
- obszar torfowiskowy przy północno - wschodniej granicy gminy (teren objęty ochroną w postaci Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu),
- obszar torfowiskowy pomiędzy wsią Janowica, a Dębowcami (obszar w większości objęty ochroną w postaci obszaru Natura 2000 „Dobromyśl”),
- obszar torfowiskowy na Doptywie z Kolonii Mogilnica (teren planowanego zbiornika wodnego),
- obszar torfowiskowy na Mogilance pomiędzy wsią Mogilnica, a Bezek,
- obszar torfowiskowy na Doptywie z Chojna Starego pomiędzy wsią Romanów, a Stare Chojno,
- obszar torfowiskowy na Doptywie spod Chojeńca na zachód od wsi Gliny.

Szczególnie cenne są tereny występowania siedlisk przyrodniczych w obrębie obszarów Natura 2000, w północnej i południowej części gminy. Więcej informacji na ten temat zamieszczono wraz z opisem przedmiotów ochrony tych obszarów w rozdziale 2.10.4.

Świat zwierzęcy

Na terenie gminy Siedliszcze gniazduje wiele gatunków ptaków, między innymi ptaki będące w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”: bąk i bocian czarny. Obok nich liczne występują czaple siwe, bociany białe, łabędzie nieme, błotniak stawowy, skowronek, słowik i wiele innych. W zbiornikach wodnych występuje również objęty ścisłą ochroną żółw błotny²⁵. Gatunek ten (oraz inni przedstawiciele fauny) jest przedmiotem ochrony w ramach obszarów Natura 2000 wyznaczonych na terenie gminy. Świat bezkręgowców reprezentowany jest przez wiele gatunków. Szczególnie należy nadmienić występowanie cennych w skali Unii Europejskiej motyli (wiele gatunków stanowi przedmiot ochrony obszaru PLH 060065 „Pawłów”). Tereny wilgotne i podmokłe, rowy melioracyjne zasiedlone są przez płazy. Więcej informacji na ten temat zamieszczono wraz z opisem przedmiotów ochrony tych obszarów w rozdziale 2.10.4.

Ssaki reprezentowane są przez takie gatunki pospolite takie jak lis pospolity, zając szarak, sarna, czy kret europejski.

Zasoby przyrodnicze i ich ochrona prawna

⇒ Obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000

Obszary Natura 2000 na terenie gminy to:

- Specjalny Obszar Ochrony SOO „Dobromyśl” - PLH 060033, o pow. 636,8 ha, ustanowiony w granicach gminy Siedliszcze (powierzchnia około 612 ha) i częściowo gminy Cyców (niewielki fragment), obejmujący kompleks leśny w zlewni rzeki Mogilnicy. Dla tego obszaru opracowano i przyjęto Plan zadań ochronnych (Zarządzenie RDOŚ w Lublinie z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromyśl PLH060033, Dz. U. Woj. Lubelskiego z dnia 30.12.2014 r. poz. 4684).
- Specjalny Obszar Ochrony SOO „Pawłów” - PLH 060065, o pow. 871 ha, położony na terenie gminy Siedliszcze (powierzchnia około 27 ha) i gminy Rejowiec Fabryczny (znacznie większa część). Dla tego obszaru nie opracowano dotychczas Planu zadań ochronnych.

Najbliższym obszarem Natura 2000 położonym poza granicami gminy jest SOO PLH060064 Nowosiółki (Julianów). Znajduje się on około 430 m na wschód od gminy. Jest to niewielki obszar o powierzchni około

33,5 ha. Głównym celem ochrony jest zachowanie siedlisk - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, torfowiska przejściowe i trzęsawiska i torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe). Obszar ten ma znaczenie dla utrzymania dość dobrze zachowanych i zajmujących dużą powierzchnię siedlisk 6410 i 7140. Obszar ten chroni także siedliska silnej populacji *Ostericum palustre* i uzupełnia lukę w zasięgu występowania *Liparis loeselii*²⁶.

Poniżej scharakteryzowano ww. specjalne obszary ochrony położone w obrębie granic administracyjnych gminy.

PLH 060033 Dobromyśl

Jest to obszar o powierzchni 636,8 ha. Obejmuje on fragment zlewni niewielkiej rzeki Mogilnicy z gęstą siecią drobnych dopływów i zarastających rowów melioracyjnych. Duży jest udział użytków zielonych (ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk), z wieloma zbiornikami wód w wyrobiskach potorfowych zamieszkałych przez żółwie oraz strzeblę błotną. Centrum obszaru zajmuje niewielki kompleks leśny, na który składają się zbiorowiska grądowe i borowe. Na obrzeżach kompleksu zlokalizowane są niewielkie uprawy sosnowe oraz murawy napiaskowe, które wykorzystywane są przez żółwie jako lęgowiska²⁷.

Przedmiotem ochrony na terenie SOO Dobromyśl jest 9 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku jednego z nich (7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk), w trakcie prac inwentaryzacyjnych związanych z opracowaniem PZO dla tego obszaru nie potwierdzono występowania tego siedliska. Prawdopodobnie zostało ono wpisane do SDF w wyniku błędu naukowego.

Poza siedliskami przyrodniczymi przedmiotem ochrony tego obszaru jest także kilka gatunków objętych art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG. Są to: jeden gatunek płazów, jeden gatunek gadów (żółw błotny), pięć gatunków bezkręgowców i dwa gatunki ryb. Żółwie błotne występują na tym terenie w bardzo wysokim zagęszczeniu. Zlokalizowano tutaj jedno z najbogatszych stanowisk w kraju. Obszar jest ważny również dla ochrony strzebli błotnej.

W tabeli 2.5 przedstawiono przedmioty ochrony w ramach obszaru Natura 2000 PLH 060033 „Dobromyśl” wraz z identyfikacją istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk oraz celami działań ochronnych określonymi w PZO.

²⁶ Dane z SDF dla tego obszaru.

²⁷ SDF na PLH 060033 Dobromyśl (data aktualizacji: kwiecień 2014 r.).

Tabela 5.4 Zestawienie przedmiotów ochrony w ramach obszaru Natura 2000 PLH 060033 Dobromyśl

Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Cele działań ochronnych
	istniejące	potencjalne	
2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Opis zagrożenia: W warunkach braku użytkowania pasterskiego murawy podlegają naturalnemu procesowi sukcesji, w którym rozwijają się krzewy i drzewa ocieniając gatunki murawowe. W efekcie murawa zmniejsza swoją różnorodność biologiczną przekształcając się w kompleks fitocenozy okrajkowej i zarośli, a następnie zarośla i las. Bezpośrednią przyczyną jest brak użytkowania pasterskiego; zagrożenie wewnętrzne; intensywność wysoka. I01 obce gatunki inwazyjne: Opis zagrożenia: Rozwój gatunków inwazyjnych (głównie nawłóć późna) powoduje ocienienie murawy i wycofywanie się gatunków typowych dla siedliska, spada różnorodność gatunkowa i wykształcają się fitocenozy ksenogeniczne (składające się z gatunków obcych). Bezpośrednią przyczyną jest rozprzestrzenienie się gatunków inwazyjnych w krajobrazach, w których występują nieużytki; zagrożenie wewnętrzne; intensywność wysoka.	B01 zalesianie terenów otwartych Opis zagrożenia: Nasadzenia drzew w miejscu występowania murawy ocienia siedlisko i powoduje zanikanie gatunków typowych; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	Utrzymanie muraw stanie otwartym poprzez zahamowanie sukcesji.
3140 Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Opis zagrożenia: Rozwój roślinności wodnej i nadwodnej złożonej z gatunków mezo- i eutroficznych powoduje wypłylenie i zarastanie zbiornika. Bezpośrednią przyczyną jest zmiana zwierciadła poziomu wód glebowych generujący rozwój roślinności w wypłyconych zbiornikach oraz zwiększoną dostawę biogenów; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	H01.05 rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem: Opis zagrożenia: Dostawanie się do zbiorników wodnych biogenów (działalność związana z rolnictwem i leśnictwem) powoduje zmiany trofizmu wód, przez co może dojść do zmiany składu florystycznego tych zbiorników. J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek: Opis zagrożenia: Zagrożeniem jest możliwe zasypywanie torfianek; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	Zachowanie dotychczasowej powierzchni siedliska – o wartości minimalnej 0,27 ha.
6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	B01 zalesianie terenów otwartych: Opis zagrożenia: Nasadzenia drzew w miejscu występowania murawy ocienia siedlisko i powoduje zanikanie gatunków typowych; zagrożenie jest związane ze zmianą wykorzystania gatunków; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Opis zagrożenia: W warunkach braku użytkowania pasterskiego murawy podlegają naturalnemu procesowi sukcesji, w którym rozwijają się krzewy i drzewa ocieniając gatunki murawowe. W efekcie murawa zmniejsza swoją różnorodność biologiczną przekształcając się w kompleks fitocenozy okrajkowej i zarośli, a następnie zarośla i las. Bezpośrednią przyczyną jest brak użytkowania pasterskiego; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka. A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu: Opis zagrożenia: Brak wypasu skutkuje rozwojem drzew i krzewów co jest przejawem naturalnego procesu sukcesji; zagrożenie wewnętrzne intensywność wysoka. I01 obce gatunki inwazyjne: Opis zagrożenia: Rozwój gatunków inwazyjnych (głównie nawłóć późna) powoduje ocienienie murawy i wycofywanie się gatunków typowych dla siedliska; spada różnorodność gatunkowa i wykształcają się fitocenozy ksenogeniczne (składające się z gatunków obcych). Bezpośrednią przyczyną jest rozprzestrzenienie się gatunków inwazyjnych w krajobrazach, w których występują nieużytki; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka.	K02.03 eutrofizacja: Opis zagrożenia: Dostawa biogenów na skutek zmiany sposobu użytkowania (potencjalne przekształcenie siedliska murawy w łąkę lub intensywnie wykorzystywane pastwisko) będzie skutkować zanikaniem charakterystycznych gatunków i struktury siedliska; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	Utrzymanie muraw stanie otwartym poprzez zahamowanie sukcesji.
6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i>)	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): Opis zagrożenia: W warunkach braku użytkowania pasterskiego murawy podlegają naturalnemu procesowi sukcesji, w którym rozwijają się krzewy i drzewa ocieniając gatunki murawowe. W efekcie murawa zmniejsza swoją różnorodność biologiczną przekształcając się w kompleks fitocenozy okrajkowej i zarośli, a następnie zarośla i las. Bezpośrednią przyczyną jest brak użytkowania pasterskiego; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka.	B01 zalesianie terenów otwartych: Nasadzenia drzew w miejscu występowania murawy ocienia siedlisko i powoduje zanikanie gatunków typowych; zagrożenie jest związane ze zmianą wykorzystania gruntów; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. K02.03 eutrofizacja: Dostawa biogenów na skutek zmiany sposobu użytkowania (potencjalne przekształcenie siedliska murawy w łąkę lub intensywnie wykorzystywane pastwisko) będzie skutkować zanikaniem charakterystycznych gatunków i struktury siedliska; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	Zachowanie dotychczasowej powierzchni siedliska i zachowanie płatów siedliska w stanie otwartym – wartość minimalna 0,01 ha.
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	A03.03 zaniechanie/brak koszenia: Rozwój krzewów i wysokich bylin w wyniku braku koszenia skutkuje zanikaniem gatunków typowych dla siedliska i przekształceniem w zbiorowiska ziółoroślowe. Bezpośrednią przyczyną jest zaniechanie użytkowania kośnego w ciągu ostatniego 10-lecia; zagrożenia wewnętrzne, intensywność wysoka.		Utrzymanie otwartego charakteru łąk.

Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Cele działań ochronnych
	istniejące	potencjalne	
	B01 zalesianie terenów otwartych: Opis zagrożenia: Wykorzystanie niekoszonych łąk jako miejsca zakładania upraw leśnych lub tworzenie zadrzewień powoduje zanikanie siedliska (zmiana struktury i składu gatunkowego). Bezpośrednią przyczyną jest zaniechanie użytkowania z łąkarskiego; zagrożenie wewnętrzne, intensywność średnia. Istniejące: J02.07 pobór wód z wód podziemnych; Opis zagrożenia: Obniżenie poziomu wód gruntowych na skutek melioracji skutkuje zanikaniem kluczowego parametru siedliska, jakim jest zmienny poziom wód glebowych i powoduje zmianę siedliska w zbiorowiska łąk świeżych; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Istniejące: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Opis zagrożenia: Rozwój krzewów i wysokich bylin w wyniku braku koszenia skutkuje zanikaniem gatunków typowych dla siedliska i przekształcenie w zbiorowiska ziołoroślowe. Bezpośrednią przyczyną jest zaniechanie użytkowania kośnego w ciągu ostatniego 10-lecia; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka. Istniejące: I01 obce gatunki inwazyjne; Opis zagrożenia: Wzrost udziału gatunków inwazyjnych, głównie nawłoci późnej powoduje wycofywanie się gatunków typowych dla siedliska, spada różnorodność gatunkowa i wykształcają się fitocenozy ksenogeniczne (składają się z gatunków obcych) lub z dużym udziałem gatunków obcych. Bezpośrednią przyczyną jest rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych w krajobrazach, w których występują nieużytki; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka.		
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Istniejące: A03.03 zaniechanie/brak koszenia; Opis zagrożenia: Rozwój krzewów i wysokich bylin w wyniku braku koszenia skutkuje zanikaniem gatunków typowych dla siedliska i przekształceniem w zbiorowiska ziołoroślowe. Bezpośrednią przyczyną jest zaniechanie użytkowania kośnego w ciągu ostatniego 10-lecia; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka. Istniejące: J02.07 pobór wód z wód podziemnych; Opis zagrożenia: Obniżenie poziomu wód gruntowych na skutek melioracji skutkuje zanikaniem niektórych gatunków łąkowych, co generuje zmniejszenie różnorodności; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Istniejące: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Opis zagrożenia: Rozwój krzewów i wysokich bylin w wyniku braku koszenia skutkuje zanikaniem gatunków typowych dla siedliska i przekształceniem w zbiorowiska ziołoroślowe. Bezpośrednią przyczyną jest zaniechanie użytkowania kośnego w ciągu ostatniego 10-lecia; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka. Istniejące: I01 obce gatunki inwazyjne; Opis zagrożenia: Wzrost udziału gatunków inwazyjnych, głównie nawłoci później powoduje wycofywanie się gatunków typowych dla siedliska, spada różnorodność gatunkowa i wykształcają się fitocenozy ksenogeniczne (składające się z gatunków obcych. Bezpośrednią przyczyną jest rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych w krajobrazach, w których występują nieużytki; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka. Istniejące: B01 zalesianie terenów otwartych; Opis zagrożenia: Wykorzystanie niekoszonych łąk, jako miejsca zakładania upraw leśnych lub tworzenia zadrzewień powoduje zanikanie siedliska (zmiana struktury i składu gatunkowego). Bezpośrednią przyczyną jest zaniechanie użytkowania z łąkarskiego; zagrożenie wewnętrzne, intensywność średnia.	Potencjalne: A08 nawożenie/nawozy sztuczne; Opis zagrożenia: Potencjalna intensyfikacja gospodarki łąkarskiej będzie wiązać się z nawożeniem i skutkować będzie zmianą składu gatunkowego pod wpływem eutrofizacji; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	Utrzymanie otwartego charakteru łąk, zmniejszenie zagrożeń związanych z brakiem użytkowania.
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Istniejące: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Opis zagrożenia: Rozwój drzew (głównie brzozy) jest wywołany obniżaniem poziomu wody na torfowisku. Przyczyna tych zmian jest prawdopodobnie naturalna; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Istniejące: CO1.03 wydobywanie torfu; Opis zagrożenia: Zagrożeniem dla siedliska jest eksploatacja złoża torfowego co skutkuje zmniejszaniem powierzchni siedliska. Obecnie eksploatacja nie jest prowadzona; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	Potencjalne: J02.07 pobór wód z wód podziemnych; Opis zagrożenia: Obniżenie poziomu wód gruntowych skutkuje zanikaniem kluczowego parametru siedliska, jakim jest wysoki poziom wód glebowych i niska żyzność tych wód. Zmiany tych parametrów skutkują przekształceniem w zbiorowiska zaroślowe lub torfowiska niskie; zagrożenie wewnętrzne i zewnętrzne, intensywność niska. Potencjalne: K02.03 eutrofizacja Opis zagrożenia: Dostawa biogenów na skutek zmiany sposobu użytkowania gruntów w zlewni (potencjalna intensyfikacja gospodarki łąkarskiej, przekształcenie na grunty	Zachowanie dotychczasowej powierzchni siedliska i zachowanie płatów siedliska w stanie otwartym – wartość minimalna 0,76 ha.

Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Cele działań ochronnych
	istniejące	potencjalne	
		wykorzystywane jako infrastruktura rekreacyjna itp.) będzie skutkować zanikaniem charakterystycznych gatunków i struktury siedliska; zagrożenie zewnętrzne, intensywność niska.	
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio- Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Brak.	Potencjalne: B02.02 wycinka lasu; Opis zagrożenia: Pozyskanie drewna w płatach siedliska może skutkować obniżeniem parametru wieku drzewostanu; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Potencjalne: B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; Opis zagrożenia: W miejscach dostępnych może być usuwane martwe drewno, co skutkuje zmniejszeniem mikrobiotopów próchnojadów, zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Potencjalne: I01 obce gatunki inwazyjne; Opis zagrożenia: Rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych; czeremcha amerykańska, dąb czerwony jest związane z częstym występowaniem gatunków obcych w siedliskach leśnych, ich rozprzestrzenianie ma obecnie charakter naturalny (zoochoria); zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	1.Zachowanie dotychczasowej powierzchni siedliska 2. Zwiększenie udziału martwego drewna
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Brak.	Brak.	Rozpoznanie zasobów siedliska w obszarze.
1220 Żółw błotny <i>Emys orbicularis</i>	Istniejące: B01 zalesianie terenów otwartych; Opis zagrożenia: Nasadzenia drzew w miejscu występowania muraw będących miejscem lęgów ocenia podłoże i powoduje zanikanie istniejących i potencjalnych miejsc lęgowych; zagrożenie jest związane ze zmianą wykorzystania gruntów; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Istniejące: E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych; Opis zagrożenia: Szczególnym zagrożeniem jest pozostawianie przez lokalną społeczność oraz sezonowych użytkowników Zbiornika Zahorodzyńskiego odpadów w sąsiadujących torfiakach lub w korycie rzeki Mogilnica. Istniejące: J02.01.03 wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; Opis zagrożenia: Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek powoduje zmniejszenie podstawowego biotopu żółwia; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Istniejące: K03.04 drapieżnictwo Opis zagrożenia: Łęgi żółwi są niszczone przez drapieżniki, co zmniejsza możliwość odnowienia populacji gatunku; zagrożenie wewnętrzne, intensywność wysoka. Istniejące: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Opis zagrożenia: Zarastanie przez drzewa i krzewy piaszczystych nieużytków będących istniejącym lub potencjalnym miejscem lęgów ocenia podłoże i powoduje zanikanie miejsc lęgowych; zagrożenie jest związane z zaniechaniem użytkowania gruntów; zagrożenie wewnętrzne, intensywność średnia.	Potencjalne: K2.03. eutrofizacja Opis zagrożenia: Eutrofizacja torfianek może prowadzić do nadmiernego rozwoju roślinności wodnej i nadwodnej i w konsekwencji do zarośnięcia zbiornika; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	1. Utrzymanie lub wzrost liczebności populacji. 2. Utrzymanie lub poprawa warunków termicznych głównych lęgowisk.
1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Istniejące: K03.04 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi; Opis zagrożenia: Zarybianie drobnych zbiorników wodnych powoduje zwiększoną śmiertelność kijanek; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Istniejące: J02.01.03 wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien Opis zagrożenia: Zasypywanie płytkich, silnie nagrzewających się zbiorników wodnych powoduje zmniejszenie podstawowego biotopu kumaka nizinnego; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska. Istniejące: B01 zalesianie terenów otwartych; Opis zagrożenia: Wykorzystanie łąk jako miejsca zakładania plantacji, zanikanie biotopów lęgowych płytkich, silnie nagrzewających się zbiorników wodnych, jakie tworzą się na podtopionych łąkach; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.	Brak.	1. Zachowanie w strukturze przestrzennej obszaru min. 0,2% niewysychających zbiorników wodnych (stałych i efemerycznych), zacienionych w <60%, zarośniętych przez roślinność w 60-80%. 2. Zmniejszenie presji drapieżniczej poprzez eliminowanie ryb drapieżnych w materiale zarybieniowym”.

Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Cele działań ochronnych
	istniejące	potencjalne	
1134 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Istniejące: F02.03 wędkarstwo; Opis zagrożenia: Pozyskiwanie ryb w celach akwarystycznych lub wędkarskich (zanęta na żywcą). Istniejące: E03.02 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych; Opis zagrożenia: Szczególnym zagrożeniem jest pozostawianie przez lokalną społeczność oraz sezonowych użytkowników Zbiornika Zahorodyńskiego odpadów w sąsiadujących torfiarkach lub w korycie rzeki Mogilnica. Istniejące: J02.02.01 bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych; Opis zagrożenia: W wyniku prac melioracyjnych mających na celu usuwanie osadów dennych z dna rzeki Mogilnica wynoszone w mule osobniki piskorza oraz mięczaki z rodziny Unionidae (miejsce rozrodu różanki). Istniejące: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Opis zagrożenia: Intensywne wypływanie i zarastanie zbiorników potorfowych prowadzące do zmiany składu gatunkowego (sukcesji). Istniejące: K03.04 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi; Opis zagrożenia: Występowanie sumika karłowatego w wodach rzeki Mogilnica oraz w sąsiadującym z torfiarkami Zbiorniku Zahorodyńskim.	Potencjalne: J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; Opis zagrożenia: Częściowe lub całkowite zasypanie zbiornika potorfowego, pogłębianie koryta rzeki, budowa nowych kanałów w celach odwadniających. W wyniku prac melioracyjnych istnieje prawdopodobieństwo zmiany poziomu wód w zbiornikach potorfowych, których aktualna głębokość w lecie nie przekracza 1 m. Potencjalne: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Opis zagrożenia: Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) – całkowite zagrośnięcie zbiorników roślinnością szuwarową i wodną. Potencjalne: I01 obce gatunki inwazyjne; Opis zagrożenia: Kolonizacja zbiorników przez sumaka karłowatego i/lub trawiankę. Potencjalnej: K03.04 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi; Opis zagrożenia: Przekształcenie zbiorników potorfowych w zbiorniki hodowlane bądź rekreacyjne (planowana przez UG Siedliszcze II komora Zbiornika Majdan Zahorodyński), lub świadome (oficjalne lub nie) zarybienia.	Zachowanie naturalnego składu gatunkowego ryb i stanu biotopu wskutek utrzymania w obszarze niezarybianych zbiorników z płytką, porośniętą makrofitami wodą. Zachowanie naturalnego składu gatunkowego ryb i stanu biotopu wskutek utrzymania w obszarze niezarybianych zbiorników z płytką, porośniętą makrofitami wodą.
1059 Modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i>	Istniejące: A03.03 zaniechanie/brak koszenia; Opis zagrożenia: Rozwój krzewów i wysokich bylin w wyniku braku koszenia, powoduje zanikanie roślin żywicielskich; Istniejące: B01 zalesianie terenów otwartych;	Brak.	Utrzymanie stanu biotopu poprzez zachowanie otwartego charakteru łąk i zachowanie bazy pokarmowej.
1061 Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i>	Opis zagrożenia: Wykorzystanie niekoszonych łąk jako miejsca zakładania plantacji powoduje wzrost ocienienia i zanikanie roślin żywicielskich; Istniejące: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);		Utrzymanie stanu biotopu poprzez zachowanie otwartego charakteru łąk i zachowanie bazy pokarmowej.
4038 Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	Opis zagrożenia: Rozwój krzewów i bylin przy braku użytkowania powoduje zanikanie roślin żywicielskich; Istniejące: J02.07 pobór wód z wód podziemnych; Opis zagrożenia: Obniżenie poziomu wód gruntowych na skutek melioracji odwadniających skutkuje zanikaniem kluczowego parametru biotopu, jakim jest zmienny poziom wód glebowych i powoduje zanikanie rośliny żywicielskiej; zagrożenie wewnętrzne, intensywność niska.		Utrzymanie stanu biotopu poprzez zachowanie otwartego charakteru łąk i zachowanie bazy pokarmowej.
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Istniejące: J02.02.03 wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien i torfianek; Opis zagrożenia: Zanikanie roślin żywicielskich wskutek wypełniania rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek. Istniejące: J02.07 pobór wód z wód podziemnych; Opis zagrożenia: Zanikanie roślin żywicielskich na skutek obniżenia poziomu wód glebowych (melioracje dowadniające).	Brak.	Zachowanie bazy pokarmowej poprzez zapewnienie udziału różnych gatunków szczawiu w fitocenozach szuwarowych, łąkowych i ziołoroślowych nie mniej niż 0,5%.
1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	Istniejące: A03.03 zaniechanie/brak koszenia; Opis zagrożenia: Rozwój krzewów i wysokich bylin w wyniku braku koszenia, zanikanie rośliny żywicielskiej. Istniejące: B01 zalesianie terenów otwartych; Opis zagrożenia: Wykorzystanie niekoszonych łąk jako miejsca zakładania plantacji co skutkuje zanikaniem rośliny żywicielskiej. Istniejące: J02.07 pobór wód z wód podziemnych; Opis zagrożenia: Zanikanie rośliny żywicielskiej na skutek obniżenia poziomu wód glebowych (melioracje odwadniające). Istniejące: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); Opis zagrożenia: Rozwój krzewów i bylin przy braku użytkowania, zanikanie rośliny żywicielskiej.	Brak.	Utrzymanie stanu biotopu poprzez zachowanie otwartego charakteru łąk i zachowanie bazy pokarmowej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu zadań ochronnych (Zarządzenie RDOŚ w Lublinie z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromyśl PLH060033, Dz. U. Woj. Lubelskiego z dnia 30.12.2014 r. poz. 4684).

PLH 060065 Pawłów

Zgodnie z SFD SOO „Pawłów” PLH 060065 to ostoja o powierzchni około 871 ha, znajdująca się na terenie Pawłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obejmuje torfowiska leżące w pobliżu Pawłowa (w dolinie Dorohuczy i jej dopływów) i Krowicy, a także fragmenty lasów mieszanych znajdujących się w pobliżu Pawłowa i kompleks stawów w miejscowości Kanie (gmina Rejowiec Fabryczny). Wykształciły się tu zbiorowiska wodne z klas *Charetea*, *Lemnetea* i *Potametea*, szuwarowe z klasy *Phragmitetea*, łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*, torfowiskowe z klasy *Scheuchzeria-Caricetea fuscae* oraz zaroślowe i leśne z klasy *Alnetea glutinosae*. W zbiorowiskach tych zanotowano stanowiska kilkunastu rzadkich i objętych ochroną prawną gatunków roślin np. Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*, Turzyca *Davalla Carex davalla*, Kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata* i Kukułka szerokolistna *D. majalis*, Kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, Pełnik europejski *Trollius europaeus*, Ciemiężca zielona *Veratrum lobelianum*, Goździk pyszny *Dianthus superbus*, Kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, Grzybień biały *Nymphaea alba*. Na torfowiskach występują różnej wielkości i kształtu stare wyrobiska torfu. W ostatnich latach wykopano kilka nowych sadzawek i małych stawów.

Obszar chroni siedliska gatunków zwierząt: Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, Żalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*, Modraszek telejus *Maculinea teleius*, Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, Czerwończyk fioletek *Lycaena helle*, Modraszek nausitous *Maculinea nausithous*, Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*, Strzebla błotna *Phoxinus phoxinus* i Piskorz *Misgurnus fossilis*, Żółw błotny *Emys orbicularis*, Kumak nizinny *Bombina bombina* oraz roślin: Starodub łąkowy *Ostericum palustre* i Lipiennik Loesela *Liparis loeselii*.

Głównym celem ochrony jest zachowanie silnej populacji żółwia błotnego *Emys orbicularis* i uzupełnienie reprezentacji strzebli błotnej *Phoxinus phoxinus* (wypełnienie luki w zasięgu występowania). Na terenie SOO Pawłów występują także objęte ochroną prawną gatunki zwierząt jak np: Rzekotka drzewna *Hyla arborea*, Żaba wodna *Rana aesculenta*, Żaba trawna *R. temporaria*, Żaba moczarowa *R. arvalis*, Kimak nizinny *Bombina bombina*, Traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, Ropucha szara *Bufo bufo* i Ropucha zielona *B. viridis*, Żółw błotny *Emys orbicularis*, Jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, Żmija zygzakowata *Vipera berus*, Błotniak łąkowy *Circus pygargus*, Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, Derkacz zwyczajny *Crex crex*, Czajka zwyczajna *Vanellus vanellus*, Bekas kszyszyk *Gallinago gallinago*, Remiz zwyczajny *Remiz pendulinus*, Zimorodek zwyczajny *Alcedo atthis* i inne.

Na obszarze zidentyfikowano 7 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG - twarde oligo-mezotroficzne wody z podwodnymi łakami ramienic *Chara* sp., zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), torfowiska przejściowe i trzęsawiska, górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, grąd kontynentalny, lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe.

Rejon ten jest znaczącą w skali regionu ostoją rzadkich gatunków owadów, płazów i gadów. Występuje tu 13 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków. Odnotowano na tym terenie gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG.

Typy siedlisk przyrodniczych występujących na obszarze Pawłowa będące przedmiotami ochrony to:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Gatunki występujące na obszarze Pawłowa będące przedmiotami ochrony to:

gatunki roślin:

- 1617 Starodub łąkowy (*Angelica palustris*),
- 1902 Obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*),
- 1903 Lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*),

gatunki płazów:

- 1188 Kumak nizinny (*Bombina bombina*),
- 1166 Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*),

gatunki gadów:

- 1220 Żółw błotny (*Emys orbicularis*),

gatunki motyli:

- 1065 Przeplatka aurinia (*Euphydryas aurinia*),
- 1042 Zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*),
- 1060 Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*),
- 4038 Czerwończyk fioletek (*Lycaena helle*),
- 1061 Modraszek nausitous (*Maculinea nausithous*),
- 1059 Modraszek telejus (*Maculinea teleius*),

gatunki ważek:

- 1037 Trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*),

gatunki ssaków:

- 1355 Wydra (*Lutra lutra*),

gatunki ryb:

- 1145 Piskorz (*Misgurnus fossilis*),
- 4009 Strzebla błotna (*Phoxinus phoxinus*) – gatunek o znaczeniu priorytetowym.

Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar przedstawiono w tabeli nr 2.6²⁸.

Tabela 5.5 Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar PLH 060065 Pawłów

Oddziaływania negatywne			
Poziom: M (średni), L (niski)	Zagrożenia i presje [kod]	Nazwa	Wewnętrzne (i) / zewnętrzne (o) / jednoczesne (b)
L	J02.01	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	o
L	E03	Odpady, ścieki	i
L	D01.02	Drogi, autostrady	i
M	A01	Uprawa	o
L	J02.05	Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	o
L	E03.01	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	o
M	X	Brak zagrożeń i nacisków	b
L	C01.03	Wydobywanie torfu	o

²⁸ Zgodnie z SDF dla tego obszaru.

Oddziaływania negatywne			
Poziom: M (średni), L (niski)	Zagrożenia i presje [kod]	Nazwa	Wewnętrzne (i) / zewewnętrzne (o) / jednoczesne (b)
L	J02.01	Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	i
L	A08	Nawożenie /nawozy sztuczne/	o
L	K05.01	Zmniejszenie płodności / depresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt	i
L	E03.01	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	i
M	B01	Zalesianie terenów otwartych	i
L	C01.03	Wydobywanie torfu	i
L	E03	Odpady, ścieki	o
M	A04.03	Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	i
L	F04	Pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych - ogólnie	i
M	B01	Zalesianie terenów otwartych	o
L	F04	Pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych - ogólnie	o
L	J02.05	Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	i
L	G01.08	Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom: M (średni), L (niski)	Zagrożenia i presje [kod]	Nazwa	Wewnętrzne (i) / zewewnętrzne (o) / jednoczesne (b)
L	A03	Koszenie / ścinanie trawy	i
M	X	Brak zagrożeń i nacisków	b
M	A04	Wypas	o

Źródło: SDF dla PLH 060065 Pawłów.

⇒ Parki krajobrazowe

Na terenie gminy nie ma parków krajobrazowych. Najbliższy jest Nadwieprzański PK położony około 390 m na zachód od granic gminy.

Część Nadwieprzańskiego PK została objęta siecią Natura 2000 jako PLH 060005 „Dolina Środkowego Wieprza”.

⇒ Rezerваты przyrody

Na terenie gminy nie występują obszary objęte ochroną rezerwatową. Najbliższy rezerwat „Jezioro Świerszczów”, położony w północnej części Chełmskiego OChK, rezerwat „Uściwierz”, rezerwat „Jezioro Brzeziczno” znajdują się w odległości kilkunastu kilometrów od granicy administracyjnej gminy.

⇒ Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy Siedliszcze wyznaczono dwa obszary chronionego krajobrazu – tereny wyróżniające się krajobrazem o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Zwraca się uwagę na to, że Rozporządzenia powołujące te obszary wskazują granice tych obszarów w sposób opisowy²⁹. Granice terenów wskazywane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze oraz będące w posiadaniu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska różnią się. Biorąc pod uwagę powyższe, w oparciu o aktualne uwarunkowania przyrodnicze, granice działek ewidencyjnych oraz opisowy przebieg granic wskazany w aktach powołujących te obszary, przedstawiono projekt doprecyzowania granic tych obszarów w nawiązaniu do granic ewidencyjnych gruntów. Na rysunku 2.12 i na załączniku nr 1 do opracowania, w obrębie granic administracyjnych gminy Siedliszcze, zamieszczono projekt uszczegółowienia granic OCK, a także granice Chełmskiego i Pawłowskiego OCK przedstawione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Pawłowski Obszar Chronionego Krajobrazu został powołany w 1983 r. Uchwałą WRN w Chełmie nr XVIII/89/83 z dnia 28 marca 1983 r., a następnie zmieniony Rozporządzeniem Nr 52 Wojewody Lubelskiego z dnia 26 czerwca 1998 r. oraz Rozporządzeniem Nr 51 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r.

Pawłowski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje dolinę rzeki Dorohucz, otoczoną wzniesieniami kredowymi z półkolistym pierścieniem lasów otaczających miejscowość Pawłów oraz fragment doliny rzeki Wieprz na odcinku Trawniki - Krasnystaw. Obszar obejmuje tereny trzech gmin województwa lubelskiego: Rejowiec Fabryczny, Siedliszcze i Łopiennik Górny. Na terenie gminy Siedliszcze obejmuje on obszary położone w południowej (wzdłuż doliny Rowu Mokrego) i południowo-zachodniej części (wzdłuż Kanału Wieprz – Krzna), pokrywając się tym samym z przebiegiem korytarzy ekologicznych Działy Grabowieckie i Wieprz – Krzna. Lasy Pawłowskie, zróżnicowane gatunkowo, rosną na żyznych siedliskach i dzięki temu są dość odporne na zagrożenia emisją pyłów przemysłowych i obniżaniem się lustra wód gruntowych. Obszar oddziela od siebie dwa zagłębia przemysłowe, cementowe z Rejowcem Fabrycznym od Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Dość duży kompleks Lasów Pawłowskich w sąsiedztwie doliny rzecznej i licznych stawów rybnych stanowi o atrakcyjności tego obszaru, jako miejsca wypoczynku i rekreacji. Powierzchnia obszaru wynosi 8000 ha.

Zgodnie z Rozporządzeniem nr 51 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie Pawłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na jego obszarze zakazuje się:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor i legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz.627, z późn.zm.);
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośliskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

²⁹ W odniesieniu do Chełmskiego OChK granica w obrębie obszaru gminy Siedliszcze i terenów sąsiednich jest opisana jako: „(...) Następnie granica wraca ku zachodowi lewym (południowym) skrajem doliny Świnki przechodząc przez grunty wsi: Olchowiec, Helenów, Kolonię Teresin, Kulik i Kol. Biesiadki. W Kol. Biesiadki otacza torfowisko będące pomnikiem przyrody po czym kieruje się na zachód przecinając szosę Wierzbiica - Cyców. (...)”

W odniesieniu do Pawłowskiego OChK granica w obrębie obszaru gminy Siedliszcze i terenów sąsiednich jest opisana jako: „Od północy Obszar obejmuje łąki i torfowiska położone w otoczeniu Kanału Wieprz - Krzna poczynając od granicy gminy Milejów i Siedliszcze w rejonie wsi Kolonia Chojeniec do łąk i zakrzewień w dolinie Kanału Mokrego. Granica Obszaru omija od strony zachodniej zwartą zabudowę wsi Romanówka i Chojno Nowe. Dalej biegnie północnym skrajem doliny Kanału Mokrego na wschód obejmując kompleks lasów wokół Pawłowa i dochodzi do wsi Krzywowola. (...)”

6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru.

Zakaz, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy obiektów lokalizowanych w obszarach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin lub w ciągach istniejącej, legalnej zabudowy.

Jednocześnie zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko nie dotyczy:

1. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
2. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
3. realizacji inwestycji celu publicznego;
4. wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań ochronnych lub planu zadań ochronnych.

Zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt. 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu.

Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu został powołany w 1983 r. Uchwałą WRN w Chełmie Nr XVIII/89/83 z dnia 28 marca 1983 r., a następnie zmieniony Rozporządzeniem Nr 50 Wojewody Chełmskiego z dnia 26 czerwca 1998 r. i Rozporządzeniem Nr 49 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r.. Na terenie gminy Chełmski OChK zajmuje powierzchnię 5,5 km², w północnej części gminy.

Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu rozciąga się półkolem w środkowo - wsch. części woj. lubelskiego, w dolinie rzeki Świnki dochodząc w kierunku wschodnim do doliny rzeki Bug (w okolicy Świerża) i w kierunku południowym obejmując rejon Pobołowic. Obejmuje on tereny wielu gmin województwa lubelskiego: Wierzbica, Cyców, Ruda-Huta, Żmudź, Hańsk, Dorohusk, Chełm, Siedliszcze, Leśniowice, Kamień, Urszulin, Sawin. W części środkowej obszaru zlokalizowany jest Chełmski Park Krajobrazowy. W granicach obszaru znajdują się charakterystyczne krajobrazy Pagórów Chełmskich i Obniżenia Dubienki. Są to masywne wyniosłości na przemian z podmokłymi zagłębieniami przeważnie pochodzenia krasowego, które cechują się zróżnicowaną szatą roślinną. Lasy, które zajmują ok. 20% powierzchni w większości zachowały swój pierwotny charakter. Budują je wielogatunkowe drzewostany z bogatym runem podszytem na żyznych siedliskach. W obszarze znajdują się dwa rezerваты przyrody: „Świerszczów” i „Serniawy”. W obniżeniach terenu spotyka się prawie wszystkie typy torfowisk niskich, z których najbardziej charakterystyczne są torfowiska węglanowe. Powierzchnia obszaru wynosi 32 110 ha.

⇒ **Pomniki przyrody**

Na terenie gminy znajduje się 11 pomników przyrody, w tym: 10 pojedynczych drzew i 1 grupa drzew³⁰. Drzewa pomnikowe rosną w dwóch zabytkowych parkach podworskich – w Kuliku i Chojnie Nowym. Są to:

- w parku w Kuliku:

jesion wyniosły	obw. 320 cm	utworzony w 1985 r.
3 jesiony wyniosłe	obw. 235-275 cm	utworzony w 1985 r.
jesion wyniosły	obw. 328 cm	utworzony w 1985 r.
lipa drobnolistna	obw. 310 cm	utworzony w 1985 r.

- w parku w Chojnie Nowym:

jesion wyniosły	obw. 290 cm	utworzony w 1985 r.
klon zwyczajny	obw. 250 cm	utworzony w 1985 r.
lipa drobnolistna	obw. 375 cm	utworzony w 1985 r.
klon zwyczajny	obw. 260 cm	utworzony w 1985 r.
klon zwyczajny	obw. 280 cm	utworzony w 1985 r.
dąb szypułkowy	obw. 330 cm	utworzony w 1985 r.
dąb szypułkowy	obw. 480 cm	utworzony w 1992 r.

Pomniki te zostały powołane Zarządzeniem Nr 20 Wojewody Chełmskiego z dnia 10 grudnia 1985 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Wojewody Chełmskiego z 1985 Nr 6 poz. 18). Jeden pomnik - dąb szypułkowy występujący w parku w Chojnie Nowym, wysunięty najdalej na północ od pozostałych pomników w tej lokalizacji, powołany został Rozporządzeniem Nr 24 Wojewody Chełmskiego z dnia 31 lipca 1992 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej (Dziennik Urzędowy Wojewody Chełmskiego z dnia 6 sierpnia 1992 r. Nr 7, poz. 49).

5.1.11 Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Siedliszcze występują różne obiekty i obszary o wartościach kulturowo - historycznych, które składają się na dziedzictwo kulturowe tego terenu. Niektóre z tych obiektów i obszarów objęte są ochroną prawną w postaci wpisu do rejestru zabytków, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Jest to pięć zespołów dworsko – parkowych oraz jeden zabytek archeologiczny opisany w dalszej części rozdziału³¹. Zostały one wskazane na Załączniku 1 do opracowania.

- Zespół dworsko-parkowy w Chojnie Nowym (Chojno Nowe 118, 22-130 Siedliszcze) (*nr na mapie 1*). Nr rejestru A/1137. Stan zachowania: bardzo dobry.
- Zespół dworsko-parkowy w Chojnie (Chojeniec 53, 22-130 Siedliszcze) (*nr na mapie 2*). Nr rej.: A1138. Stan zachowania: zły.
- Zespół dworsko-parkowy w Brzezinach (Brzeziny 41, 22-130 Siedliszcze) (*nr na mapie 3*). Nr rej.: A/1144. Stan zachowania: zaniedbany.
- Zespół dworsko-parkowy w Kuliku (Kulik, 22-130 Siedliszcze) (*nr na mapie 4*). Nr rej.: A/1155 Stan zachowania: bardzo dobry.
- Zespół dworsko-parkowy w Siedliszczu (ul. Szkolna 62, 22-130 Siedliszcze) (*nr na mapie 5*). Nr rej. : A/324. Stan zachowania: dobry.

Oprócz obiektów ujętych w rejestrze zabytków, na terenie gminy Siedliszcze istnieje wiele obiektów będących w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Zostały one przedstawione w poniższej tabeli.

³⁰ Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Siedliszcze zatwierdzony uchwałą Nr XIII/69/04 Rady Gminy Siedliszcze z dnia 25 lutego 2004 r. ogłoszonego w Dz. U. Woj. Lubelskiego z dnia 15 kwietnia 2004r., Nr 69, poz. 1240.

³¹ Gminna Ewidencja Zabytków, Załącznik do Zarządzenia nr 8/2013 Wójta Gminy Siedliszcze z dnia 8 lutego 2013 r.

Tabela 5.6 Wykaz obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Miejscowość	Obiekt
Chojno Nowe	Zespół folwarczny
Chojno Nowe	Spichlerz, suszarnia chmielu w zespole folwarcznym
Siedliszcze 45	Budynek mieszkalno-gospodarczy
Siedliszcze Kolonia	Brama w d. zespole dworskim
Siedliszcze Kolonia 23	Obora, ob. budynek gospodarczy w d. zespole dworskim
Siedliszcze Kolonia 24	Budynek gospodarczy w d. zespole dworskim
Siedliszcze Kolonia 26	Cieplarnia, ob. budynek mieszkalno-gospodarczy w d. zespole dworskim ob. budynek mieszkalno-gospodarczy
Siedliszcze Kolonia 35	Budynek mieszkalny w d. zespole dworskim
Siedliszcze, ul. 1 Maja 12	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Rynek 1	Dom mieszkalny (ob. poczta i sklep)
Siedliszcze, ul. Rynek 1 a	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Rynek 2	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Kościelna 3	Plebania (ob. organistówka)
Siedliszcze, ul. Krótka 2	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Lubelska 17	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Lubelska 2	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Lubelska 3	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Ogrodowa 3	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Szkolna 1 i 2	Zajazd i olejarnia (ob. dom kultury i budynek mieszkalny)
Siedliszcze, ul. Szkolna 12	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Szkolna 144	Dom mieszkalny
Siedliszcze, ul. Szkolna 8	Młyn
Siedliszcze, ul. Szkolna 8	Budynek gospodarczy (ubojnia i wędzarnia)
Siedliszcze, ul. Szkolna 8	Dom
Siedliszcze, ul. Szkolna 8	Budynek gospodarczy (obora i kurnik)
Siedliszcze, ul. Szpitalna 3	Dom
Siedliszcze, ul. Szpitalna 12	Budynek mieszkalny i szynk (ob. Urząd Gminy)
Siedliszcze, ul. Szpitalna 19	Budynek mieszkalno-gospodarczy
Siedliszcze, ul. Szpitalna 21	Bank spółdzielczy
Siedliszcze, ul. Szpitalna 22	Dom mieszkalny
Wola Korybutowa	Kościół rzymskokatolicki pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
Wola Korybutowa	Dzwonnica w zespole kościoła rzymskokatolickiego pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
Bezek	Ogród podworski
Kamionka	Założenie dworsko-ogrodowe
Lipówki Kolonia	Park podworski (relikt)

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie.

Cmentarze ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 5.7 Cmentarze ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Miejscowość	Obiekt
Bezek	Cmentarz prawosławny (nr 1 na Załączniku nr 1 do opracowania)
Bezek	Cmentarz przy kościele filialnym parafii rzymskokatolickiej, dawny przycerkiewny, prawosławny
Brzeziny	Cmentarz prawosławny (nr 2 na Załączniku nr 1 do opracowania)
Julianów	Cmentarz ewangelicki (nr 3 na Załączniku nr 1 do opracowania)
Kulik	Cmentarz prawosławny/greckokatolicki (nr 4 na Załączniku nr 1 do opracowania)

Siedliszcze	Cmentarz rzymskokatolicki z 1909 r. (nr 5 na Załączniku nr 1 do opracowania)
Siedliszcze	Cmentarz przykościelny, dawniej grzebalny - rzymskokatolicki (nr 7 na Załączniku nr 1 do opracowania)
Siedliszcze	Cmentarz żydowski (kirkut) (nr 6 na Załączniku nr 1 do opracowania)
Wola Korybutowa	Cmentarz rzymskokatolicki (nr 8 na Załączniku nr 1 do opracowania)
Wola Korybutowa	Cmentarz ewangelicki (nr 9 na Załączniku nr 1 do opracowania)

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie.

Miejsca pamięci ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 5.8 Miejsca pamięci ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Miejscowość	Obiekt
Bezek	Mogiła Nieznanego Żołnierza Armii Czerwonej, na dawnym cmentarzu prawosławnym
Kulik	Mogiła ofiar terroru oraz grób NN żołnierza, na cmentarzu prawosławnym
Kulik	Tablica upamiętniająca pobyt sztabu I Ukraińskiej Dywizji Partyzanckiej, budynek dworu
Siedliszcze	Były cmentarz z I wojny światowej, obecnie w granicach cmentarza rzymskokatolickiego
Siedliszcze	Mogiła płk. Piotra Bartaka oraz mogiły żołnierzy WP z 1939 r. na cmentarzu rzymskokatolickim
Siedliszcze	Grób powstańców z 1863 r.
Siedliszcze	Krzyż pamiątkowy wzniesiony z okazji odzyskania niepodległości w 1918 r.
Siedliszcze	Miejsce masowej egzekucji na terenie cmentarza żydowskiego

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie.

Ponadto, na terenie gminy zidentyfikowano liczne stanowiska archeologiczne (nieruchome zabytki archeologiczne) zarejestrowane podczas badań archeologicznych przeprowadzonych metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski. Zostały one wskazane w Załączniku 1 do opracowania oraz w poniższej tabeli.

Występuje także jeden zabytek archeologiczny wpisany do rejestru zabytków. Jest nim grodzisko z wałami tzw. „Zamczysko”, nr rej.: C/43. Grodzisko jest datowane na około XV wiek. Obiekt znajduje się na północ od miasta Siedliszcze. Usytuowany jest na podmokłych łąkach doliny rzeczki Mogilanka, oddalonej od grodziska o około 400 m (w kierunku północnym). Grodzisko znajduje się na prywatnych gruntach, użytkowanych rolniczo. Obiekt jeszcze w latach pięćdziesiątych posiadał kształt regularnego czworoboku, otoczonego wałem i fosą. W wyniku użytkowania rolniczego przekształcił się w pagórkowate wzniesienie o średnicy około 100 m i wysokości około 4 m. Według ustaleń, grodzisko było typową siedzibą mieszkalno-obronną, wykorzystywaną przez właścicieli Siedliszcza.

Tabela 5.9 Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Siedliszcze

Miejscowość	Numer stanowiska ujawniony na arkuszach AZP	Numer stanowiska na Załączniku nr 1
Adolfin	79 - 88	9
Adolfin	79 - 88	110
Anusin	79 - 87	11
Anusin Kolonia	79 - 87	1
Anusin Kolonia	79 - 87	5
Bezek	78 - 88	2
Bezek	78 - 88	5
Bezek	78 - 88	6

Bezek	78 - 88	7
Bezek	78 - 88	8
Bezek	78 - 88	9
Bezek	78 - 88	10
Bezek	78 - 88	11
Bezek	78 - 88	12
Bezek	78 - 88	13
Bezek	78 - 88	14
Bezek	78 - 88	22
Bezek	78 - 88	23
Bezek	78 - 88	24
Bezek	78 - 88	25
Bezek	78 - 88	26
Bezek	78 - 88	27
Bezek	78 - 88	28
Bezek	78 - 88	29
Bezek	78 - 88	30
Bezek	78 - 88	31
Bezek	78 - 88	40
Bezek	78 - 88	41
Bezek	78 - 88	42
Bezek	78 - 88	61
Bezek	78 - 88	62
Bezek	78 - 88	63
Bezek	78 - 88	64
Bezek	78 - 88	65
Bezek	78 - 88	66
Bezek	78 - 88	67
Bezek Dębiński	78 - 88	18
Bezek Dębiński	78 - 88	19
Bezek Dębiński	78 - 88	20
Bezek Dębiński	78 - 88	49
Bezek Dębiński	78 - 88	51
Bezek Dębiński	78 - 88	52
Bezek Dębiński	78 - 88	53
Bezek Kolonia	78 - 88	43
Bezek Kolonia	78 - 88	44
Bezek Kolonia	78 - 88	45
Bezek Kolonia	78 - 88	46
Bezek Kolonia	78 - 88	47
Bezek Kolonia	78 - 88	48
Bezek Kolonia	78 - 88	54
Bezek Kolonia	78 - 88	55
Bezek Kolonia	78 - 88	76
Bezek Kolonia	78 - 88	77
Bezek Kolonia	78 - 88	78
Bezek PGR	78 - 88	50
Bezek PGR	78 - 88	68
Bezek PGR	78 - 88	69
Bezek PGR	78 - 88	70
Borowo	78 - 86	1
Brzeziny	78 - 87	49
Brzeziny	78 - 87	50
Brzeziny	78 - 87	51
Brzeziny	78 - 87	56

Brzeziny	78 - 87	57
Brzeziny	78 - 87	59
Brzeziny	78 - 87	63
Brzeziny	78 - 87	64
Brzeziny	78 - 87	65
Brzeziny	78 - 87	66
Chojeniec	78 - 86	3
Chojeniec	78 - 86	4
Chojeniec	78 - 86	11
Chojeniec	78 - 86	12
Chojeniec	78 - 86	20
Chojeniec	78 - 86	21
Chojeniec	78 - 86	22
Chojeniec	78 - 86	23
Chojeniec	78 - 86	24
Chojeniec	78 - 86	25
Chojeniec	78 - 86	26
Chojeniec	78 - 86	27
Chojeniec	78 - 86	28
Chojeniec	78 - 86	29
Chojeniec	78 - 86	30
Chojeniec	78 - 86	32
Chojeniec	78 - 86	33
Chojeniec Kolonia	78 - 86	10
Chojno Nowe	79 - 86	1
Chojno Nowe Pierwsze	79 - 86	13
Chojno Nowe Pierwsze	79 - 86	14
Chojno Nowe Pierwsze	79 - 86	19
Chojno Nowe Drugie	79 - 86	16
Chojno Nowe Drugie	79 - 86	17
Chojno Stare	79 - 86	4
Chojno Stare	79 - 86	7
Chojno Stare	79 - 86	8
Chojno Stare	79 - 86	9
Chojno Stare	79 - 86	10
Chojno Stare	79 - 86	11
Chojno Stare	79 - 86	12
Dobromyśl	78 - 87	52
Dobromyśl	78 - 87	53
Dobromyśl	78 - 87	54
Dobromyśl	78 - 87	61
Dobromyśl	78 - 87	62
Dobromyśl	78 - 87	76
Dobromyśl	78 - 87	92
Dobromyśl	78 - 87	93
Gliny	78 - 87	35
Jankowice	79 - 88	61
Jankowice Kolonia	79 - 88	62
Janowica	78 - 87	46
Janowica	78 - 87	47
Janowica	78 - 87	73
Janowica	78 - 87	74
Janowica	78 - 87	75
Julianów	79 - 88	111
Julianów	78 - 88	71

Julianów	78 - 88	72
Julianów	78 - 88	73
Julianów	78 - 88	74
Julianów	78 - 88	75
Julianów	78 - 88	79
Julianów	78 - 88	80
Julianów	78 - 88	81
Julianów	78 - 88	82
Kamionka	78 - 87	67
Krowica	79 - 87	6
Kulik	77 - 87	2
Kulik	77 - 87	20
Kulik	77 - 87	21
Kulik	77 - 87	22
Kulik	77 - 87	23
Kulik	77 - 87	24
Kulik	77 - 87	25
Kulik	77 - 87	26
Kulik	77 - 87	27
Kulik	77 - 87	28
Kulik	77 - 87	119
Kulik	77 - 87	238
Kulik	77 - 87	239
Kulik	77 - 87	240
Kulik	77 - 87	241
Kulik	77 - 87	242
Kulik	77 - 87	243
Kulik	77 - 87	244
Kulik	77 - 87	245
Kulik	77 - 87	246
Kulik	77 - 87	247
Kulik	77 - 87	248
Kulik	77 - 87	249
Kulik	77 - 87	250
Kulik	77 - 87	251
Kulik	77 - 87	252
Kulik	77 - 87	253
Kulik	77 - 87	254
Kulik	77 - 87	255
Kulik	77 - 87	256
Kulik	77 - 87	257
Kulik	77 - 87	258
Kulik	77 - 87	259
Kulik	77 - 87	260
Kulik	77 - 87	261
Kulik	77 - 87	262
Kulik	77 - 87	263
Kulik	77 - 87	264
Kulik	77 - 87	265
Kulik	77 - 87	266
Kulik	77 - 87	267
Kulik	77 - 87	268
Kulik	77 - 87	269
Kulik	77 - 87	270
Kulik	77 - 87	271

Kulik	77 - 87	272
Kulik	77 - 87	305
Kulik	77 - 87	306
Kulik	77 - 87	307
Kulik	77 - 87	308
Kulik	77 - 87	309
Kulik	77 - 87	310
Kulik	77 - 87	311
Kulik	77 - 87	312
Kulik	77 - 87	313
Kulik	77 - 87	314
Kulik Kolonia	77 - 87	35
Kulik Kolonia	77 - 87	145
Kulik Kolonia	77 - 87	146
Kulik Kolonia	77 - 87	147
Kulik Kolonia	77 - 87	148
Kulik Kolonia	77 - 87	149
Kulik Kolonia	77 - 87	150
Kulik Kolonia	77 - 87	151
Kulik Kolonia	77 - 87	152
Kulik Kolonia	77 - 87	273
Kulik Kolonia	77 - 87	274
Kulik Kolonia	77 - 87	275
Kulik Kolonia	77 - 87	276
Kulik Kolonia	77 - 87	277
Kulik Kolonia	77 - 87	278
Kulik Kolonia	77 - 87	279
Kulik Kolonia	77 - 87	280
Kulik Kolonia	77 - 87	281
Kulik Kolonia	77 - 87	282
Kulik Kolonia	77 - 87	292
Kulik Kolonia	77 - 87	293
Kulik Kolonia	77 - 87	294
Kulik Kolonia	77 - 87	295
Kulik Kolonia	77 - 87	296
Kulik Kolonia	77 - 87	297
Kulik Kolonia	77 - 87	298
Kulik Kolonia	77 - 87	299
Kulik Kolonia	77 - 87	300
Kulik Kolonia	77 - 87	301
Kulik Kolonia	77 - 87	302
Kulik Kolonia	77 - 87	303
Kulik Kolonia	77 - 87	304
Lechówka Kolonia	79 - 88	41
Lechówka Kolonia	79 - 88	42
Majdan Zahorodyński	78 - 86	6
Majdan Zahorodyński	78 - 86	7
Majdan Zahorodyński	78 - 87	17
Majdan Zahorodyński	78 - 87	18
Majdan Zahorodyński	78 - 87	19
Majdan Zahorodyński	78 - 87	20
Majdan Zahorodyński	78 - 87	21
Majdan Zahorodyński	78 - 87	21
Majdan Zahorodyński	78 - 87	22
Majdan Zahorodyński	78 - 87	23

Majdan Zahorodyński	78 - 87	24
Majdan Zahorodyński	78 - 87	25
Majdan Zahorodyński	78 - 87	26
Majdan Zahorodyński	78 - 87	27
Majdan Zahorodyński	78 - 87	28
Majdan Zahorodyński	78 - 87	29
Majdan Zahorodyński	78 - 87	30
Majdan Zahorodyński	78 - 87	31
Majdan Zahorodyński	78 - 87	32
Majdan Zahorodyński	78 - 87	33
Majdan Zahorodyński	78 - 87	77
Majdan Zahorodyński	78 - 87	78
Majdan Zahorodyński	78 - 87	94
Majdan Zahorodyński	78 - 87	96
Majdan Zahorodyński	78 - 87	99
Mogilnica	78 - 87	58
Mogilnica	78 - 87	68
Mogilnica	78 - 87	69
Mogilnica	78 - 87	79
Mogilnica	78 - 87	80
Mogilnica	78 - 87	81
Mogilnica	78 - 87	101
Mogilnica	78 - 88	3
Mogilnica	78 - 88	15
Mogilnica	78 - 88	16
Mogilnica	78 - 88	17
Mogilnica	78 - 88	32
Mogilnica	78 - 88	33
Mogilnica	78 - 88	34
Mogilnica	78 - 88	35
Mogilnica	78 - 88	36
Mogilnica	78 - 88	37
Mogilnica	78 - 88	38
Mogilnica	78 - 88	39
Mogilnica Kolonia	78 - 87	60
Mogilnica Kolonia	78 - 87	70
Mogilnica Kolonia	78 - 87	71
Mogilnica Kolonia	78 - 87	72
Romanówka	79 - 86	15
Siedliszcze	78 - 87	1
Siedliszcze	78 - 87	2
Siedliszcze	78 - 87	3
Siedliszcze	78 - 87	4
Siedliszcze	78 - 87	5
Siedliszcze	78 - 87	6
Siedliszcze	78 - 87	7
Siedliszcze	78 - 87	8
Siedliszcze	78 - 87	9
Siedliszcze	78 - 87	10
Siedliszcze	78 - 87	11
Siedliszcze	78 - 87	12
Siedliszcze	78 - 87	13
Siedliszcze	78 - 87	14
Siedliszcze	78 - 87	15
Siedliszcze	78 - 87	16

Siedliszcze	78 - 87	34
Siedliszcze	78 - 87	37
Siedliszcze	78 - 87	38
Siedliszcze	78 - 87	39
Siedliszcze	78 - 87	48
Siedliszcze	78 - 87	82
Siedliszcze	78 - 87	83
Siedliszcze	78 - 87	84
Siedliszcze	78 - 87	85
Siedliszcze	78 - 87	86
Siedliszcze	78 - 87	87
Siedliszcze	78 - 87	88
Siedliszcze	78 - 87	89
Siedliszcze	78 - 87	90
Siedliszcze	78 - 87	91
Siedliszcze	78 - 87	95
Siedliszcze	78 - 87	97
Siedliszcze	78 - 87	98
Siedliszcze	78 - 87	100
Siedliszcze Kolonia	78 - 86	9
Siedliszcze Kolonia	78 - 87	40
Siedliszcze Kolonia	78 - 87	41
Siedliszcze Kolonia	78 - 87	42
Siedliszcze Kolonia	78 - 87	43
Siedliszcze Kolonia	78 - 87	44
Siedliszcze Kolonia	78 - 87	45
Siedliszcze Kolonia	78 - 87	55
Stasin Dolny	78 - 87	36
Stasin Dolny	79 - 87	10
Wola Korybutowa	78 - 86	5
Wola Korybutowa	78 - 86	8
Wola Korybutowa	78 - 86	13
Wola Korybutowa	78 - 86	14
Wola Korybutowa	78 - 86	15
Wola Korybutowa	78 - 86	16
Wola Korybutowa	78 - 86	17
Wola Korybutowa	78 - 86	18
Wola Korybutowa	78 - 86	19
Wola Korybutowa	78 - 86	31
Wola Korybutowa	78 - 86	34
Wola Korybutowa	78 - 86	35
Wola Korybutowa	77 - 86	63
Wola Korybutowa	77 - 86	64
Wola Korybutowa	77 - 86	65
Wola Korybutowa	77 - 86	66
Wola Korybutowa	77 - 86	97
Wola Korybutowa	77 - 86	98
Wola Korybutowa	77 - 86	99
Wola Korybutowa	77 - 86	100
Wola Korybutowa	77 - 86	101
Wola Korybutowa	77 - 86	102
Wola Korybutowa	77 - 86	103
Wola Korybutowa Kolonia	78 - 86	2
Wola Korybutowa Kolonia	77 - 86	115
Wola Korybutowa Kolonia	77 - 86	116

Źródło: Dane ujawnione na arkuszach Archeologicznego Zdjęcia Polski.

W ramach analiz krajobrazu kulturowego i walorów zabytkowych województwa lubelskiego, w 2006 roku Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie opracował dokument pn. „Delimitacja parków kulturowych do planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego”. Dokument ten został poprzedzony raportem pn. „Ocena aktualności planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego. Delimitacja parków kulturowych” z 2005 roku. Z dokumentów tych wynika, że opierając się na aktualnych walorach krajobrazowych i zabytkowych, a także biorąc pod uwagę historyczne wartości kulturowe i krajobrazowe, stwierdzono, że na terenie gminy Siedliszcze występuje obszar o dobrze zachowanych cechach tożsamości krajobrazu kulturowego i naturalnego. Obszar ten obejmuje układ urbanistyczny dawnej zabudowy miasteczka Siedliszcze wraz ze stosunkowo niewielką strefą otuliny krajobrazowej.

Obszar ten został zaproponowany do objęcia ochroną w postaci parku kulturowego i przedstawiony na załączniku nr 1 do opracowania³². Rekomendacja dotycząca utworzenia parku kulturowego Siedliszcze została także zawarta w aktualnie obowiązującym PZP woj. lubelskiego³³.

5.1.12 Walory krajobrazowe

Cechą charakterystyczną, dominującą na terenie gminy Siedliszcze jest krajobraz terenów otwartych, użytkowanych rolniczo. Tworzą go rozległe powierzchnie równinne - pola uprawne, liczne łąki i pastwiska, poprzecinane rowami melioracyjnymi i lokalnymi ciekami oraz rozproszoną zabudową o charakterze wiejskim.

W części wschodniej i południowej dominuje krajobraz wzgórz związany z mezoregionem Pagóry Chełmskie, gdzie wyraźne są deniwelacje terenu.

Z uwagi na ukształtowanie terenu gminy i jej aktualny sposób zagospodarowania, ważnym walorem krajobrazowym są dalekie otwarcia widokowe.

Urozmaiceniem dość monotonnego krajobrazu są niewielkie kompleksy leśne znajdujące się głównie w rejonie od wsi Janowica w kierunku północnym, a także zadrzewienia wzdłuż cieków wodnych i starodrzewy występujące w parkach i zespołach dworsko - parkowych.

Na krajobraz kulturowy składają się również obiekty zabytkowe opisane w rozdziale „Dziedzictwo kulturowe”, zwłaszcza zespoły dworsko – parkowe ze starym drzewostanem.

Ze względu na walory krajobrazowe ochroną prawną objęty został południowy i południowo-zachodni fragment gminy, położony w granicach Pawłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz niewielki obszar w północnej części gminy należący do Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Teren gminy nie należy do obszarów o wysokich walorach atrakcyjności wizualnej³⁴. Niemniej jednak głównie w południowej części gminy, w rejonie przebiegu drogi krajowej nr 12, występują tereny z dalekimi otwarciami widokowymi. Jest to uwarunkowane występowaniem pagórów oraz niewielką ilością zabudowań i terenów zalesionych, które mogłyby przesłaniać widok.

Naturalne dominanty, które nie są zalesione stanowią punkty widokowe. Z miejsc tych rozpościerają się otwarcia widokowe na tereny otaczające.

³² Delimitacja obszaru wykonana została w ramach opracowań Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie, na bazie mapy podstawowej w skali 1 : 100 000 i przedstawiona na wydruku w skali 1 : 200 000. Stąd granice wskazane na załączniku nr 1 do niniejszego opracowania ekofizjograficznego mogą być traktowane jako orientacyjne. Szczegółowy przebieg tych granic powinien zostać określony na etapie opracowywania planu ochrony parku w specjalistycznej dokumentacji konserwatorsko-krajobrazowej.

³³ Według opracowania pt. Delimitacja Parków Kulturowych do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (ROBiDZ, 2006).

³⁴ Za obszary o najwyższych walorach atrakcyjności przyjęto obszary, którym przyznano sumarycznie 20 lub więcej punktów, zgodnie z metodyką wg: Śleszyński P., 2007, Ocena atrakcyjności wizualnej mezoregionów Polski, w: „Znaczenie badań krajobrazowych dla zrównoważonego rozwoju. Profesorowi Andrzejowi Richlingowi w 70. rocznicę urodzin i 45-lecia pracy naukowej” Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa 2007, s. 697-714.

Droga nr 12 w istniejącym przebiegu, stanowi ciąg widokowy, z którego otwarcie widokowe rozpościera się w kierunku na północ od tej drogi. Przykładowe widoki przedstawiono na rysunkach 2.18 i 2.19.

Rysunek 5.5 Widok na północ z drogi nr 12 z punktu zlokalizowanego na południowy - wschód od miasta Siedliszcze

Rysunek 5.6 Widok na północ z drogi nr 12 z punktu zlokalizowanego na południowy - zachód od miasta Siedliszcze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie maps.google.pl

Z uwagi na ukształtowanie terenu, sama miejscowość Siedliszcze nie posiada efektownych panoram i punktów widokowych.

Gmina posiada przeciętne walory turystyczne i rekreacyjne. Nie ma tu wyznaczonych szlaków turystycznych. Niemniej jednak, z uwagi na walory kulturowe, obszar proponowany do objęcia ochroną jako park kulturowy Siedliszcze (więcej informacji przedstawiono w rozdziale 2.11 opracowania) może stanowić dobry punkt dla rozwoju turystyki rowerowej i innych form rekreacji i wypoczynku w gminie.

5.2 Główne problemy ochrony środowiska

Na podstawie analizowanych dokumentów, wizji lokalnych i opracowań szczegółowych, w tym opracowania ekofizjograficznego stwierdza się, że głównymi problemami natury środowiskowej na terenie gminy są:

- melioracja w obrębie obszarów podmokłych prowadząca do obniżenia poziomu wód gruntowych,
- dzikie wysypiska śmieci,
- nieracjonalne nawożenia pól poprzez stosowanie nadmiernej ilości środków ochrony roślin,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych do ziemi lub do wód powierzchniowych,
- zagospodarowanie terenu i zabudowa w oderwaniu od miejscowej tradycji.

Ponadto, na prawie całym obszarze gminy obserwowane są przekształcenia warunków hydrogeologicznych wynikające z jurajskiego i karbońskiego leja depresji³⁵.

5.3 Potencjalne zmiany stanu środowiska przyrodniczego w przypadku braku realizacji projektu Studium - trendy zmian w wariancie „0”

W tym rozdziale opisano kierunki i natężenie potencjalnych zmian, jakie mogłyby mieć miejsce w środowisku, gdyby użytkowanie i zagospodarowanie terenu objętego zmianą nie uległo zmianom, w stosunku do stanu istniejącego w trakcie sporządzania niniejszej Prognozy. Mogłoby to mieć miejsce w przypadku niepodjęcia zmian przewidzianych w projekcie ocenianego dokumentu (studium).

Należy także pamiętać, że w przypadku braku realizacji projektu zmiany studium, nadal obowiązywałoby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte Uchwałą nr II/7/02 Rady Gminy Siedliszcze z dnia 11 grudnia 2002 roku, zmienione uchwałami Rady Gminy w 2008, 2012 i 2015 roku. W studium tym przewidziano na większości terenu gminy strefę rolniczą (R), z uzupełniającą strefą ekologiczną

³⁵ Opracowanie ekofizjograficzne woj. lubelskiego, mapa nr 139 „Zmiany wód podziemnych” (<http://www.bpp.lublin.pl/pzpw/2015/ekofizjografia/ekofizjografia.t1.html>).

(E) w miejscach występowania gruntów o niższej przydatności rolniczej. W rejonie Zbiornika Zahorodyńskiego wskazano strefę turystyczną (T), natomiast wokół miejscowości Siedliszcze przewidziano strefę osadniczą (O). Kierunki rozwoju określone w obowiązującym studium w stosunku do terenu objętego aktualnym projektem studium nie wprowadzają zupełnie nowych funkcji, a raczej w dużej mierze odzwierciedlają aktualny stan zagospodarowania. Biorąc pod uwagę takie kierunki zagospodarowania, w przypadku nie podjęcia opracowania nowego studium, na terenie gminy nie przewiduje się znaczących zmian w kierunkach zagospodarowania i zmian w środowisku w dającej się przewidzieć perspektywie czasowej w stosunku do sytuacji obecnej.

6 Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń projektu Studium na środowisko

6.1 Wprowadzenie

Na etapie prac przygotowawczych, w celu zaproponowania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze, w projekcie studium przeanalizowano uwarunkowania stanu istniejącego, w tym uwarunkowania wynikające z aktualnego opracowania ekofizjograficznego dla gminy.

Następnie wyznaczono obszary proponowane do objęcia zakazem zabudowy i obszary o ograniczonych możliwościach zabudowy. W tym celu posłużono się kryteriami wskazanymi w tabeli 6.1. Każdemu z obszarów, spełniających kryterium przyznano odpowiednią liczbę punktów. Kolejnym krokiem było zsumowanie wszystkich punktów dla poszczególnych obszarów, w rezultacie czego otrzymano następujące kategorie terenów:

1. zabudowane na obszarach niepodlegających ograniczeniom w zabudowie;
2. zabudowane na obszarach o ograniczonych możliwościach zabudowy;
3. zabudowane na obszarach objętych zakazem zabudowy;
4. rozwoju zabudowy na obszarach niepodlegających ograniczeniom w zabudowie;
5. rozwoju zabudowy na obszarach o ograniczonych możliwościach zabudowy;
6. rozwoju zabudowy na obszarach objętych zakazem zabudowy;
7. niezabudowane na obszarach niepodlegających ograniczeniom w zabudowie;
8. niezabudowane na obszarach o ograniczonych możliwościach zabudowy;
9. niezabudowane na obszarach objętych zakazem zabudowy.

Otrzymano następujące kategorie obszarów przeznaczonych do urbanizacji:

- obszary zabudowane (z lukami w zabudowie) – największe obszary w centralnej i południowej części miasta Siedliszcze, a także w miejscowościach Bezek, Bezek-Kolonia, Majdan Zahorodyński, Chojno Stare, Chojno Nowe Pierwsze i Dobromyśl;
- obszary zabudowane (bez możliwości rozwoju zabudowy w obrębie luk w zabudowie) – najwięcej jest ich w miejscowościach Bezek i Bezek-Kolonia;
- obszary rozwoju zabudowy niepodlegające ograniczeniom w zabudowie – położone w zachodniej części gminy, głównie w miejscowościach: Chojnec, Romanówka, Chojno Stare, Wojciechów i Anusin oraz przede wszystkim na terenie miasta Siedliszcze;
- pozostałe obszary rozwoju zabudowy (podlegające ograniczeniom w zabudowie) – rozmieszczone fragmentarycznie na obszarze całej gminy;
- obszary niewskazane do zabudowy – rozmieszczone na terenie całej gminy.

Ważnym elementem w ramach analiz na etapie opracowywania studium było wzięcie pod uwagę luk w zabudowie na terenach zabudowanych, czyli pojedynczych działek ewidencyjnych lub zespołów działek ewidencyjnych znajdujących się wewnątrz obszarów zabudowanych, posiadających dostęp do dróg publicznych oraz infrastruktury technicznej.

W studium przeanalizowano także dokładnie chłonność terenów biorąc pod uwagę perspektywę rozwoju gminy oraz prognozę demograficzną w perspektywie 30-letniej.

Tabela 6.1 Kryteria brane pod uwagę w ramach pracy nad studium, w zakresie ograniczeń zabudowy na terenie gminy Siedliszcze

Kryterium	Nazwa - element brany pod uwagę	Liczba przyznanych punktów
Kryterium nr 1	Tereny otwarte.	Działki ewidencyjne (lub ich części), które znajdują się w zasięgu korytarzy ekologicznych otrzymały w analizie ocenę - 4. Tereny gruntów klasy IV na obszarach wiejskich otrzymały w analizie ocenę -3.
Kryterium nr 2	Tereny z zakazem zabudowy lub ograniczeniami w jej realizacji wynikającymi z zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.).	W analizie tereny te otrzymały ocenę - 5. położone w granicach obszarów NATURA 2000 otrzymały ocenę -10, tereny położone w granicach obszarów chronionego krajobrazu otrzymały ocenę -5.
Kryterium nr 3	Tereny z zakazem zabudowy lub ograniczeniami w jej realizacji wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2015 r. poz. 397 ze zm.).	Działki ewidencyjne w granicach ww. obszarów otrzymały punktację -10.
Kryterium nr 4	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.).	Teren ten (1% prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi) otrzymał w analizie ocenę -10.
Kryterium nr 5	Obszary i tereny górnicze oraz dokumentowane złoża kopalin, z wyłączeniem udokumentowanych złóż węgla kamiennego, na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2015 r. poz. 196 ze zm.).	Punktacja -10.
Kryterium nr 6	Grunty chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 ze zm.)	Grunty rolne klas I-III na terenach wiejskich otrzymały w analizie punktację -10.
Kryterium nr 7	Lasy – na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909 ze zm.) i ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 ze zm.)	Lasy publiczne Skarbu Państwa otrzymały w analizie ocenę -20 (pozostałe lasy otrzymały ocenę -10).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektu studium.

Analiza przeprowadzona na etapie opracowywania studium pozwoliła na prawidłowe określenie kierunków zagospodarowania terenu gminy z uwzględnieniem obszarów wrażliwych pod względem środowiskowym. Tym samym tereny te zostały w możliwie najlepszy sposób chronione przed potencjalną presją wynikającą z działalności człowieka. Zapisy i kierunki określone w Studium dopuszczają jednocześnie, na pewnych obszarach gminy, prowadzenie działalności uwzględniającej potrzeby rozwoju gminy, a także wynikające z kierunków określonych w nadrzędnych dokumentach oraz umożliwiając rozwój mieszkalnictwa, z uwzględnieniem zasady dogęszczania istniejących terenów już zabudowanych, bądź planowanych do zabudowy zgodnie z

przeznaczeniem określonym w aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

6.2 Wpływ na bioróżnorodność

Określenie kierunku „droga publiczna klasy ekspresowej” na terenie gminy Siedliszcze odnosi się do spodziewanej decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej w trybie specustawy drogowej (Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 687 z późn. zmianami). Art. 11i .ust 2. wyłącza w zupełności stosowanie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym³⁶

Decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej rozstrzygane są kwestie zarówno planistyczne, prawnobudowlane, podziałowe oraz cywilne, a ustalenie lokalizacji drogi publicznej w tej decyzji może nastąpić niezależnie od zgodności z ustaleniami planu miejscowego³⁷

Realizacja inwestycji S-12 wiąże się z usunięciem pokrywy roślinnej z powierzchni przeznaczonej na jezdnię i infrastrukturę towarzyszącą (ekrany akustyczne, odwodnienia, drogi serwisowe) i na zlokalizowane na terenie gminy punkty obsługi podróży (MOP w okolicy miejscowości Chojno Stare) oraz węzeł „Marynin Karczemka”.

Droga ekspresowa stanowi też istotną barierę dla migracji zwierząt, a także dla korytarzy ekologicznych w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację zwierząt roślin lub grzybów³⁸) przy czym stosowane środki minimalizujące są dedykowane jedynie migracjom zwierząt. W szczególności trasa S-12 przecina korytarz migracji ssaków drapieżnych w okolicach miejscowości Chojno Drugie

Linia energetyczna 400 kV stanowi przeszkodę dla ptaków i może powodować kolizje, w szczególności w miejscach wzmożonych przelotów ptaków szczególnie w sąsiedztwie zbiorników wodnych, w obrębie kompleksów leśnych, w obrębie dolin rzecznych. Realizacja linii energetycznych wiąże się z wycinką lasów w razie przechodzenia przez kompleksy leśne. Realizacja linii potencjalnie kolizyjnych z obszarami sieci Natura 2000. Na terenie gminy Siedliszcze wstępnie zaproponowany przez PSE przebieg przecina obszar Natura 2000 PLH060033 Dobromyśl. Realizacja inwestycji uzależniona od wykazania braku znaczącego oddziaływania na przedmiot ochrony, integralność obszaru oraz powiązania z innymi obszarami Natura 2000 lub wykazania przesłanek pozwalających na odstępstwo ona warunkach określonych w art. 34 i 35 prawa ochrony przyrody - w ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Kierunek działań dopuszczający działalność górnictw spowoduje usunięcie pokrywy roślinnej w miejscu lokalizacji Zakładu Górniczego i budowy korytarza komunikacyjnego. Korytarz komunikacyjny potencjalnie może również kolidować z korytarzami ekologicznym sensu lato. Nie należy się natomiast spodziewać konfliktów z korytarzami migracji dużych ssaków drapieżnych określonymi przez zespół Instytutu Biologii Ssaków w Białowieży, pod kierownictwem prof. Jędrzejowskiego; korytarze te przebiegają wzdłuż południowej i południowo zachodniej granicy gminy.

Działalność górnictwa prowadzona na podstawie koncesji może prowadzić do osiadań poeksploatacyjnych, a w ślad za tym mieć wpływ na poziom wód gruntowych, występowanie zalewisk/zastoisk a w konsekwencji wpływać na zespoły roślinne i ogólnie na stan zachowania siedlisk przyrodniczych. Obniżenie rzędnych terenu może powodować sytuacje i abiotyczne warunki siedliskowe zbliżone do tych, jakie występowały na tym terenie przed budową systemów melioracyjnych. Eksploatacja istniejących systemów melioracyjnych,

³⁶ Art. 11i, ust 2 W sprawach dotyczących zezwolenia na realizację inwestycji drogowej nie stosuje się przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

³⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 17 września 2009 r., IISA/Wr 137/09.

³⁸ Art. 5 ust 2. Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015, poz 1651 ze zmianami)

ewentualnie rozbudowa lub budowa nowych może być instrumentem pozwalającym, poprzez kształtowanie elementów abiotyczny – wpływać na wykształcenie i zachowanie elementów biotycznych zgodnie z preferencjami przyjętymi w suikzp oraz mpzp.

Najcenniejsze przyrodniczo obszary objęte różnymi formami ochrony nie powinny być zagrożone poprzez realizację kierunków przyjętych w suikzp przy założeniu realizacji działań minimalizujących określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz przy działaniach jakie muszą być podjęte dla zachowania stosunków wodnych niezbędnych dla ochrony cennych siedlisk i gatunków – pomimo eksploatacji górniczej i jej skutków na powierzchni.

6.3 Wpływ na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym integralność i cel ochrony obszarów Natura 2000

W odniesieniu do wszystkich obszarów Natura 2000 zlokalizowanych najbliżej planowanych zmian: „Dobromyśl” (PLH060033) oraz „Dolina Środkowego Wieprza” (PLH 060005), a także „Nowosiółki (Julianów)” (PLH 060064) **w żadnym z proponowanych wariantów nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji planowanej inwestycji.**

Zgodnie z przeprowadzoną analizą, żaden z rozpatrywanych wariantów drogi S12 pododcinka: Piaski (węzeł Chełm) – obwodnica m. Chełm nie koliduje z obszarem SOO „Pawłów”, nie przewiduje się, zatem wystąpienia oddziaływania bezpośredniego na przedmioty ochrony ostoi.

W odniesieniu do działalności górniczej należy rozważyć potencjalne oddziaływanie na obszar Natura 2000 PLH060033 „Dobromyśl”, gdyż znajdzie się on w większości w granicach projektowanego obszaru górniczego i terenu górniczego, gdzie można się spodziewać zmian/deformacji powierzchni (obszar SOO Pawłów znajduje się w znacznym oddaleniu od granic potencjalnego terenu górniczego – ok 8 km więc bezpośrednio oddziaływania można uznać za mało prawdopodobne pod warunkiem, że działalność górnicza nie spowoduje powstania rozległego leja depresyjnego na powierzchni i w granicach pierwszego poziomu wodonośnego (czwartorzęd i kreda), co z przyczyn technicznych wymogów eksploatacji kopalni głębinowej można praktycznie wykluczyć). Również w granicach projektowanego obszaru górniczego nastąpi lokalizacja Zakładu Górniczego obejmującego przynajmniej podstawowe urządzenia służące wydobywaniu węgla – takie jak szyb wydobywczy i szyb wentylacyjny, miejsca przetadunku, podstacje transformatorowe, warsztaty, budynki socjalne, osadnik wody dołowych itd. Można założyć, że lokalizacja Zakładu Górniczego zostanie dokonana w taki sposób by nie kolidować bezpośrednio z ustanowionymi formami ochrony przyrody. Ponadto powstanie potrzeba transportu urobku, ludzi, maszyn i urządzeń, co spowoduje potrzebę zidentyfikowania i utworzenia jednego lub kilku korytarzy transportowych obejmujących zarówno transport drogowy jak i kolejowy, a także potrzeba zapewnienia zasilania Zakładu Górniczego w energię elektryczną (ze względów bezpieczeństwa, co najmniej dwustronnego). Korytarz transportowy potencjalnie może oddziaływać na formy ochrony przyrody poprzez fragmentację siedlisk, izolację lub emisję, jeśli będą one występowały z intensywnością przekraczającą pewien bezpieczny poziom (NOAEL). Zarówno budowa Zakładu Górniczego, jak też utworzenie korytarza transportowego wymagać będzie oceny oddziaływania na środowisko, która przesądzi o niezbędnych środkach minimalizujących, jak też o ewentualnej dopuszczalności zaproponowanych wariantów rozwiązań technicznych i logistycznych. Przypomnieć należy, że dla wariantów lokalizacyjnych, w których może wystąpić znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 nie można wydać decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, chyba że spełnione są warunki odstępstwa przewidziane w art. 34 ustawy o ochronie przyrody. Można też założyć, że działalność górnicza i związana z nią infrastruktura nie doprowadzą do bezpośredniego naruszenia lub fragmentacji ostoi.

Zgodnie z SDF obszar Natura 2000 PLH060033 Dobromyśl obejmuje fragment zlewni rzeki Mogilnicy z gęstą siecią drobnych dopływów i zarastających rowów melioracyjnych. Duży jest udział użytków zielonych (ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk), z wieloma zbiornikami wód w wyrobiskach potorfowych zamieszkałych przez żółwie oraz strzeblę błotną. Centrum obszaru zajmuje niewielki kompleks leśny, na który składają się zbiorowiska grądowe i borowe. Na obrzeżach kompleksu zlokalizowane są niewielkie uprawy

sosnowe oraz murawy napiaskowe, które wykorzystywane są przez żółwie jako lęgowiska. Łąki w zachodniej części obszaru są siedliskiem 5 gatunków motyli z zał. II Dyrektywy Siedliskowej.

Żółwie błotne występują na tym terenie w wysokim zagęszczeniu. Zlokalizowano tutaj jedno z najbogatszych stanowisk w kraju. Obszar jest ważny również dla ochrony strzebli błotnej. Stwierdzono tu występowanie siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących łącznie ok. 8 % powierzchni obszaru.

Dla tego obszaru przyjęto Plan zadań ochronnych (Zarządzenie RDOŚ w Lublinie z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromyśl PLH060033, Dz. U. Woj. Lubelskiego z dnia 30.12.2014 r. poz. 4684).

Przedmiotem ochrony na terenie SOO „Dobromyśl” jest 9 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz kilka gatunków objętych art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG. Wszystkie gatunki będące przedmiotami ochrony są gatunkami priorytetowymi.

Tab. 6.1 Przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dobromyśl wraz z oceną ogólną zgodnie z SDF

Lp	Kod	Nazwa przedmiotu ochrony	Pokrycie [ha]	Ocena ogólna
1	2330	Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	0,64	C
2	3140	Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	0,06	C
3	6120*	Cieptolubne śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	0,13	C
4	6230*	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i>)	0,32	C
5	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	12,1	B
6	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	24,84	C
7	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria- Caricetea</i>)	0,64	C
8	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio- Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	10,83	C
9	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,32	C
10	1220*	Żółw błotny <i>Emys orbicularis</i>	-	A
11	1188*	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	-	B
12	1134*	Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	-	B
13	4009*	Strzebla błotna <i>Phoxinus phoxinus</i>	-	B
14	1059*	Modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i>	-	B
15	1061*	Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i>	-	B
16	4038*	Czerwończyk fioletek <i>Lycaena helle</i>	-	B
17	1060*	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	-	B
18	1065*	Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	-	B

Ocena: A - doskonała (dla siedlisk / znakomita (dla gatunków) B - dobra, C – znacząca

* Siedliska/gatunki priorytetowe

Jeżeli nie nastąpi znacząca zmiana stosunków wodnych na terenie ostoji lub uwalniania na jej terytorium znacznych ilości wód o zmienionym chemizmie, nie ma przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia znaczących oddziaływań działalności górniczej na przedmioty ochrony obszaru.

Ze względu na charakter przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 PLH060033 „Dobromyśl” jak też PLH060065 „Pawłów” – silnie powiązanych z siedliskami w dość wąskim zakresie tolerancji (co nie sprzyja migracjom), łączność pomiędzy tymi dwoma obszarami nie jest krytyczna pomimo podobieństwa głównych przedmiotów ochrony.

Szczegółowy screening i ewentualna ocena właściwa powinny być przeprowadzone na etapie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mających na celu lokalizację Zakładu Górniczego oraz na etapie oceny oddziaływania na środowisko dla uzyskania koncesji i zatwierdzenia planu ruchu kopalni oraz uzyskania pozwolenia na budowę Zakładu Górniczego w ramach określonych prawem geologicznym i górniczym.

6.4 Wpływ na walory krajobrazowe

Z uwagi na znaczną subiektywność w odbiorze wizualnym i percepcji krajobrazu przez ludzi, w ocenie wzięto pod uwagę istotność zmian w zagospodarowaniu i stopień zmian, a nie charakter: pozytywne lub negatywne.

Generalnie projekt studium zakłada utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich gminy. Dalszy rozwój struktur osadniczych odbywać się będzie w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy.

Największe zmiany jakie mogą być obserwowane w krajobrazie gminy Siedliszcze w wyniku docelowego zagospodarowania terenu zgodnie z kierunkami zaproponowanymi w projekcie studium to:

- zwiększenie terenów zabudowanych - głównie zabudowa mieszkaniowa w obrębie miasta Siedliszcze, zabudowa przewidziana jest do rozwoju w dwóch etapach (etap I i etap II obejmujący większe tereny³⁹), w obrębie Etapu I i II przewidziane są głównie tereny oznaczone jako MN, MU i MW z dopuszczeniem zabudowy obiektami budowlanymi do wysokości nie przekraczającej 15 m, co sprawi, że zabudowa pod względem wysokości będzie w miarę jednolita bez widocznych dominant wysokościowych (chyba, że na obszarze Up w centralnej części miasta powstaną obiekty wyższe - zakłada się, że będą to obiekty reprezentacyjne, na potrzeby usług publicznych);
- pojawienie się nowych obszarów o charakterze usługowym i przemysłowym - zmiany dotyczyć będą terenu w rejonie wsi Kulik (strefa oznaczona jako PG/PU - strefa Zakładu Górniczego, tereny produkcyjne i usługowe), projekt studium dopuszcza indywidualne kształtowanie zabudowy i zagospodarowania terenu według potrzeb;
- pojawienie się nowych obiektów w związku z planowaną strefą produkcyjno-usługową PU i strefą produkcyjno-usługową z dopuszczeniem lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych PU1 - koncentracja tych stref planowana jest na południe od Siedliszcza, po obu stronach drogi S12, projekt studium dopuszcza indywidualne kształtowanie zabudowy i zagospodarowania terenu według potrzeb;
- pojawienie się ciągów liniowych wyróżniających się w krajobrazie w postaci drogi szybkiego ruchu S12 wraz z węzłami oraz napowietrznych linii wysokich napięć.

³⁹ Obszary rozwoju zabudowy mieszkaniowej położone w zasięgu II etapu rozwoju zabudowy mogą zostać objęte nowymi planami zagospodarowania przestrzennego po osiągnięciu przez miasto Siedliszcze liczby ludności nie mniejszej niż 10000 mieszkańców.

Ponadto, inne zmiany dotyczyć będą także zalesień (docelowo stopień zalesienia w gminie ma wynosić 9%) oraz możliwości zbudowania zbiorników retencyjnych (w rejonie wsi Mogilnica i na zachód od Kanału Wieprz - Krzna).

Z uwagi na ukształtowanie terenu i dalekie otwarcia widokowe, zwłaszcza w południowej części gminy, zmiany w sposobie zagospodarowania, o których mowa powyżej, będą w sposób istotny wpływać na postrzeganie przestrzeni i wpłyną na dotychczasowe walory krajobrazowe. Największe znaczenie będzie miało pojawienie się w terenie aktualnie otwartym, nowej drogi S12 przecinającej gminę. Rozbudowa miasta Siedliszcze wraz z terenami usługowo-produkcyjnymi w południowej części oraz strefa Zakładu Górniczego w części północnej gminy także niewątpliwie będzie miało istotne znaczenie w odbiorze krajobrazu.

Lokalnie, obszar w rejonie Zbiornika Zahorodyńskiego zmieni swój charakter, gdyż projekt planu dopuszcza dogęszczanie terenów zabudowy lotniskowej w części północnej i południowej od zbiornika. Projekt planu dopuszcza możliwość wykorzystania zbiorników retencyjnych w turystyce i rekreacji, co spowoduje zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.

Poważnym elementem zakłócającym odbiór krajobrazu może być planowana nowa dwutorowa linia WN (inwestycja planowana przez Polskie Sieci Energetyczne), której planowana lokalizacja została przedstawiona na załączniku graficznym do niniejszego opracowania.

Linie energetyczne wysokich napięć odznaczają się dominacją w krajobrazie i mogą powodować dysharmonię w strefach wymagających ochrony krajobrazowej i otoczenia obiektów zabytkowych.

Wprowadzone w projekcie Planu nowe odcinki linii elektroenergetycznych mogą powodować konflikty z obszarami chronionymi, w tym z siecią Natura 2000

W projekcie studium określono zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego nawiązujące do potrzeb ochrony walorów krajobrazowych m.in.:

- kształtowanie spójnych architektonicznie i urbanistycznie zespołów zabudowy, osiedli, pierzei ulic, wyeksponowanych widokowo fragmentów zabudowy, w szczególności w obrębie panoram widokowych oraz na osiach i otwarcjach widokowych,
- właściwe równoważenie proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi z uwzględnieniem funkcji, a terenami otwartymi.

Ponadto, określono zasady umieszczania reklam i szyldów w przestrzeni mające na celu ochronę walorów krajobrazowych i ograniczenie «zaśmiecania» krajobrazu. Wprowadzono między innymi zasadę, że reklamy oraz szyldy nie powinny być lokalizowane: w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej (tereny rolne, łąki, pastwiska, nieużytki, tereny sugerowanych zalesień), na terenach cmentarzy, lasów i zieleni urządzonej oraz ograniczenia w umieszczaniu reklam i szyldów w liniach rozgraniczających projektowanej drogi S12 i istniejącej drogi krajowej nr 12.

W studium wskazano istniejące tereny otwarte w ramach rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, na których, poza określonymi w studium przypadkami, nie powinny być lokalizowane budynki. Są to:

- tereny rolne,
- tereny łąk, pastwisk i nieużytków,
- tereny wód powierzchniowych,
- tereny lasów i zwartych zadrzewień.

Tereny otwarte – nawet w przypadku zajęcia przez inwestycje wszystkich wyznaczonych w Studium obszarów urbanizacji - będą zajmowały około 90% powierzchni miasta i gminy.

Wniosek: Zapisy projektu studium wskazują, że przy pełnej realizacji jego postanowień, charakter gminy powinien nadal pozostać rolniczy, z dużym udziałem terenów otwartych. Docelowe zagospodarowanie spowoduje istotne zmiany w części środkowej gminy (rozbudowa mieszkaniowa w obrębie miasta Siedliszcze wraz ze strefą produkcyjno-usługową pomiędzy Siedliszczem, a projektowaną drogą S-12), w północnej części w

rejonie wsi Kulik (strefa Zakładu Górniczego, tereny produkcyjne i usługowe). Nowa zabudowa w obrębie stref usługowo - produkcyjnych i Zakładu Górniczego będzie stanowiła dominantę w krajobrazie. Nowe obiekty będą eksponowane w przestrzeni zarówno pod względem gabarytów, jak i wysokości budynków i innych obiektów budowlanych.

Z drugiej strony, w pozostałej części terenu gminy zapisy będą obligować do koncentrowania zabudowy, co będzie ograniczało rozlewanie się jednostek osadniczych na tereny otwarte.

W kilku miejscach może rozwinąć się zabudowa i funkcje związane z rozwojem turystyki. Będzie to dotyczyło przede wszystkim rejonów Zbiornika Zahorodnińskiego i innych, planowanych zbiorników retencyjnych.

Ponadto, na terenie gminy pojawi się nowa infrastruktura liniowa, która będzie istotnym elementem antropogenicznym w krajobrazie: nowa droga szybkiego ruchu S-12 oraz napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć.

6.5 Wpływ na stan powietrza atmosferycznego

Działalność w zakresie logistyki oraz realizacja drogi ekspresowej S-12 wiąże się z emisją zanieczyszczeń do powietrza charakterystyczną dla ruchu samochodowego. Są to przede wszystkim tlenki azotu oraz pył zawieszony, pochodzące ze spalania paliw w silnikach oraz zjawisk takich jak ścieranie nawierzchni, opon, tarcz hamulcowych itd. Emisje związane z budową i funkcjonowaniem S-12 zostały oszacowane a skutki ocenione w raporcie oddziaływania na środowisko dla tej inwestycji. Planowana działalność gospodarcza związana z logistyką podlegać może ocenom oddziaływania na środowisko (tzw II grupa) dla obiektów budowanych jeśli spełnione będą kryteria kwalifikacyjne art. 3, ust1 pkt . 52 40 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2016 r., poz. 71)

Działalność górnicza może się wiązać z emisjami z szybu wentylacyjnego (metan, pył zawieszony), pyleniem wtórnym z miejsc tymczasowego składowania urobku, skały na etapie drążenia szybów, emisjami z transportu urobku i ludzi. Skala i dokładna specyfikacja tych emisji będzie możliwa po określeniu założeń technicznych dla spodziewanych inwestycji górniczych. Możliwe jest, że Zakład Górniczy będzie eksploatował źródło ciepła dla celów socjalnych. Budowa Zakładu Górniczego i prowadzenie działalności wydobywczej, będzie przedmiotem procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Wniosek: jakość powietrza może ulec pogorszeniu, ale należy przypuszczać, że to zjawisko będzie występować jedynie lokalnie – w okolicach węzła «Marynin- Karczemka» i w bezpośrednim sąsiedztwie Zakładu Górniczego, jednak nie powinno to powodować przekroczeń dopuszczalnych norm.

6.6 Wpływ na klimat i adaptację do zmian klimatu

Funkcjonowanie kopalni węgla kamiennego będzie miało ograniczony wpływ na klimat.

Oddziaływania bezpośrednie wiąże się z emisją metanu i CO₂ z szybu wentylacyjnego kopalni oraz ze spalania paliw w silnikach maszyn i urządzeń, a także emisją gazów cieplarnianych z transportu obsługującego kopalnię.

⁴⁰ zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,

b) 1 ha na obszarach innych niż wymienione w lit. a

– przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęłą przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia

Zaznaczyć należy, że złożę Lublin, z którego może być pozyskiwany węgiel charakteryzuje się niską zawartością metanu, w porównaniu do innych złóż węgla w Polsce, wobec czego emisja metanu nie będzie duża, a jej wpływ na zmiany klimatu - minimalny. Wielkość emisji metanu z szybu wentylacyjnego zależeć będzie również od sposobu i intensywności eksploatacji i będzie możliwa do oszacowania na etapie udzielania koncesji zatwierdzania planu ruchu kopalni – w ramach oceny oddziaływania na środowisko.

Oddziaływania pośrednie można przypisywać spalaniu paliwa kopalnego – węgla przez nabywców węgla wydobywanego w ramach dopuszczonej działalności górniczej. Warto jednak zaznaczyć, że działalność górnicza nie przyczyni się do zwiększenia ilości spalanego węgla – wyprze on lub zastąpi węgiel pochodzący od innych producentów krajowych lub zagranicznych; nie wpłynie też bezpośrednio na ilość lub zdolność produkcyjną źródeł energetycznego spalania węgla. Można przyjąć, że spalanie węgla pochodzącego z działalności górniczej na terenie gminy Siedliszcze będzie wypadkową sytuacji rynkowej i polityki energetycznej państwa, a w szczególności przepisów prawnych, w tym regulacji unijnych w zakresie handlu emisjami (ETS).

Jak wskazano w uzupełnieniu do raportu o oś dla drogi szybkiego ruchu S-12⁴¹ – sektor transportu na tym terenie jest stosunkowo odporny na spodziewane zmiany klimatyczne, pod warunkiem, że infrastruktura drogowa uwzględni możliwość występowania deszczów nawaalnych, co wiąże się głównie z odprowadzaniem wód deszczowych (i ew. małą retencją). W odniesieniu do planowanej działalności gospodarczej w dziedzinie logistyki, warto zaznaczyć, że powstaną nawierzchnie szczelne o dużej powierzchni, co spowoduje konieczność radzenia sobie z dużą ilością wód opadowych. W takich przypadkach zalecane jest uwzględnienie małej retencji lub zielonej infrastruktury w planach zabudowy.

6.7 Wpływ na klimat akustyczny

Dopuszczona w Studium działalność górnicza niewątpliwie może wpłynąć na klimat akustyczny w otoczeniu Zakładu Górniczego i w korytarzach komunikacyjnych wykorzystywanych do transportu węgla oraz ludzi. Skala tych zmian zależeć będzie od intensywności działalności i zastosowanych środków minimalizujących.

Możliwość oddziaływania na klimat akustyczny wystąpi zarówno na etapie budowy (w tym drążenia szybów i wywożenia urobku) jak i na etapie eksploatacji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami będzie to przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko dla lokalizacji Zakładu Górniczego, korytarzy transportowych i innych działań objętych niezbędną w takich wypadkach koncesją. Na podstawie doświadczeń z innymi inwestycjami o podobnym charakterze można przypuszczać, że ewentualne pogorszenie klimatu akustycznego może wystąpić jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie Zakładu Górniczego i przy drogach oraz linii kolejowej (korytarz transportowy). Zarówno dla hałasu z Zakładu Górniczego jak też z korytarza transportowego istnieje szereg metod minimalizacji emisji, co pozwoli zapewnić nieprzekraczanie wartości dopuszczalnych poziomów hałasu na obszarach chronionych akustycznie.

W odniesieniu do budowy S-12; przeprowadzone zostało postępowanie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa i w oparciu o raport oddziaływania na środowisko wydana została decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach⁴², wobec czego dopuszczenie i lokalizacji trasy ekspresowej S-12 jest już faktem na gruncie formalno- prawnym (na terenie gminy Siedliszcze wybrano wariant 3-4-2-3). Pamiętać również trzeba, że lokalizacji trasy S-12 dotyczy przedsięwzięcia celu publicznego, jest więc poza bezpośrednimi kompetencjami decyzyjnymi gminy, wobec czego wynik oceny strategicznej na etapie uchwalania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie wpływa na decyzje o lokalizacji drogi

⁴¹ Aneks w zakresie zagadnień związanych ze zmianami klimatu, adaptacją do zmian klimatu oraz bioróżnorodnością, dotyczących budowy drogi ekspresowej S12 na odcinku Piaski - Chełm - Dorohusk - Granica Państwa, <http://pliki3.transportpodkontrola.pl/download/lubelskie/S12-Piaski-Dorohusk/trzecie%20uzup.%20S12/S12%20klimat%20pdf.pdf>

⁴² Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 14 grudnia 2015 r., znak WOOŚ.4200.1.4.2011.SM, w sprawie zawiadomienia o wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Budowa drogi ekspresowej S12 na odcinku Piaski-Dorohusk”, bip, RDOŚ, Lublin, 17.12.2015

szybkiego ruchu podjęta w trybie „specustawy” o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych⁴³.

Faktyczny wpływ S-12 na klimat akustyczny zostanie określony w ramach analizy porealizacyjnej. Wyniki modelowania akustycznego wykonanego w ramach raportu o oddziaływaniu na środowisko dla tej inwestycji⁴⁴, stwierdza: Podczas wykonywania prac budowlanych wystąpią niekorzystne zjawiska akustyczne w strefie prowadzenia robót oraz w jej pobliżu. Oddziaływania te spowodować mogą pogorszenie stanu klimatu akustycznego, ponieważ ciężkie maszyny, wykonujące prace związane z budową, będą źródłem emisji dźwięków o wysokich poziomach. Hałas emitowany w trakcie prowadzenia prac będzie zjawiskiem okresowym i odwracalnym. Dla fazy eksploatacji przewidziano środki minimalizujące postaci ekranów akustycznych a prognozy ruchu pokazują, że S-12 przejmie część ruchu, przede wszystkim ruchu tranzytowego, który w chwili obecnej prowadzony się po drodze krajowej nr 12, a spadek ruchu spowoduje poprawę klimatu akustycznego wzdłuż drogi.

Rozwinięcie działalności gospodarczej z dziedziny logistyki w okolicach węzła „Marynin-Karczemka” wiązać się będzie z lokalnym pogorszeniem klimatu akustycznego. Hałas związany będzie z ruchem drogowym oraz z funkcjonowaniem centrów logistycznych. Na szczególną uwagę zasługuje możliwość ingerencji strefy PU w Pawłowski Obszar Chronionego Krajobrazu na zachód od miejscowości Marynin i wpływ na bliskość korytarza migracyjnego KPdC -2C Polesie-Roztocze; hałas może być czynnikiem niekorzystnym, tworzącym barierę behawioralną dla migrujących zwierząt.

Również linia wysokiego napięcia 400 kV jest źródłem hałasu, który może stanowić uciążliwość dla osób stale przebywających w pobliżu.

Działalność związana z logistyką oraz z rozwojem górnictwa podziemnego może potencjalnie wpłynąć negatywnie na klimat akustyczny gminy. Zwiększony transport do centrów logistycznych, przeładunek oraz transport związany z Zakładem Górniczym i produkcją Zakładu Górniczego będą wiązać się przede wszystkim z lokalnym pogorszeniem warunków akustycznych wzdłuż szlaków komunikacyjnych oraz w miejscu prowadzenia działalności gospodarczych wskazanych w kierunkach określonych w Studium. Szczegółowo wpływ tych przedsięwzięć powinien zostać oceniony indywidualnie na etapie ocen oddziaływania na środowisko dla tych przedsięwzięć.

6.8 Wpływ na stan powierzchni ziemi i jakość gleby

Ze względu na znaczne obszary pokryte glebami II i III klasy bonitacyjnej oraz utrwalony rolniczy charakter gminy i intensywną produkcję rolniczą, w studium określono, że niewskazane jest wyznaczanie dodatkowych terenów sugerowanych zalesień, niż wynika to z obowiązujących planów miejscowych, jednakże dopuszczalne jest zalesianie użytków rolnych w klasach bonitacyjnych V i VI.

Ze względu na fakt, że Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze obejmuje :

- teren w rejonie wsi Kulik oznaczony na rysunku kierunków ze studium PG/PU - gdzie dopuszcza się umiejscowienie obiektów związanych z Zakładem Górniczym i eksploatacją złoża,
- teren projektowanej drogi S-12,
- terenu przeznaczone pod strefy logistyczno-przemysłowe

⁴³ Ustawa z dnia 10 kwietnia w002 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych , Dz. U. 2013, poz 687 z e zmianami.

⁴⁴ Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn.: „Budowa drogi ekspresowej S12 na odcinku Piaski – Chełm – Dorohusk – Granica Państwa”, Biuro Ekspertyz i Projektów Budownictwa Komunikacyjnego „EKKOM” Sp. z o.o., 2015.

analiza możliwych oddziaływań w zakresie powierzchni ziemi i jakości gleb została ograniczona do kierunków działań związanych z tymi obszarami.

Zajęcie terenu dla realizacji drogi ekspresowej S-12 będzie oddziaływało w sposób negatywny na powierzchnię ziemi oraz gleby. Oddziaływania takie są związane z:

- zajęciem gruntów ornych w tym gruntów klas I-III pod drogę oraz obszary węzłowe i miejsca obsługi podróżnych
- zmianą ukształtowania powierzchni ziemi w wyniku niwelacji obszaru pod drogę, obszaru węzłowe i miejsca obsługi podróżnych
- zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej
- potencjalną możliwością zanieczyszczenia gleb w sąsiedztwie planowanej drogi

Szczegółową analizę oddziaływań na powierzchnię ziemi i jakość gleb obszaru projektowanej drogi ekspresowej wraz z obszarami gdzie zlokalizowane będą miejsca obsługi podróżnych z uwagi na fakt, że jest to inwestycja, dla której przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko i już otrzymała decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach - należy uznać za bezzasadną.

Zaproponowany w studium kierunek zmian odnosi się do rozwoju strefy logistyczno-produkcyjno-usługowej w południowej części miasta Siedliszcze w oparciu o węzeł „Marynin-Karczemka” na drodze ekspresowej S-12 i istniejącą drogę krajową. Wiąże się to z budową obiektów kubaturowych oraz miejsc parkingowych, placów manewrowych i dróg dojazdowych, co skutkować będzie usunięciem pokrywy roślinnej i wyłączeniem gleb z użytkowania rolniczego.

Zaproponowano rozbudowę układu dróg i kolei, uwzględniając lokalizację drogi ekspresowej S-12, rozbudowę sieci ścieżek rowerowych oraz rozszerzenie sieci regularnych połączeń autobusowych pomiędzy miejscowościami znajdującymi się na terenie gminy i okolicznymi miastami.

Realizacja tego kierunku wymagać będzie wyłączenia terenów ciągów komunikacyjnych oraz obiektów związanych z logistyką z użytkowania rolniczego. Zmieni się również przepuszczalność terenów dla infiltracji wód opadowych i może pojawić się duża ilość wód deszczowych odprowadzanych z powierzchni utwardzonych co, w przypadku niewystarczającego dostosowania do spodziewanych zmian klimatu – może prowadzić do zalewania terenów sąsiadujących i związanej z tym degradacji gleb oraz zmian powierzchni ziemi.

Działalność logistyczna wiąże się również ze wzmożonym ruchem, w szczególności pojazdów ciężkich co z kolei może prowadzić do wystąpienia emisji do powietrza i w konsekwencji zanieczyszczenia gleb bezpośrednio sąsiadujących z ciągami komunikacyjnymi i obiektami logistyki.

Wyznaczenie obszaru oznaczonego na rysunku studium symbolem PG/PU, gdzie dopuszcza się umiejscowienie obiektów związanych z Zakładem Górniczym i eksploatacją złoża, będzie oddziaływało na powierzchnię ziemi i jakość gleby w sposób negatywny. Na obszarze tym występują grunty rolne zaliczane do klas bonitacyjnych I-III, które są chronione na podstawie zapisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Występuje, więc problem bezpowrotnej utraty zasobów glebowych o wysokich walorach pod względem przydatności rolniczej. Powierzchnia gleb należących do klas bonitacyjnych I-III, które znajdują się na obszarze PG/PU wynosi ok. 58 ha i stanowi poniżej 2% wszystkich obszarów o klasach bonitacyjnych I-III na terenie gminy Siedliszcze.

W tym przypadku przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi.

Planowane funkcje mogą prowadzić do powstania dużych powierzchni szczelnych. Co przyczyni się do ograniczenia biologicznej funkcji gleb.

Ingerencja w powierzchnię ziemi i gleby w wyniku eksploatacji złoża może nastąpić również pośrednio na znacznie większym obszarze w wyniku eksploatacji złoża. Skutkiem eksploatacji może być z dużym prawdopodobieństwem osiadanie terenu, co za tym idzie zmiana ukształtowania powierzchni ziemi, a także zmiana warunków wodno-gruntowych, a co może doprowadzić do degradacji gleb. Należy jednak mieć na uwadze, że działanie jakim jest wydobywanie kopalin ze złóż wymaga uzyskania koncesji na wydobycie, co musi

być poprzedzone uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a co z tego wynika sporządzeniem raportu oddziaływania na środowisko, który wskaże środki minimalizujące. Ponadto budowa kopalni jest inwestycją celu publicznego i decyzja o jej realizacji nie jest podejmowana przez władze gminne.

Ponadto potencjalnym zagrożeniem i źródłem zanieczyszczenia gleb może być niewłaściwie prowadzona gospodarka ściekowa oraz gospodarka odpadami. Studium zawiera wytyczne odnośnie zasad ochrony środowiska i jego zasobów na terenie gminy. Szczegółowe zapisy odnośnie ochrony środowiska na poszczególnych terenach w gminie są zawarte także w Miejsowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego gminy Siedliszcze i są one adekwatne do przewidywanych funkcji.

Rozwój wskazanych w Studium kierunków związanych z budową S-12, rozwojem działalności logistycznej oraz działalności górniczej spowoduje konieczność wyłączenia z działalności rolniczej pewnej części gruntów rolnych o wysokich walorach ich wielkość zależeć będzie od planów inwestycyjnych. Gleby o wysokich klasach bonitacyjnych będą bezpowrotnie utracone. Zmiana przeznaczenia tych gruntów na inne cele niż rolnicze będzie zależna od decyzji właściwego organu, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Realizacja kierunków doprowadzi do konieczności ingerencji w powierzchnię ziemi i usunięcia wierzchniej warstwy gleb. Ponadto działalność górnicza może wiązać się z zagrożeniem dla powierzchni ziemi związanym z potencjalną jej deformacją. W chwili obecnej ocena stopnia deformacji jest niemożliwa. Szczegółowy zakres wpływów dopuszczonych działalności powinien być oceniony na etapie ocen oddziaływania dla każdej z rodzajów działalności.

6.9 Wpływ na zasoby i jakość wód powierzchniowych (JCWP)

Aktualizowane studium dla gminy Siedliszcze w dalszym ciągu pozostawia dominujące użytkowanie w kierunku rolniczym i z tej działalności należy spodziewać się największych presji na wody powierzchniowe, chociaż zapisy studium sygnalizują odpowiednie magazynowanie nawozów organicznych, tj. obornika i gnojowicy. Z analizy obecnej sytuacji wynika, że jakość wód głównego cieku w gminie – Mogilnicy jest determinowany przez działalność właśnie rolniczą oraz charakterystyczną dla terenów zamieszkałych przez ludność. Znajduje to też odzwierciedlenie w informacji o stopniu skanalizowania gminy, który w miejscowości Siedliszcze obejmuje jedynie 19% mieszkańców zaś na pozostałych terenach, odsetek ten jest jeszcze mniejszy. Zapisy studium w części – kierunki zagospodarowania – jednoznacznie stwierdzają o konieczności rozbudowy infrastruktury w zakresie sieci kanalizacyjnych. Nowe inwestycje w kierunkach przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych będą wyposażone w kanalizację sanitarną i niezbędne będzie budowanie nowych kolektorów zbiorczych. W takim przypadku możliwa będzie też budowa przyłączy do istniejących obiektów obecnie niepodłączonych do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, odprowadzanie większej ilości ścieków do oczyszczalni ścieków, a co za tym idzie poprawa jakości wód powierzchniowych.

Utworzenie pewnych stref zagospodarowania przestrzennego, przede wszystkim (PU, PU1, MU, MW, PG/PU) może powodować powstawanie znaczących ilości ścieków deszczowych. Gmina nie posiada kanalizacji deszczowej, a w przypadku inwestycji w ww. strefach, w związku z intensywną szczerłą zabudową, tego typu kanalizacja może powstać. Zapisy studium jednoznacznie stwierdzają o konieczności rozwoju sieci kanalizacji deszczowej zbierającej wody opadowe i roztopowe z ulic, placów i parkingów wielostanowiskowych, terenów przemysłowych w obszarach zabudowanych, zwłaszcza na terenie miasta, a także konieczność podczyszczania tych wód.

Wychwytywanie wód opadowych umożliwia retencjonowanie wody na większą skalę co będzie miało pozytywny wpływ na zasoby wód powierzchniowych. W tym aspekcie zapisy studium również wprowadzają odpowiednie zalecenia. Zaakcentowane jest utrzymanie jak najwyższego poziomu retencji wód opadowych i roztopowych na terenach zabudowanych poprzez:

- *odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w granicach działek budowlanych w pierwszej kolejności do gruntu,*
- *utrzymanie maksymalnych powierzchni biologicznie czynnych w granicach działek budowlanych,*

- *minimalizowanie stosowania nawierzchni nieprzepuszczalnych,*
- *retencjonowania nadmiaru wód opadowych i roztopowych w lokalnych zbiornikach retencyjnych i ograniczaniu ich odpływu z terenu gminy.*

W kontekście retencjonowania wód niezwykle istotnym i korzystnym jest zapis o utworzeniu strefy WS – czyli zbiorników retencyjnych. Są to strefy zlokalizowane w rejonie istniejącego zbiornika w Majdanie Zahorodńskim, a także dwóch nowo planowanych zbiorników w Mogilnicy i w rejonie Chojna Nowego Pierwszego.

Zapisy studium nie wpłyną na charakter morfologiczny cieków. Oprócz możliwości wydobywania węgla kamiennego nie są przewidziane strefy dopuszczające na realizację inwestycji mogących w wyraźny sposób wpływać na hydromorfologię cieków. Zapisy studium jednoznacznie mówią o:

- *ochronie ciągłości rzek i dolin rzecznych oraz ich obudowy biologicznej,*
- *ograniczeniu dalszego zabudowywania i zasypywania koryt rzek i obszarów źródliskowych, poprzez zachowanie pasów wolnych od nowej zabudowy i ogrodzeń o szerokości nie mniejszej niż 1,5 m wzdłuż brzegów rzek,*
- *ograniczeniu dalszej regulacji naturalnych cieków wodnych poza terenami zabudowanymi, za wyjątkiem przypadków kiedy uregulowanie cieku jest podyktowane względami bezpieczeństwa publicznego,*
- *utrzymaniu naturalnych obszarów polderowych wzdłuż cieków wodnych,*
- *renaturyzacji skanalizowanych naturalnych cieków wodnych, zwłaszcza poza obszarami zabudowanymi,*
- *ochronie i restytucji obszarów mokradłowych, wodno-błotnych, oraz naturalnych zbiorników wodnych.*

Realizacja powyższych zapisów jednoznacznie pozytywnie wpłynie na stan hydromorfologiczny cieków na terenie gminy.

Elementem mogącym wpływać na wody powierzchniowe jest dopuszczenie budowy Zakładu Górniczego i eksploatacja węgla kamiennego. W kontekście wód powierzchniowych wiąże się to z trzema głównymi aspektami:

- 1) hydromorfologia cieków w przypadku potencjalnych osiadań wynikających z eksploatacji węgla,
- 2) wpływ na zasoby wód powierzchniowych,
- 3) wpływ na jakość wód powierzchniowych.

Ad.1 Eksploatacja węgla kamiennego może wiązać się ze zmianami na powierzchni terenu, w związku z osiadaniami. W takim przypadku możliwy jest wpływ na wody powierzchniowe polegający np. na zmianie kierunku płynięcia cieku czy tworzeniu się lokalnych zalewisk i zastoisk wodnych. Na podstawie specjalistycznych badań i modelowania osiadania gruntu wraz z postępującą eksploatacją węgla możliwe jest dość precyzyjne określenie tego typu zmian i odpowiednie kierowanie wydobywania tak, aby wszelkie negatywne zmiany na powierzchni były zminimalizowane lub podejmowanie działań zapobiegawczych, szczególnie w zakresie ewentualnej modernizacji lub przebudowy i sterowania systemami melioracyjnymi na terenach objętych zmianami.

Ad.2 Wydobywanie węgla kamiennego może wiązać się z powstawaniem leja depresji, czyli lokalnym obniżaniem się poziomu zwierciadła wód podziemnych. Jeżeli wody podziemne będące w zasięgu leja depresji są hydraulicznie połączone z wodami powierzchniowymi może to doprowadzić do ograniczenia zasilania wód powierzchniowych przez wody podziemne. Z drugiej strony skutek odwadniania złoża pojawi się konieczność odprowadzania wód kopalnianych do odbiornika powierzchniowego i jego zasilenie. Obecnie niemożliwe jest jednak stwierdzenie czy bilans zasobów będzie dodatni, zerowy czy ujemny, tym samym czy wpływ na zasoby wód powierzchniowych będzie pozytywny, neutralny, czy negatywny. Dotychczasowa wiedza na temat budowy geologicznej i zbiorników wód podziemnych w lokalizacji przewidzianej na działalność górnictwo wskazuje na

brak powiązań hydraulicznych pomiędzy poziomem karbońskim a wodami czwartorzędowymi i kredowymi kształtującymi stosunki wodne na obszarze eksploatacji⁴⁵.

Ad.3 Wody kopalniane charakteryzują się specyficznym składem. Przede wszystkim są to wody o podwyższonej zawartości chlorków. Bezpośrednie odprowadzanie dużych ilości tego typu wód może mieć negatywny wpływ na chemizm wód powierzchniowych i organizmy żywe w nich żyjące. Istnieją jednak sposoby usuwania nadmiernego zasolenia, jeżeli będzie dochodziło do przekroczeń stężenia chlorków w odprowadzanych wodach, względem dopuszczonych norm, które będą określone w stosownych pozwoleniach dla kopalni.

W związku z obecnie prowadzonym procesem aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami (aPGW) była możliwość zgłaszania inwestycji, które mogą wpłynąć na nieosiągnięcie celów środowiskowych przez wody powierzchniowe. Jedną z inwestycji wpisanych do aPGW jest: „Inwestycja polegająca na eksploatacji węgla kamiennego w Lubelskim Zagłębiu Węglowym, w obrębie udokumentowanych złóż węgla K-9, K-6-7, K-8 i K-4-5”. Inwestycja ta mieści się w obszarze objętym aktualizacją studium. Zgłoszenie nastąpiło zgodnie z przesłanką z art. 4.7 2000/60/WE (Ramowej Dyrektywy Wodnej). Tekst uzasadnienia znajduje się w załączniku 4 do aPGW.

Wniosek: Projekt studium wprowadza wiele zapisów mających na celu ochronę zasobów wodnych, jakości wody, a także hydromorfologii. Do kluczowych należą odpowiednie magazynowanie nawozów rolniczych, rozbudowa sieci kanalizacyjnych (zarówno dla ścieków sanitarnych jak i deszczowych), maksymalizacja możliwości retencyjnych wód, ochrona i poprawa właściwości hydromorfologicznych cieków. Realizacja zapisów studium zgodnie z tymi wytycznymi nie wpłynie negatywnie na wody powierzchniowe, przeciwnie, stan wód będzie się poprawiał.

W przypadku realizacji eksploatacji węgla oraz funkcjonowania zakładu przerobczego na powierzchni oddziaływanie na wody powierzchniowe będzie miało miejsce, jednak jednoznaczne określenie jego stopnia i charakteru jest obecnie niemożliwe

6.10 Wpływ na zasoby i jakość wód podziemnych (JCWPd)

W przypadku wód podziemnych potencjalne oddziaływanie analizowanych zmian studium dotyczy:

- Zasobów – zmian w zakresie ilości wód podziemnych,
- Jakości – zmian w zakresie parametrów fizykochemicznych wód podziemnych.

Projektowane w studium zmiany, w zależności od potencjalnego oddziaływania na wody podziemne, można podzielić na dwa całkowicie odrębne zagadnienia:

- Oddziaływania na wody przypowierzchniowe (poziomy wód czwartorzędowych i kredy górnej),
- Oddziaływanie na poziomy głębsze (poziomy wód w osadach kredy dolnej, jury i karbonu).

Ze względu na infiltracyjny charakter zasilania poziomów wodonośnych o charakterze przypowierzchniowym (czwartorzęd, kreda górna) oraz związki hydrauliczne z wodami powierzchniowymi, wpływ na wody podziemne tych poziomów pokrywa się w znacznym stopniu z oddziaływaniami na wody powierzchniowe, opisanymi w poprzednim rozdziale.

Oddziaływanie na wody poziomów wodonośnych głębszych niż poziom w utworach kredy górnej, nie jest na tym etapie możliwe z uwagi na brak szczegółowych informacji odnośnie warunków hydrogeologicznych i związków hydraulicznych między poszczególnymi poziomami. Zagadnienia te dotyczą eksploatacji złóż węgla kamiennego i zostaną przedstawione w Dokumentacji hydrogeologicznej, która zostanie opracowana przez przedsiębiorcę posiadającego koncesję na eksploatację złoża tej kopaliny.

Potencjalne oddziaływania na poziomy wodonośny o charakterze przypowierzchniowym dotyczą poziomów wód w utworach czwartorzędu i kredy górnej, które w znacznej części obszaru gminy pozostają ze sobą w

⁴⁵ sprawozdanie z prac terenowych i kameralnych wykonanych dla potrzeb dokumentacji hydrogeologicznej złoża węgla kamiennego „Lublin”, Przedsiębiorstwo Geologiczne POLGEOL S.A., Zakład w Lublinie, 2015

ściśłym związku hydraulicznym⁴⁵. Poziomy te nie posiadają naturalnej ochrony przed dopływem zanieczyszczeń powierzchniowych i są bezpośrednio zasilane infiltracją wód opadowych i roztopowych. Jednocześnie w przypadku poziomu wodonośnego w utworach kredy górnej, występującego na całym obszarze gminy, posiada on szczególne znaczenie dla obecnego i przyszłego zaopatrzenia w wodę pitną, z uwagi na wysoką jakość prowadzonych wód i duże zasoby. Poziom ten został objęty ochroną jako Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 407. Poziom wodonośny w utworach czwartorzędu generalnie nie posiada znaczenia gospodarczego, jest jednak ściśle związany z cennymi siedliskami przyrodniczymi o charakterze wodozależnym.

Typy oddziaływań na wody podziemne dla różnych sposobów zagospodarowania powierzchni różnią się od siebie. Poniżej podzielono je na grupy:

- Zabudowa obiektami o małej kubaturze i płytkim posadowieniu oraz małej powierzchni zabudowy na obszarze jednostek osiedleńczych : zabudowa mieszkalna , mieszkalno-usługowa i letniskowa (MW, MU, MN i ML) – obejmuje w studium obszar ok. 570 ha. Oddziaływanie tego typu obiektów dotyczy głównie kwestii jakościowych wód podziemnych, z uwagi na możliwość infiltracji zanieczyszczeń typu komunalnego, pochodzących z indywidualnych instalacji kanalizacyjnych. W mniejszym stopniu potencjalne oddziaływania na jakość wód podziemnych dotyczą stosowania preparatów chemicznych na obszarze działek (środki chwastobójcze) i ciągów komunikacyjnych (sól dla odrażania). Pod względem oddziaływania na zasoby wód podziemnych ten typ zabudowy nieznacznie dotyczy potencjalnego zagrożenia dla zasobów wód podziemnych, z uwagi na małą intensywność zabudowy (małe ograniczenia obszaru infiltracji) oraz w przypadku posiadania własnych ujęć wód podziemnych pobór jest stosunkowo niewielki.

Minimalizacją oddziaływań na jakość i ilość wód podziemnych w przypadku tego typu zabudowy jest: wykonywanie komunalnych instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych w rejonach nowej zabudowy (z obowiązkiem posiadania przyłączy), odbiór indywidualnych sieci kanalizacyjnych w strefach bez instalacji komunalnych przed uruchomieniem oraz kontrola odbioru nieczystości płynnych od użytkowników obiektów.

Zabudowa obiektami o małej kubaturze i płytkim posadowieniu oraz małej intensywności zabudowy, na obszarze rozproszonej zabudowy wiejskiej: zagrodowa, mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa (RM) – obejmuje w zmianie studium obszar ok. 450 ha. Oddziaływanie tego typu obiektów dotyczy głównie kwestii jakościowych wód podziemnych, z uwagi na możliwość infiltracji zanieczyszczeń typu bytowego z indywidualnych instalacji kanalizacyjnych (szamba), magazynowanych i wykorzystywanych odpadów biologicznych (obornik, gnojowica) oraz magazynowania i stosowania preparatów chemicznych: środki chwastobójcze, nawozy sztuczne. Ten typ zabudowy dotyczy także potencjalnego zagrożenia dla zasobów wód podziemnych, z uwagi na możliwość hodowli zwierząt na większą skalę, co pociąga za sobą duże pobory wód podziemnych oraz wykorzystywanie wody w uprawach rolnych (deszczowej). Ze względu na małą intensywność zabudowy wpływ na ilość zasobów nie występuje. Minimalizacja oddziaływań na jakość i ilość wód podziemnych w przypadku tego typu zabudowy polega na ochronie zasobów poprzez dopuszczenie na obszarze zabudowy użytkowania ujęć indywidualnych dla celów komunalnych i gospodarczych, posiadających wymaganą przepisami dokumentację (ustawy: Prawo geologiczne i górnicze, Prawo wodne). Pod względem jakościowym: odbiór indywidualnych sieci kanalizacyjnych ze zbiornikami bezodpływowymi przed uruchomieniem oraz kontrola odbioru nieczystości płynnych od użytkowników obiektów. Realizacja wymogów formalno-prawnych odnośnie sposobu magazynowania (szczelne zbiorniki, płyty) i stosowania nawozów naturalnych (wymagane dopuszczenia) oraz magazynowania i stosowania środków chemicznych i nawozów sztucznych (np. strefy buforowe wokół cieków i zbiorników).

- Zabudowa o charakterze użyteczności publicznej, o małej intensywności i płytkim posadowieniu: usługi oświaty, usługi sportu i rekreacji oraz kultu religijnego (Uo/Us i Uk) – obejmuje obszar zmian ok. 20 ha. Obiekty te ze względu na przeznaczenie będą związane z jednostkami osiedleńczymi, których będzie dotyczyć zwiększenie sanitacji. Oddziaływanie tego typu obiektów dotyczy głównie kwestii jakościowych wód podziemnych, z uwagi na możliwość infiltracji zanieczyszczeń typu bytowego z indywidualnych instalacji kanalizacyjnych (szamba), w rejonach braku instalacji komunalnych. W przypadku obiektów sportowych oddziaływanie może obejmować magazynowanych i wykorzystywanych preparatów chemicznych: środki chwastobójcze, nawozy sztuczne (jakość wód podziemnych) oraz znaczący pobór wód podziemnych na cele konserwacji zieleni (zasoby).

Minimalizacja oddziaływań na jakość i ilość wód podziemnych w przypadku tego typu zabudowy polega na podłączeniu obiektów do sieci komunalnych. W przypadku braku takiej możliwości ochrona zasobów poprzez dopuszczenie na obszarze zabudowy użytkowania ujęć indywidualnych dla celów komunalnych i gospodarczych, posiadających wymaganą przepisami dokumentację (ustawy: Prawo geologiczne i górnicze, Prawo wodne). Pod względem jakościowym: odbiór indywidualnych sieci kanalizacyjnych ze zbiornikami bezpodpływowymi przed uruchomieniem oraz kontrola odbioru nieczystości płynnych od użytkowników obiektów. Realizacja wymogów formalno-prawnych odnośnie sposobu magazynowania i stosowania środków chemicznych i nawozów sztucznych (obiekty sportowe).

- Zabudowa o dużej intensywności, różnej głębokości posadowienia i znacznym udziale ciągów komunikacyjnych i parkingów: produkcyjno-usługowa oraz z dopuszczeniem wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (PU i PU1) – obejmuje obszar ok. 230 ha, zlokalizowanych głównie w jednostkach osiedleńczych i kompleksach. Oddziaływanie tego typu zabudowy na wody podziemne dotyczy głównie kwestii ilościowych (zasobów), gdyż wysoki stopień zabudowy powierzchni terenu i pokrycie powierzchniami uszczelnionymi (ulice, place manewrowe, parkingi) powodują istotne ograniczenie obszaru infiltracji i zmianę lokalnych warunków wodnych. Także w przypadku głębszego posadowienia obiektów i konieczności długotrwałego obniżenia lustra wody (odwodnienia budowlane) może to mieć niekorzystny wpływ na zasoby wód podziemnych. W rejonach braku instalacji komunalnych istnieje potencjalna możliwość infiltracji zanieczyszczeń typu bytowego z indywidualnych instalacji kanalizacyjnych (szamba) oraz zanieczyszczeń o charakterze gospodarczym (substancje ropopochodne, metale, itp.).

Minimalizacja oddziaływań na jakość i ilość wód podziemnych w przypadku tego typu zabudowy polega na wyprzedzającym uzbrojeniu nowych sfer magazynowo-usługowych i podłączeniu obiektów do sieci komunalnych. W przypadku braku możliwości przyłączenia obiektów do sieci komunalnych ochrona zasobów wód podziemnych poprzez dopuszczenie na obszarze zabudowy użytkowania ujęć indywidualnych dla celów komunalnych i gospodarczych, posiadających wymaganą przepisami dokumentację (ustawy: Prawo geologiczne i górnicze, Prawo wodne). Pod względem jakościowym: odbiór indywidualnych sieci kanalizacyjnych ze zbiornikami bezpodpływowymi przed uruchomieniem oraz kontrola odbioru nieczystości płynnych od użytkowników obiektów. Prowadzenie procesu budowlanego tego typu obiektów wymaga realizacji warunków formalno-prawnych przygotowania dokumentacji (ustawa Prawo geologiczne i górnicze) oraz prowadzenia odwodnienia budowlanych (ustawy Prawo geologiczne i górnicze, Prawo wodne), a obszary ciągów komunikacyjnych, placów manewrowych i parkingów wymagają zastosowania urządzeń służących ochronie wód (separatory), przed odprowadzeniem do gruntu, wód powierzchniowych i instalacji.

- Stefy powierzchniowej eksploatacji kopalni i Zakładu Górniczego, terenów produkcyjnych i usługowych (PE, PG/PU) – obejmują obszar ok. 180 ha. Eksploatacja powierzchniowa i podziemna oraz budowa obiektów zakładów górniczych wymaga każdorazowo przeprowadzenia indywidualnej oceny możliwości oddziaływania na jakość i ilość wód podziemnych. Stopień oddziaływania i jego końcowe efekty zależą od zastosowanych technik górniczych np. prowadzenia odwodnień. W przypadku eksploatacji powierzchniowej prowadzenie długotrwałego odwodnienia górotworu może być niezbędne, co w istotny sposób może wpłynąć na zmniejszenie zasobów wód podziemnych. W przypadku budowy infrastruktury podziemnego Zakładu Górniczego jak szyby i upadowe, możliwe jest stosowanie w trakcie prowadzenia prac budowlanych technik mrożenia górotworu dla ograniczenia lub eliminacji odwodnienia do głębokości 200 m (użytkowy poziom wodonośny GZWP nr 407). Wpływ na zasoby wód podziemnych może mieć także zaopatrywanie zakładów górniczych i przeróbczych w wody socjalno-bytowe i technologiczne, z własnych ujęć wód podziemnych. W przypadku stosowania w procesie budowlanym substancji chemicznych np. powierzchniowo wodoodporne, istnieje możliwość oddziaływania na jakość wód podziemnych.

Minimalizacja oddziaływań na jakość i ilość wód podziemnych w przypadku tego typu obiektów nie jest możliwa do określenia na tym etapie, ze względu na brak informacji o stosowanych w przyszłości technikach górniczych i budowlanych. Minimalizacja oddziaływań na wody podziemne musi być prowadzona

indywidualnie dla każdego z obiektów w procesie oceny oddziaływania na środowisko w procesie inwestycyjnym (ustawy: POŚ, ooś).

- Strefa lokalizacji zbiorników retencyjnych (WS) – obejmuje obszar ok. 125 ha, wyznaczony w rejonie Mogilnicy i w Romanówce. Retencja powierzchniowa z samej zasady ma korzystny wpływ na wody podziemne, poprzez równoległe zwiększenie retencji wód podziemnych (zasobów). W przypadku Polski, gdzie zaznacza się niedobór opadów, ma to szczególnie korzystne znaczenie. W zakresie oddziaływania retencji powierzchniowej na jakość wód podziemnych podstawowe znaczenie ma jakość retencjonowanych wód powierzchniowych. Brak naturalnej izolacji w stropie poziomu wodonośnego o znaczeniu gospodarczym (GZWP nr 407) oraz poziomu związanego z cennymi przyrodniczo siedliskami wodozależnym (poziom w osadach czwartorzędu), powoduje bezpośrednie oddziaływanie składu chemicznego retencjonowanych wód powierzchniowych na skład chemiczny wód podziemnych.

Minimalizacja oddziaływań na jakość i ilość wód podziemnych w przypadku tego typu obiektów nie jest możliwa do określenia na tym etapie, ze względu na brak informacji o konstrukcji i jakości wód przewidzianych do retencjonowania oraz sposobu kontroli ich chemizmu. Minimalizacja oddziaływań na wody podziemne musi być prowadzona indywidualnie dla każdego z obiektów w procesie oceny oddziaływania na środowisko w procesie inwestycyjnym (ustawy: POŚ, ooś).

Wniosek: Projekt studium obejmuje zapisy wprowadzające ograniczenia służące ochronie zasobów wód podziemnych i ich jakości. Ze względu na charakter rolniczy gminy bardzo istotne znaczenie dla ochrony poziomów wodonośnych o znaczeniu gospodarczym i przyrodniczym (w utworach czwartorzędu i kredy górnej) mają zapisy dotyczące magazynowania nawozów rolniczych oraz zwiększonej sanitacji. W przypadku jednostek osiedleńczych służy temu rozbudowa komunalnych sieci kanalizacyjnych, także deszczowych. Ochronie ilościowej wód podziemnych (zasobów) służy retencjonowanie wód powierzchniowych, sprzyjające infiltracji.

Planowany rozwój rolnictwa w kierunkach proekologicznych (agroturystyka, uprawy specjalne) oraz ochrona obszarów cennych przyrodniczo (obszary Natura2000) są korzystne dla ochrony jakości wód podziemnych poziomu użytkowego GZWP nr 407, pozostających na znacznym obszarze w bezpośrednim związku hydraulicznym z wodami powierzchniowymi.

Wprowadzone w studium zapisy w zakresie dopuszczenia eksploatacji podziemnej węgla kamiennego i zakładu przerobczego nie dają możliwości oceny na wody podziemne, na obecnym etapie. Stopień wpływu będzie zależał od zastosowanych technik górniczych, które będą przedmiotem oceny w trakcie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji, poprzedzającej uzyskanie przez przedsiębiorcę koncesji. Analiza budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych w omawianym rejonie wskazuje na potencjalny brak oddziaływania odwodnień głębokich poziomów wodonośnych (jura, karbon) na poziomy cenne przyrodniczo i gospodarcze (w utworach czwartorzędu i kredy górnej).

6.11 Wpływ na dobra materialne i zabytki oraz inne obiekty o znacznej wartości kulturowej

Wpływ bezpośredni realizacji zakładanych kierunków rozwoju ogranicza się do miejsc zajętych przez nowe inwestycje.

Budowa drogi ekspresowej S-12 wiąże się z wywłaszczeniami i wyburzeniami, zgodnie z procedurą przewidzianą w „specustawie” drogowej. Budowa Zakładu Górniczego również będzie wiązać się z wywłaszczeniami i może potencjalnie wiązać się z wyburzeniami, ze względu na to, iż będzie to inwestycja celu publicznego będzie ona podlegała pod procedury regulacji prawnych związanych z gospodarką nieruchomościami. Nie przewiduje się by realizacja tych kierunków wiązała się z utratą dóbr materialnych lub zabytków o znacznej wartości. Planowane lokalizacje terenów przeznaczonych pod te działalności stanowią będą inwestycje celu publicznego.

Ponadto nie przewiduje się, aby realizacja przedsięwzięć związanych z centrami logistycznymi wiązała się z utratą dóbr materialnych o znacznych wartościach. Należy jednocześnie podkreślić, że budowa nowych

obiektów przyczyni się do powstania nowych dóbr materialnych, których wartość będzie uzależniona od warunków gospodarczych regionu.

Wniosek: Realizacja kierunków wskazanych w studium będzie wiązała się z koniecznością wywłaszczeń a nawet może potencjalnie wiązać się z koniecznością wyburzeń pewnych obiektów. Nie przewiduje się natomiast żeby zaszła konieczność wyburzenia obiektów o znacznej wartości materialnej lub obiektów o wartości kulturowej. Nie przewiduje się również bezpowrotnej utraty obiektów, których nie można by było odtworzyć. Wywłaszczenia oraz ewentualne wyburzenia będą realizowane zgodnie z zasadami określonymi w specustawie drogowej lub w ustawodawstwie dotyczącym gospodarki nieruchomościami. Procedura wywłaszczeniowa oraz wykupy gruntów pod rozwój planowanych działań zrekompensują straty ich dotychczasowym właścicielom. Należy jednocześnie podkreślić, że realizacja zamierzonych kierunków wpłynie pozytywnie na powstanie nowych dóbr o znacznej wartości.

6.12 Wpływ na zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym m.in. zasoby kopalin i lasy

W ramach terenów otwartych wskazano obszary istniejącej zabudowy zagrodowej, oraz obszary sugerowanych zalesień. Powierzchnia terenów zajętych przez lasy powinna wzrosnąć o około 700 ha, co łącznie z istniejącymi lasami pozwoli uzyskać lesistość gminy na poziomie około 9%.

Ze względu na fakt, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze obejmuje :

- teren w rejonie wsi Kulik oznaczony na rysunku kierunków ze studium PG/PU - gdzie dopuszcza się umiejscowienie obiektów związanych z Zakładem Górniczym i eksploatacją złoża,
- teren projektowanej drogi S-12,

analiza możliwych oddziaływań w zakresie powierzchni ziemi i jakości gleb została ograniczona do tych dwóch obszarów.

Wyznaczenie obszaru drogi ekspresowej S-12 może oddziaływać w sposób nieznacznie negatywny na gospodarowanie zasobami naturalnymi. Na przebiegu drogi nie są zlokalizowane żadne udokumentowane złoża surowców naturalnych, których wydobywanie zostałoby uniemożliwione, a obszary leśne w odległości 50 m od projektowanej drogi zajmują powierzchnię 1,65 ha co stanowi zaledwie 0,1% wszystkich obszarów leśnych na terenie gminy.

Szczegółową analizę oddziaływań dla obszaru projektowanej drogi ekspresowej wraz z obszarami gdzie zlokalizowane będą węzeł drogowy i miejsca obsługi podróżnych z uwagi na fakt, że jest to inwestycja, która była już przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko i otrzymała decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, należy uznać za bezzasadną.

Na analizowanym terenie, w części północnej wyznaczono teren PG/PU, gdzie dopuszcza się umiejscowienie obiektów związanych z Zakładem Górniczym i eksploatacją złoża. Warunki eksploatacji będą określone w koncesji wydawanej na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

W kontekście zrównoważonego gospodarowania zasobami kopalin wpływ zmiany studium należy ocenić jako jednoznacznie pozytywny. Wprowadzenia wydzielenia PG/PU czyli – Strefy Zakładu Górniczego, terenów produkcyjnych i usługowych, pozwoli na uzyskanie koncesji na wydobywanie ze złoża Lublin węgla, który jest surowcem strategicznym.

Na analizowanym terenie PG/PU, według danych z Bazy Danych Obiektów Topograficznych (obiekty lasy, zagajniki, zadrzewienia) występuje ok. 1.117 ha lasów. Można przypuszczać, że nowy sposób zagospodarowania tego terenu pozwoli na przynajmniej częściowe utrzymanie terenu lasów.

6.13 Wpływ na gospodarkę odpadami (ilość wytwarzanych odpadów i sposób ich zagospodarowania)

Oddziaływanie drogi ekspresowej S-12 zostało ocenione pod kątem wpływu na gospodarkę odpadami na etapie procedury ośd dla tego przedsięwzięcia, i została wydana już decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dlatego też rozważanie tej kwestii jest bezzasadne. W związku z tą inwestycją intensywny wpływ gospodarki na środowisko będzie raczej krótkotrwały i związany z procesem budowlanym. Należy stwierdzić, że gospodarka odpadami w aspekcie eksploatacji dróg jest marginalna. Jak wynika z doczasowych doświadczeń centra logistyczne też nie powinny być uciążliwe w zakresie gospodarki odpadami.

Dopuszczona działalność związana z planowanym rozwojem przemysłu związanego z eksploatacją podziemną złóż węgla wiązać się będzie ze znacznym wpływem na gospodarkę odpadami. Górnictwo, jest bowiem jedną z dziedzin gospodarki w ramach której powstaje największa ilość odpadów, zalegających na powierzchni ziemi na znacznych obszarach. Dominującą rolę ma tu skała płonna, której wydobycie towarzyszy produkcji węgla kamiennego. Nowoczesna gospodarka skałą płonną nie musi wiązać się z trwałym nagromadzeniem tego odpadu na powierzchni ziemi i przekształceniem zarówno jej powierzchni jak i krajobrazu. Należy traktować składowanie tego odpadu na obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jako ostateczność, w przypadku braku innych możliwości przetworzenia. Obecnie jednym z popularnych kierunków jest zagospodarowanie tego rodzaju odpadu w sposób gospodarczy, co przyczynia się do znacznego ograniczenia uciążliwości działalności górniczej w zakresie odpadów. W celu minimalizacji oddziaływań w tym zakresie wskazuje się, iż w przypadku planowania działalności górniczej należy rozważyć inny niż składowanie sposób gospodarowania odpadami. Konieczność ograniczenia składowania odpadów wynika bezpośrednio z przyjętej przez Polskę hierarchii postępowania z odpadami oraz jest jednym z aspektów idei zasobooszczędnej gospodarki. W przypadku braku możliwości gospodarczego wykorzystania odpadów pogórnich ewentualna lokalizacja *obiekту unieszkodliwiania odpadów górniczych* powinna zostać poprzedzona analizami wynikającymi z przepisów szczegółowych dla tego typu przedsięwzięć.

Gospodarka odpadami innymi niż przemysłowe powinna być realizowana na zasadach określonych w przepisach gminnych oraz w wojewódzkim planie gospodarowania odpadami, opartych o przepisy szczegółowe w tym zakresie.

Wniosek: Zarówno budowa drogi ekspresowej jak i rozwinięcie działalności gospodarczej związanej z obsługą logistyki nie będą stanowiły znacznego obciążenia dla środowiska w zakresie odpadów, co znalazło swoje potwierdzenie w wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji drogi ekspresowej. Potencjalne znaczne obciążenie dla środowiska może wiązać się z gospodarką skałą płonną wydobytą wraz z węglem kamiennym. Wskazuje się na konieczność analizy innych możliwości gospodarowania tym odpadem, niż jego trwałe składowanie na hałdach (obiekтах unieszkodliwiania odpadów wydobywczych). Wskazuje się iż gospodarcze wykorzystanie tego odpadu jest kierunkiem najmniej obciążającym środowisko naturalne. Ewentualna lokalizacja obiektu unieszkodliwiania odpadów górniczych powinna zostać poprzedzona analizami wynikającymi z przepisów szczegółowych dla tego typu przedsięwzięć.

6.14 Wpływ na stan bezpieczeństwa, w tym ryzyko występowania poważnych awarii

Na tym etapie nie przewiduje się, aby któryś z analizowanych w niniejszej prognozie kierunków wskazanych w zmieniającym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wiązał się potencjalnie z możliwością wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu art. 248 ustawy Prawo ochrony środowiska⁴⁶.

⁴⁶ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2016, poz. 672 ze zmianami)

Wpływ na stan bezpieczeństwa związany z budową drogi ekspresowej został oceniony na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla tej inwestycji i jego analiza w niniejszym dokumencie jest bezzasadna. Jednak na tym etapie należy podkreślić, że budowa takiej drogi przyczyni się do ograniczenia kolizji w ruchu drogowym dzięki odciążeniu dróg lokalnych, eliminacji kolidujących skrzyżowań oraz wyprowadzeniu ruchu z terenów zabudowanych.

Generalnie budowa centrów logistycznych również nie będzie stanowiła potencjalnego zagrożenia wystąpieniem poważnych awarii. Kwestią szczególną może być ewentualna lokalizacja magazynów logistycznych operujących towarami niebezpiecznymi lub w których może dojść do koncentracji magazynowanych substancji niebezpiecznych lub magazynów korzystających z chłodzi stosujących znaczne ilości amoniaku. W takim przypadku konieczne będzie przeanalizowanie kwalifikacji takiego obiektu oraz opracowanie dodatkowych planów wynikających z przepisów związanych z ograniczeniem możliwości wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Ponadto konieczne będzie dostosowanie transportu do przepisów wynikających z ADR⁴⁷

Wpływ kierunku jakim jest rozwój przemysłu górniczego - górnictwa podziemnego, generalnie nie wiąże się z awariami, do których dochodzi na powierzchni ziemi. W związku z czym na obecnym etapie nie można wskazać zagrożeń i ryzyk związanych z działalnością górnictw. Warunki funkcjonowania Zakładu Górniczego oraz bezpieczeństwo eksploatacji podlegają bezpośrednio pod rygory ustawy Prawo geologiczne i górnicze w ramach tych przepisów są szczegółowo analizowane i dopuszczane.

Kwestią, która może mieć wpływ na poczucie bezpieczeństwa jest transport związany z działalnością Zakładu Górniczego. Na etapie planowania inwestycji konieczne będzie przeanalizowanie najbardziej optymalnej drogi/ dróg wywozu wydobytego węgla z terenu Zakładu, tak by ograniczyć do minimum możliwość potencjalnych zagrożeń i kolizji. Dla zwiększenia bezpieczeństwa należy rozważyć możliwość budowy korytarza transportowego niezależnego od istniejących dróg publicznych. Działalność górnictwa nie wiąże się z koniecznością transportowania substancji niebezpiecznych, które mogą być przyczyną poważnej awarii.

Wniosek: Wskazane w studium i analizowanie w niniejszej prognozie kierunki nie wiążą się z potencjalną możliwością wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska. Potencjalne sytuacje zagrażające bezpieczeństwu należy przeanalizować na etapie opracowania ocen oddziaływania na środowisko dla poszczególnych inwestycji.

6.15 Wpływ na propagowanie zrównoważonego modelu transportu, w tym w zakresie rozwiązań ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów oraz minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego

Cel 11 bezpośrednio odnosi się do budowy sieci dróg rowerowych. Jednakże ten sam cel obejmuje budowę kolei, budowę drogi ekspresowej S-12, modernizację i rozbudowę dróg w obszarach zurbanizowanych. Tak zdefiniowany cel jest, z punktu widzenia tego kryterium -wewnętrznie sprzeczny. Rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej nie prowadzi zwykle do propagowania zrównoważonego transportu. Często również postulowana „sieć dróg rowerowych” ma charakter niemal wyłącznie rekreacyjny i bardziej wiąże się z realizacją funkcji rekreacyjnych i turystycznych niż transportowych.

Przyjęte cele nie odnoszą się wprost do ułatwień dla pieszych i rowerzystów (nie licząc aspektów turystyczno-rekreacyjnych). Pośrednio, kryterium jest realizowane przez koncentrację usług i funkcji w mieście Siedliszcze, przy czym praktyczne wspieranie zrównoważonego modelu transportu możliwe jest na poziomie zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego dostępność pieszą i rowerową oraz środkami transportu publicznego do usług i funkcji administracyjnych, kulturowych, oświatowych, komercyjnych itd. Dużą rolę odgrywa tu również organizacja ruchu oraz różnego typu ułatwienia jak strefy piesze, rozwiązania dot. oznakowania i sygnalizacji dla skrzyżowań ciągów pieszych i rowerowych z ruchem samochodowym,

⁴⁷ Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 227, poz. 1367)

zachowanie odległości dla dostępu do funkcji, stojaki dla rowerów, zapewnienie bezpieczeństwa, itd., a przede wszystkim zapewnienie dostępu do usług w zasięgu spaceru, kształtowanie przestrzeni publicznej przyjaznej dla pieszych i rowerzystów czy rozwój taniego transportu publicznego itd.

Pewne elementy realizacji tego kryterium mogą się znaleźć w kierunku pierwszym i drugim postulującym zwartość zabudowy i skupienie osadnictwa. Również realizacja kierunku 11 może, w pewnym stopniu, w części odnoszącej się do budowy sieci dróg rowerowych - przyczynić się do wdrożenia modelu zrównoważonego transportu, jeśli ta sieć realizować będzie nie tylko funkcje turystyczne i rekreacyjne ale również transportowe, w szczególności w odniesieniu do dostępu do usług i administracji.

Wniosek: Proponuje się dalsze doprecyzowanie celów w aspekcie wdrażania zasad zrównoważonego transportu i minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego – w ramach kolejnych strategii rozwoju i prac planistycznych.

6.16 Wpływ na zdrowie ludzi

Kierunki rozwoju określone wcześniejszymi dokumentami planistycznymi były zasadniczo neutralne w odniesieniu do kryterium zdrowia ludzi. Utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich gminy, zachowanie kompleksów leśnych i ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych oraz propagowanie proekologicznych rozwiązań dotyczących gospodarstw domowych, jak też realizacja funkcji rekreacyjnych mogą mieć pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców i przyjezdnych. Natomiast wzmocnienie funkcji przemysłowych i transportowych ma wpływ potencjalnie negatywny ze względu na emisję zanieczyszczeń do powietrza i hałas. Biorąc pod uwagę spodziewaną intensywność i charakter emisji należy się spodziewać, że te negatywne oddziaływania, jeśli w ogóle wystąpią- będą miały charakter lokalny- w strefie rozwoju przemysłu i logistyki w sąsiedztwie węzła „Marynin-Karczemka” (strefy PU) i bezpośrednim otoczeniu Zakładu Górniczego (strefa PG/PU i jego korytarza transportowego).

Należy też pamiętać, że aktywizacja gospodarcza i ogólny wzrost oferty usług, jak też wzrost zamożności miejscowej ludności niewątpliwie spowoduje wzbogacenie oferty i zwiększenie dostępności do usług z zakresu ochrony zdrowia, profilaktyki a co za tym idzie wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie dbałości o zdrowie. Może to mieć pozytywny wpływ na ogólny stan zdrowia lokalnej społeczności.

Linia energetyczna 400 kV potencjalnie może oddziaływać na zdrowie ludzi. Przestrzeganie zasad projektowania linii energetycznych, w szczególności zachowania odległości od miejsc stałego przebywania ludzi powinno pozwolić na uniknięcie znaczącego negatywnego oddziaływania. Powinno się stosować pomiary w ramach monitoringu środowiska w zakresie oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Wniosek: Analizowane kierunki wskazane w studium nie wiążą się z potencjalnym konkretnym zagrożeniem. Rozwój działalności przemysłowej może generalnie nieznacznie wpłynąć na stan zdrowia ludzi w związku ze zmianą trybu życia, aktywności zawodowej i wynikającymi z tego chorobami cywilizacyjnymi. Ponadto rozwój przemysłu przyczyni się do zwiększenia wiedzy na temat zasad BHP. Jednocześnie należy wskazać, że rozwój kierunków wskazanych w studium wpłynie potencjalnie pozytywnie na dostępność oferty związanej z usługami związanymi z ochroną zdrowia, co może mieć pośrednio pozytywny wpływ na zdrowie społeczeństwa.

Ponadto utrzymanie funkcji związanych z rolnictwem w tym z rolnictwem ekologicznym oraz rozwój infrastruktury technicznej i propagowanie proekologicznych rozwiązań przyczyni się do pozytywnego wpływu na zdrowie ludności.

6.17 Wpływ na aspekty społeczne (aktywizacja zawodowa, ograniczenie wykluczenia, dostęp do usług i terenów publicznych itp.)

Kierunki 1,2 i 11 powinny wpłynąć pozytywnie na stosunki międzyludzkie, więzi społeczne, budowanie tożsamości lokalnej itd. Budowa i funkcjonowanie Zakładu Górniczego oraz rozwój działalności gospodarczej

związanej z logistyką i obsługą ruchu (MOP-y) są źródłami wielu miejsc pracy. Trzeba jednak zaznaczyć, że wiele z tych miejsc pracy wymagać będzie zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych. Ta sytuacja może w początkowym okresie stanowić problem dla lokalnej społeczności o kwalifikacjach nakierowanych na tradycyjnie rolnictwo oraz o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia (przewaga osób z wykształceniem zawodowym). Nowe miejsca pracy, a szczególnie intensywny rozwój górnictwa spowodują zapotrzebowanie na usługi dla zatrudnionych tam osób i wygenerują wiele miejsc pracy w otoczeniu głównej działalności. Znaczący rozwój rynku pracy powinien przyczynić się do aktywizacji zawodowej jednak niekoniecznie będzie przeciwdziałał wkluczeniom społecznym. W niektórych przypadkach może je pogłębiać (w odniesieniu do osób nieposiadających kwalifikacji lub z przyczyn psychologicznych lub społecznych niezdolnych do skorzystania z otwierających się możliwości. Koncentracja osadnictwa powinna polepszyć dostępność do usług, jednak przedstawione kierunki nie odnoszą się wystarczająco silnie do problemu kształtowania przestrzeni publicznej. Możliwości rozwoju gminy jakie daje studium mogą potencjalnie przyczynić się do wzrostu liczby osób trwale zamieszkujących gminę oraz ludności korzystającej z usług jakie będą dostępne na terenie gminy. Rozwój gospodarczy przyczyni się do obniżenia średniego wieku mieszkańców.

Wniosek: analizowane kierunki rozwoju generalnie przyczynią się do pozytywnego rozwoju społecznego, wzrosną więzi społeczne, wzrośnie potencjalna możliwość znalezienia pracy na miejscu. Te aspekty mogą pozytywnie wpłynąć na ograniczenie odpływu ludności z gminy szczególnie ludzi młodych, silnych i wykształconych. Ponadto rozwinie się sfera usług nie tylko dla kształtującego się przemysłu, ale również dla ludności mieszkającej na terenie gminy i w gminach ościennych. Należy się spodziewać, że wzrost aktywności gospodarczej przyczyni się pozytywnie do napływu ludności, trwałego osiedlania się osób migrujących oraz przyczyni się do zatrzymania młodych, prężnych i wykształconych osób. Zmiany te jednak nie nastąpią jednocześnie i od razu. Będzie to proces wieloletni.

6.18 Wpływ na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Obecnie teren gminy nie jest znacząco zabudowany. Przeważająca część to obszary nieurbanizowane. Nowe inwestycje będą wymagały terenów pod zabudowę przemysłową i transportową, przez co uszczuplona zostanie pula wolnych terenów korzystnych dla budownictwa. Studium przewiduje dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy oraz delimitację obszarów urbanizacji i obszarów otwartych bez zabudowy. Z drugiej strony rozwój infrastruktury transportowej i łatwiejsza dostępność znacząco podniosą atrakcyjność terenów dla potencjalnych inwestorów zarówno chcących zlokalizować tam inwestycje towarzyszące przemysłowe oraz inwestycje związane z budową osiedli dla przyszłych pracowników jak i osób prywatnych chcących wybudować własny dom. Przewiduje się że rozwój przemysłowy będzie koncentrował się w szczególności wokół terenów w pobliżu węzła „Marynin-Karczemka” ale także terenów w zasięgu zmodernizowanej sieci transportowej (korytarza transportowego kopalni) oraz planowanego obszaru pod działalność górnictw.

Wniosek: Propozycje studium związane z dopuszczeniem nowych kierunków przyczynią się do intensywnego zagospodarowania terenów przeznaczonych pod zabudowę przemysłową; w obszarach w pobliżu węzła „Marynin-Karczemka”, na obszarze przeznaczonym pod działalność górnictw oraz w obszarze korytarza transportowego, który potencjalnie będzie obsługiwał Zakład Górniczy. Planowany kierunek rozwoju nowych aktywności przyczyni się do zwiększenia osadnictwa i co za tym idzie zwiększenia zapotrzebowania na nowe mieszkania. Przewiduje się, że to w konsekwencji pociągnie za sobą zwiększone inwestycje w zakresie budownictwa mieszkaniowego. To wszystko wpłynie na uszczuplenie wolnych przestrzeni przeznaczonych do zainwestowania i konieczność dalszej urbanizacji terenu gminy.

6.19 Wpływ na rozwój gospodarczy (tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, dynamika rozwoju, wzbogacanie oferty gospodarczej gminy itp.)

Działalność gospodarcza w strefach PU, PU1 i PG/PU będzie źródłem rozwoju gospodarczego poprzez podatki lokalne, podatki od dochodu, dochody miejscowej ludności zatrudnionej w działających tam podmiotach gospodarczych. Rozwój gminy wpłynie na zamożność społeczeństwa lokalnego, co również przyczyni się do dalszego pośredniego rozwoju gospodarczego terenu ukierunkowanego na zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Prognozuje się, że nowe kierunki dopuszczone w studium przyczynią się do wzrostu wartości nieruchomości w lokalizacjach, które staną się atrakcyjne dla inwestorów ze względu na dostępność komunikacyjną a także dynamiczny rozwój usług. Nowe kierunki aktywności jakie zostają dopuszczone na obszarze gminy przyczynią się do wtórnego rozwoju innych dziedzin produkcji i usług powiązanych co niewątpliwie zwiększy ofertę gospodarczą gminy, dotychczas dość ograniczoną.

Wniosek: Rozwój nowych kierunków przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności gminy pod względem gospodarczym co pociągnie za sobą tworzenie nowych miejsc pracy, wzbogacenia lokalnej ludności a w konsekwencji rozwój usług pośrednich. Rozwój oferty gospodarczej wpłynie korzystnie na inwestycje publiczne i prywatne, które przyczynią się do trwałej zmiany wizerunku gminy i jej sukcesywnego wielokierunkowego rozwoju.

6.20 Wnioski

W ramach przygotowywania propozycji kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zespół planistyczny kierował się następującymi zasadami:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców miasta i gminy Siedliszcze;
- koordynacji rozwoju obszarów urbanizacji z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb i możliwości społecznych i gospodarczych;
- wykorzystania naturalnego potencjału gminy do rozwoju gospodarczego, wynikającego z jej zasobów naturalnych;
- harmonijnego, skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej gminy, powiązań ponadlokalnych, a służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

W wyniku analizy projektu studium w kontekście potencjalnego wpływu na środowisko stwierdzono, że:

- i. Nie prognozuje się możliwości znaczących negatywnych oddziaływań, które by wykluczały realizację któregoś z kierunków,
- ii. Najsilniejszych pozytywnych zmian w środowisku można się spodziewać w odniesieniu do dobrobytu mieszkańców, miejsc pracy rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Tu spodziewane są znaczne pozytywne oddziaływania rozłożone w dłuższym okresie czasu. Ponadto długotrwałe silne pozytywne oddziaływania wystąpią w aspekcie podtrzymanych kierunków związanych z ochroną szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego, obszarów zabytkowych oraz w przypadku ochrony szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych.

- iii. Pozytywne, średnio intensywne stałe zmiany będą utrzymywały się w aspekcie kierunków, które są kontynuowane, a szczególnie w przypadku utrzymania rolniczego charakteru obszarów.
- iv. Istotne negatywne oddziaływania przewidywane są w aspekcie wpływu na niektóre komponenty środowiska szczególnie w związku z rozwojem transportu, i działalności górniczej. Jednakże biorąc pod uwagę dobro społeczne istotę tych przedsięwzięć przy zastosowaniu odpowiednich środków mitygujących korzyści przewyższą ewentualne niekorzystne oddziaływania. Dotyczy to przede wszystkim takich komponentów jak krajobraz, stan powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny, wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych.
- v. Najbardziej neutralne wydają się kierunki od 1- 4 w ramach realizacji a właściwie kontynuacji, których nie powinno dojść do oddziaływań istotnych i skrajnych na żaden z komponentów.

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki oceny. Kategorie zmian określono na podstawie projektu studium.

Gradacja kolorów jest przedstawiona w tabeli nr 6.3 poniżej.

Tabela 6.2 Objasnienia do macierzy potencjalnych oddziaływań

Objasnienie	Kolorystyka	Charakter
potencjalne oddziaływania, istotne		Pozytywne (+), bardzo pozytywne (++), negatywne (-) lub bardzo negatywne (- -), oddziaływanie zarówno pozytywne jak i negatywne (+/-)
potencjalne oddziaływania, średnio istotne		Pozytywne (+), bardzo pozytywne (++), negatywne (-) lub bardzo negatywne (- -), oddziaływanie zarówno pozytywne jak i negatywne (+/-)
potencjalne oddziaływania, mało istotne		Pozytywne (+), bardzo pozytywne (++), negatywne (-) lub bardzo negatywne, oddziaływanie zarówno pozytywne jak i negatywne (+/-)
oddziaływania obojętne lub brak oddziaływań		

Wzięto pod uwagę zarówno siłę, zasięg jak i prawdopodobieństwo potencjalnego oddziaływania.

Tab. 6.2 Macierz potencjalnych oddziaływań

Główne kierunki rozwoju zawarte w studium	Wzmacnianie roli miasta Siedliszcze (będącego podstawową jednostką osadniczą w strukturze gminy) jako lokalnego ośrodka usługowego w zakresie: administracji, oświaty, kultury, zdrowia, sportu i rekreacji oraz szeroko rozumianych usług komercyjnych, a także jako podstawowej jednostki osadniczej	Dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy	Delimitacja obszarów urbanizacji i obszarów otwartych bez zabudowy	Wzmacnianie roli miejscowości Majdan Zahorodniński jako ośrodków o wiodącej funkcji turystyczno-rekreacyjnej, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej	Rozwój strefy logistyczno-produkcyjno-usługowej w południowej części miasta Siedliszcze w oparciu o węzeł „Marynin-Karczemka” na drodze ekspresowej S-12	Rozwój przemysłu górniczego w oparciu o istniejące zasoby węgla kamiennego, w szczególności w rejonie miejscowości Kulik, wraz z niezbędną infrastrukturą i zapleczem	Utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich gminy, rozwój agroturystyki i rolnictwa specjalistycznego	Zachowanie istniejących kompleksów leśnych w północnej i wschodniej części gminy oraz zwiększenie udziału terenów leśnych w ogólnej strukturze zagospodarowania terenu i wyrównywanie granicy polno-leśnej	Ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów i obszarów zabytkowych, układu przestrzennego i obecnego charakteru zabudowy: niskiej i osadzonej w krajobrazie naturalnym	Ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, w tym: obszarów Natura 2000, Pawłowskiego i Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, pomników przyrody, stanowisk gatunków i siedlisk chronionych, a także: obszarów bagiennych, podmokłych, łąkowych, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych	Dalszy rozwój infrastruktury komunikacyjnej, w tym: budowa drogi ekspresowej S-12, poprawa stanu technicznego istniejących dróg o znaczeniu lokalnym, rozwój siatki ulic w obszarach urbanizacji, budowa linii kolejowej do obsługi przemysłu górniczego, budowa sieci dróg rowerowych	Dalszy rozwój infrastruktury technicznej, propagowanie proekologicznych rozwiązań dotyczących gospodarstw domowych
Lp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Wpływ na bioróżnorodność		-	+		-	-	+	+	+	++	-	+/-
Wpływ na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym integralność i cel ochrony obszarów Natura 2000			+					+	+	++	-	-/+
Wpływ na walory krajobrazowe	-/+	-	-	+	-	-	+	+	++	++	-	-/+
Wpływ na stan powietrza atmosferycznego			-		-	-	+	+	+	-	-	-/+
Wpływ na klimat i adaptację do zmian klimatu						-	+	+		-	-	-
Wpływ na klimat akustyczny			-		-	-		+		+	-	-
Wpływ na stan powierzchni ziemi i jakość gleby			-		-	-	+	+	+	-		-

Główne kierunki rozwoju zawarte w studium	Wzmacnianie roli miasta Siedliszcze (będącego podstawową jednostką osadniczą w strukturze gminy) jako lokalnego ośrodka usługowego w zakresie: administracji, oświaty, kultury, zdrowia, sportu i rekreacji oraz szeroko rozumianych usług komercyjnych, a także jako podstawowej jednostki osadniczej	Dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy	Delimitacja obszarów urbanizacji i obszarów otwartych bez zabudowy	Wzmacnianie roli miejscowości Majdan Zahorodyński jako ośrodków o wiodącej funkcji turystyczno-rekreacyjnej, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej	Rozwój strefy logistyczno-produkcyjno-usługowej w południowej części miasta Siedliszcze w oparciu o węzeł „Marynin-Karczemka” na drodze ekspresowej S-12	Rozwój przemysłu górniczego w oparciu o istniejące zasoby węgla kamiennego, w szczególności w rejonie miejscowości Kulik, wraz z niezbędną infrastrukturą i zapleczem	Utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich gminy, rozwój agroturystyki i rolnictwa specjalistycznego	Zachowanie istniejących kompleksów leśnych w północnej i wschodniej części gminy oraz zwiększenie udziału terenów leśnych w ogólnej strukturze zagospodarowania terenu i wyrównywanie granicy polno-leśnej	Ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów i obszarów zabytkowych, układu przestrzennego i obecnego charakteru zabudowy: niskiej i osadzonej w krajobrazie naturalnym	Ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, w tym: obszarów Natura 2000, Pawłowskiego i Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, pomników przyrody, stanowisk gatunków i siedlisk chronionych, a także: obszarów bagiennych, podmokłych, łąkowych, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych	Dalszy rozwój infrastruktury komunikacyjnej, w tym: budowa drogi ekspresowej S-12, poprawa stanu technicznego istniejących dróg o znaczeniu lokalnym, rozwój siatki ulic w obszarach urbanizacji, budowa linii kolejowej do obsługi przemysłu górniczego, budowa sieci dróg rowerowych	Dalszy rozwój infrastruktury technicznej, propagowanie proekologicznych rozwiązań dotyczących gospodarstw domowych
Wpływ na zasoby i jakość wód powierzchniowych (JCWP)	+	+	+		+	--		++		++	-	
Wpływ na zasoby i jakość wód podziemnych (JCWPd)	+	+	+	+	-	--	+	++		+	-	
Wpływ na dobra materialne i zabytki oraz inne obiekty o znacznej wartości kulturowe	+	+	+		+						-	-
Wpływ na zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym m.in. zasoby kopalin i lasy	+	+	+		+	-	+	+	+	+	-	+
Wpływ na gospodarkę odpadami (ilość wytwarzanych odpadów i sposób ich zagospodarowania)					-	-					-	
Wpływ na stan bezpieczeństwa, w tym ryzyko występowania poważnych awarii					-	-					-	-

Główne kierunki rozwoju zawarte w studium	Wzmacnianie roli miasta Siedliszcze (będącego podstawową jednostką osadniczą w strukturze gminy) jako lokalnego ośrodka usługowego w zakresie: administracji, oświaty, kultury, zdrowia, sportu i rekreacji oraz szeroko rozumianych usług komercyjnych, a także jako podstawowej jednostki osadniczej	Dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy	Delimitacja obszarów urbanizacji i obszarów otwartych bez zabudowy	Wzmacnianie roli miejscowości Majdan Zahorodyński jako ośrodków o wiodącej funkcji turystyczno-rekreacyjnej, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej	Rozwój strefy logistyczno-produkcyjno-usługowej w południowej części miasta Siedliszcze w oparciu o węzeł „Marynin-Karczemka” na drodze ekspresowej S-12	Rozwój przemysłu górniczego w oparciu o istniejące zasoby węgla kamiennego, w szczególności w rejonie miejscowości Kulik, wraz z niezbędną infrastrukturą i zapleczem	Utrzymanie rolniczego charakteru obszarów wiejskich gminy, rozwój agroturystyki i rolnictwa specjalistycznego	Zachowanie istniejących kompleksów leśnych w północnej i wschodniej części gminy oraz zwiększenie udziału terenów leśnych w ogólnej strukturze zagospodarowania terenu i wyrównywanie granicy polno-leśnej	Ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów i obszarów zabytkowych, układu przestrzennego i obecnego charakteru zabudowy: niskiej i osadzonej w krajobrazie naturalnym	Ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, w tym: obszarów Natura 2000, Pawłowskiego i Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, pomników przyrody, stanowisk gatunków i siedlisk chronionych, a także: obszarów bagiennych, podmokłych, łąkowych, zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych	Dalszy rozwój infrastruktury komunikacyjnej, w tym: budowa drogi ekspresowej S-12, poprawa stanu technicznego istniejących dróg o znaczeniu lokalnym, rozwój siatki ulic w obszarach urbanizacji, budowa linii kolejowej do obsługi przemysłu górniczego, budowa sieci dróg rowerowych	Dalszy rozwój infrastruktury technicznej, propagowanie proekologicznych rozwiązań dotyczących gospodarstw domowych
Wpływ na propagowanie zrównoważonego modelu transportu, w tym w zakresie rozwiązań ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów oraz minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego	+	+	+	+	-	-	+	+			-	+
Wpływ na zdrowie ludzi	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+
Wpływ na aspekty społeczne (aktywizacja zawodowa, ograniczenie wykluczenia, dostęp do usług i terenów publicznych itp.)	++	+	+	+	++	++	+				+	+
Wpływ na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	+	+	+		-/+	-/+		+		+	-	+
Wpływ na rozwój gospodarczy (tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, dynamika rozwoju, wzbogacanie oferty gospodarczej gminy itp.)	++	+		+	++	++	+				+	+

Źródło: Opracowanie własne.

7 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu ustaleń projektu Studium na środowisko

Położenie gminy (około 25 km w najbliższym punkcie) oraz charakter ustaleń w zakresie zagospodarowania przestrzennego wyklucza możliwość oddziaływania na środowisko poza granicami kraju.

8 Przedstawienie rozwiązań zapobiegających lub ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie na środowisko

Rozwiązania zapobiegające lub ograniczające potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko zostały przedstawione w rozdziale 6 i omówione w poszczególnych podrozdziałach, które odnoszą się do ocen w ramach poszczególnych zagadnień.

9 Przedstawienie rozwiązań alternatywnych

Nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze na cele i przedmiot ochrony oraz integralność i spójność obszarów Natura 2000.

W ramach analizy wykonanej na potrzeby prognozy wyeliminowano między innymi możliwości:

- a) pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony zostały wyznaczone sąsiednie obszary Natura 2000,
- b) negatywnego wpływu na gatunki, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000,
- c) pogorszenia integralności obszarów Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

Według stanu wiedzy autorów niniejszej prognozy, nie ma potrzeby proponowania rozwiązań alternatywnych.

Należy podkreślić, że zespół specjalistów przygotowujących niniejszą prognozę był w stałym kontakcie z zespołem planistycznym przygotowującym projekt studium. Praca nad studium i prognozą przebiegała równolegle. Uwagi dotyczące zarówno tekstu, jak i części graficznej projektu studium były wymieniane na bieżąco w trakcie prowadzonych analiz i uwzględniane w studium. Dzięki temu projekt studium, który stanowił podstawę końcowej oceny w prognozie, uwzględniał już niezbędne zapisy w zakresie potrzeby ochrony środowiska.

Należy także podkreślić, że zamierzenia inwestycyjne, które mogą mieć znaczący wpływ na środowisko i na obszary Natura 2000 będą poddane ocenie w ramach procedury oddziaływania na środowisko i/lub na obszary Natura 2000. W ramach tych procedur, mając na uwadze, że wówczas będą dostępne szczegółowe informacje o zakresie i skali planowanych przedsięwzięć, możliwe będzie przeprowadzenie szczegółowych analiz z uwzględnieniem rozwiązań alternatywnych. Rozwiązania te mogą dotyczyć wariantu realizacji planowanego przedsięwzięcia w innej lokalizacji lub innych wariantów np. organizacyjnych, bądź technicznych. W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko i/lub obszary Natura 2000 przewidziane będą także środki mitygujące, dzięki którym możliwe będzie uniknięcie ewentualnych, spodziewanych negatywnych oddziaływań lub ich znaczne ograniczenie. W skrajnym przypadku organ odmówi zgody na realizację przedsięwzięć, które będą miały znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na obszary Natura 2000.

10 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu Studium oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym stanowią, że w czasie każdej kadencji rady gminy wójt/burmistrz/prezydent miasta przedstawia jej wyniki analiz aktualności studium i planów miejscowych. Rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności tych dokumentów. Przy podejmowaniu tej uchwały rada gminy bierze pod uwagę w szczególności zgodność studium z wymogami, które muszą być spełnione przy jego opracowaniu. Zgodnie z art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, między innymi muszą być rozpatrywane uwarunkowania z zakresu ochrony środowiska, przyrody i zdrowia ludzi. Proponuje się w ramach tej analizy uwzględnić przegląd badań jakości środowiska, wykonywanych przez służby publiczne. W szczególności należy zwrócić uwagę na pomiar pól elektromagnetycznych pochodzących od projektowanej linii wysokiego napięcia 400 kV

Monitoring ogólny prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie - Delegatura w Chełmie oraz Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Chełmie.

Informacje źródłowe można uzyskać w siedzibie:

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie - Delegatura w Chełmie

ul. Jagiellońska 64

22-100 Chełm

tel: (082) 56 31 415

<http://www.wios.lublin.pl/o-nas/delegatura-wios-w-chelmie/>

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna

ul. Szpitalna 48

22-100 Chełm

tel: (082) 565 30 13

<http://www.pssechelm.pl/>

W ramach analizy skutków realizacji studium należy wykorzystać wyniki badań prowadzonych przez wyżej wymienione służby, poszukując związku pomiędzy korzystnymi i niekorzystnymi zmianami mierzonych wskaźników, a przewidzianymi w studium kierunkami zagospodarowania. Szczególnie istotne są trendy zmian, utrzymujące się w dłuższym czasie.

Jako dodatkowe działania wskazane jest monitorowanie zmian jakie zachodzą w przestrzeni w szczególności:

- powstawania nowej zabudowy - czy nie wkracza na tereny, które zgodnie z ustaleniami studium powinny zostać terenami otwartymi lub leśnymi wolnymi od zabudowy,
- liczby ludności w obrębie miejscowości Siedliszcze,
- pojawiania się nowej zabudowy typu usługowego i przemysłowego,
- pojawiania się reklam i szyldów - czy zgodnie z ustaleniami studium,
- form architektonicznych nowej zabudowy - czy znacząco odbiega od ustaleń zawartych w studium,
- długości nowopowstałych ścieżek rowerowych,
- identyfikacji nielegalnych miejsc gromadzenia odpadów.

11 Wskazanie napotkanych trudności i niepewności w wiedzy

Istnieje kilka czynników, które miały wpływ na możliwości prognozowania oddziaływań i tym samym formułowanie wniosków. Są to przede wszystkim:

- ocenianie dokumentu (projektu studium) wyznaczającego jedynie ramy i kierunki rozwoju, a nie dokładne przeznaczenie terenu,
- nieznaną nieznajomość szczegółowych rozwiązań technicznych nietypowych inwestycji, które będą mogły być realizowane w przyszłości na podstawie studium, zwłaszcza w zakresie możliwej budowy kopalni służącej wydobyciu węgla kamiennego.

Pomimo tych trudności, prognoza została opracowana z dokładnością adekwatną do stopnia szczegółowości studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Autorzy prognozy nie napotkali na ograniczenia i niepewności, które w znaczący sposób mogłyby zaważyć na innej końcowej ocenie studium niż przedstawionej w niniejszej prognozie.

Załączniki tekstowe

Załącznik nr T.1 Zakres i stopień szczegółowości prognozy określony przez RDOŚ w Lublinie

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W LUBLINIE**

Chełm, dnia 10 maja 2016 r.

WSTII.411.3.2016. DB

Burmistrz Siedliszcza

Odpowiadając na pismo Burmistrza Siedliszcza z dnia 12.04.2016 r. znak: GT.6720.POS.16 z prośbą o uzgodnienie, na podstawie art. 53, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016, poz. 353) zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie uzgadnia zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze. Prognoza powinna zawierać, określać, analizować i oceniać oraz przedstawiać zagadnienia zgodnie z art. 51 ust. 2 ww. ustawy, z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 52 tej ustawy.

W szczególności prognoza powinna:

- określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.), przeanalizować i ocenić wpływ projektowanych zmian na obszary podlegające ochronie, tj.: na obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000): Dobromyśl PLH060033, Pawłów PLH060065, Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu, Pawłowski Obszar Chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, a także korytarze ekologiczne i powiązania między obszarami chronionymi,
- uwzględnić zapisy zawarte w Planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromyśl PLH060033 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z 23.XII.2014 r. w sprawie ustanowienia Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromyśl PLH060033 - publik. w Dz. Urz. Woj. Lub. poz.4684, data publik 2015-06-22, rej. nr 15),
- zidentyfikować i ocenić przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko wynikające z projektowanego przeznaczenia terenu, w tym na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,

- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,
- prognoza powinna być sporządzona w oparciu o aktualne dane dotyczące występowania gatunków chronionych i ich siedlisk na terenie gminy, oraz powinna zanalizować i ocenić wpływ na nie, uwzględniając kumulowanie się oddziaływań; dotyczy to głównie gatunków i siedlisk związanych z obszarami podmokłymi i o płytkim zleganiu wód podziemnych (a w szczególności strzebli błotnej, żółwia błotnego, kumaka nizinnego, bocianów białego i czarnego, błotniaków stawowego i łąkowego, bąka), obszarami pól, łąk, nieużytków, lasów oraz ciekami wodnymi na obszarze projektowanych zmian i w ich otoczeniu,
- prognoza powinna uwzględnić analizy przeprowadzone na potrzeby opracowania ekofizjografii w celu oceny oddziaływania projektowanej zmiany planu na gatunki zwierząt i siedliska oraz obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, korytarze ekologiczne oraz powiązania przyrodnicze,
- przeanalizować wpływ projektowanego zagospodarowania terenu na istniejące i projektowane na terenie gminy Siedliszcze ujęcia wód podziemnych wraz z wyznaczonymi strefami ochronnymi,
- przeanalizować i ocenić wpływ projektowanych zmian na wody podziemne, zwłaszcza na wody GZWP Nr 407 Niecka Lubelska (Chełm-Zamość) oraz na wody powierzchniowe,
- przeanalizować i ocenić w oparciu o dokumentację hydrogeologiczną możliwość lokalizacji planowanych inwestycji na obszarach wyznaczonych w zmianie studium,
- należy przeanalizować i ocenić, czy wprowadzane zmiany do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze umożliwiają spełnienie celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych, określonych w „Planie gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły” (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549) wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz działu III ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 469),
- przeanalizować i ocenić wpływ na powietrze w związku ze zmianami dotyczącymi lokowania terenów przemysłowych i kopalni,
- przeanalizować i ocenić wpływ na klimat akustyczny obszarów podlegających ochronie akustycznej znajdujących się w sąsiedztwie projektowanych obszarów zabudowy przemysłowej i kopalni,
- przeanalizować i ocenić wpływ projektowanego zagospodarowania terenu na krajobraz, a zwłaszcza pod kątem oddziaływania na Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Pawłowski Obszar Chronionego Krajobrazu,

- przeanalizować i ocenić wpływ realizacji ustaleń projektu planu na zmiany klimatyczne oraz różnorodność biologiczną. Jednocześnie należy rozważyć czy przewidywane zmiany warunków klimatycznych i środowiskowych będą miały wpływ na realizację projektowanego dokumentu. W prognozie należy przeanalizować czy ustalenia projektu programu uwzględniają cele i kierunki adaptacji do zmian klimatu, o których mowa w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* opracowanym przez Ministerstwo Środowiska. W opracowaniu powyższych zagadnień pomocny może być poradnik opublikowany przez Komisję Europejską pt. „*Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment*”,
- przedstawić podsumowanie ocen cząstkowych dla poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego oraz obszarów chronionych.

Ponadto w prognozie oddziaływania na środowisko należy przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Zgodnie z art. 52 ww. ustawy informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Lublinie

Jolanta Trzaska
Wiceprezes Wydziału Spraw Terenowych II

Otrzymują:

1. Adresat.
2. Aa.

Załącznik nr T.2 Zakres i stopień szczegółowości prognozy określony przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chełmie

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
w CHEŁMIE**

22-100 CHEŁM, ul. Szpitalna 48
Tel. centr.: (082) 565 34 21, 565 34 22 Fax: (082) 565 30 13,
Tel. dyr.: (082) 565 42 21 e-mail: psse.chełm@pis.gov.pl

NS-NZ.700-41/16

Chełm, dnia 26.04.2016r.

Burmistrz Siedliszcza
ul. Szpitalna 15A
22-130 Siedliszcze

Na podstawie art. 51 ust. 2 w związku z art. 53 i 58 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016, poz. 353) na wniosek Burmistrza Siedliszcza z dnia 12.04.2016r. znak: GT.6720.POŚ.16 dotyczący uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w związku z przystąpieniem do sporządzenia STUDIUM uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Siedliszcze w oparciu o podjętą uchwałę Rady Miejskiej w Siedliszczu Nr XV/104/16 z dnia 31 marca 2016r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chełmie

określa stopień i zakres szczegółowości prognoz oddziaływania na środowisko odpowiednio do specyfiki założonej polityki przestrzennej dla przedmiotowego obszaru z uwzględnieniem analizy i oceny zmian warunków zamieszkania w otoczeniu obszarów projektowanych zmian oraz **wplywu na powietrze, wody powierzchniowe i gruntowe oraz powierzchnię ziemi** przewidywanych inwestycji oraz dodatkowo dla obszarów przeznaczonych pod kopalnię węgla kamiennego w zakresie oddziaływania na ludzi i otoczenie poprzez emisję **wibracji, hałasu oraz promieniowania elektromagnetycznego**.

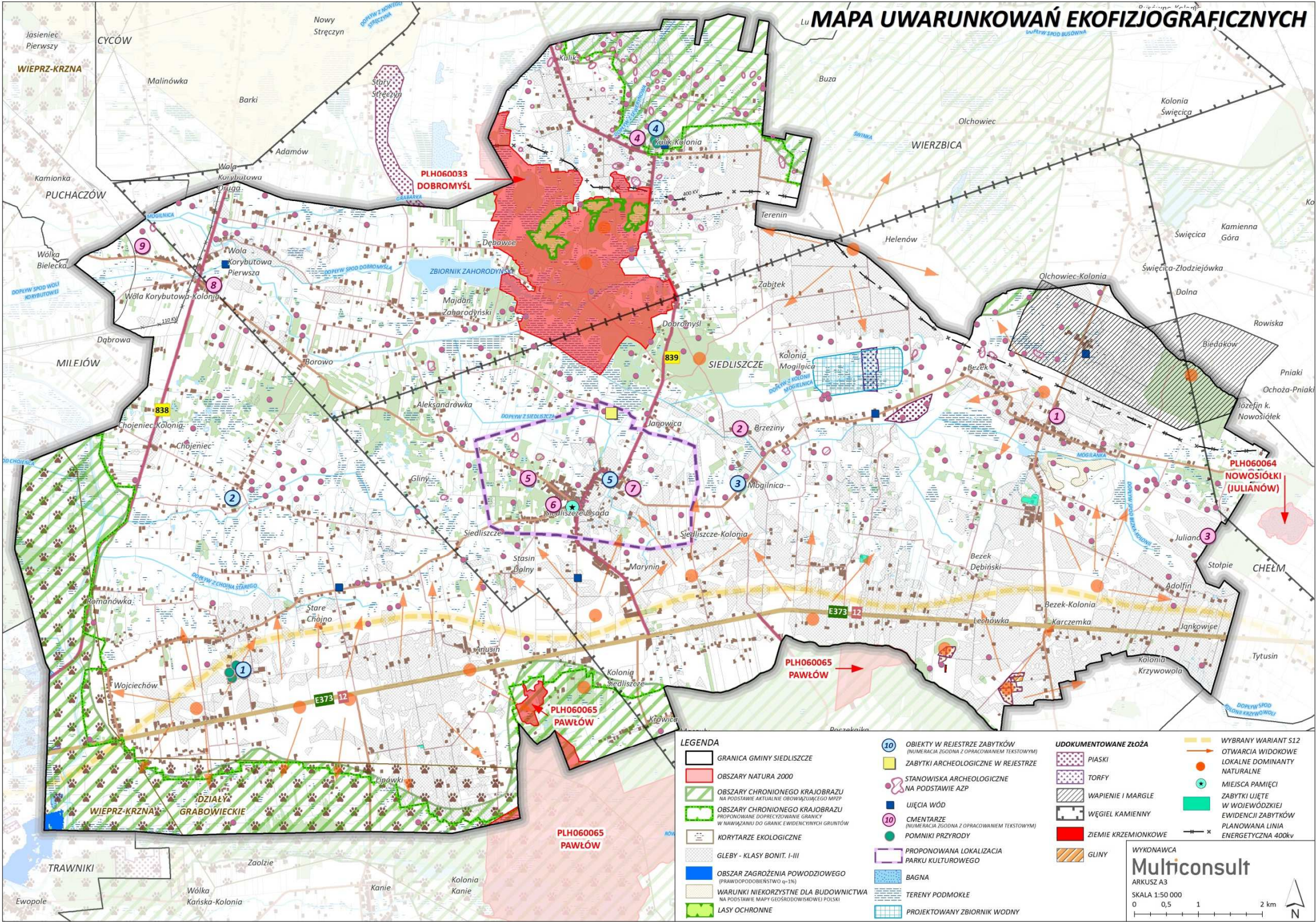
Państwowy powiatowy
Inspektor sanitarny
w Chełmie
[Podpis]
mgr inż. Graszyna Rejter

Dla wiadomości:

1. Adresat
2. a/a

Załączniki graficzne

Załącznik nr G.1 Mapa uwarunkowań środowiskowych

Załączniki fotograficzne

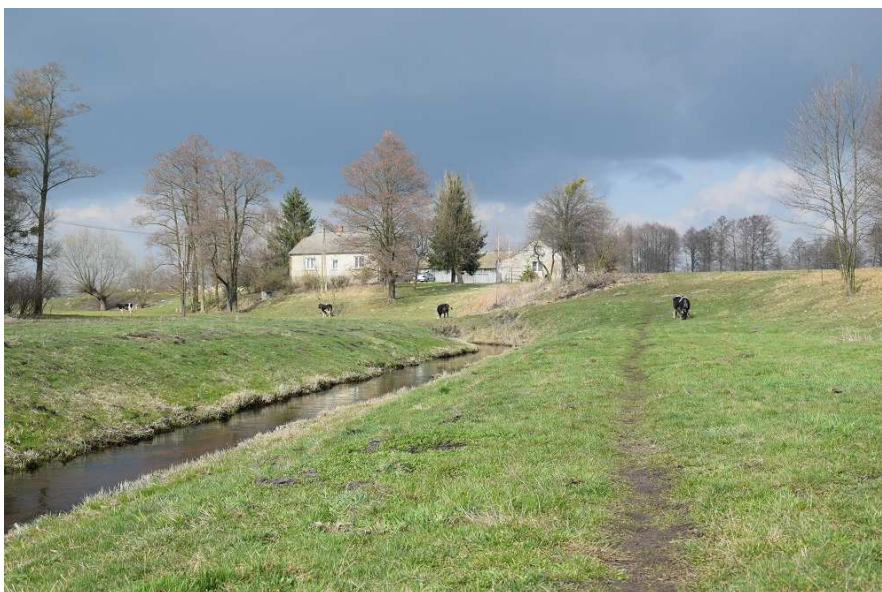
Załącznik nr F.1 Dokumentacja fotograficzna

Fotografia 11.1 Rzeka Mogilnica przepływająca przez gminę Siedliszcze w rejonie Woli Korybutowej i drogi nr 838

Źródło: Dokumentacja pochodząca z zasobów własnych.

Fotografia 11.2 Rzeka Mogilnica przepływająca przez gminę Siedliszcze w rejonie Woli Korybutowej

Źródło: Dokumentacja pochodząca z zasobów własnych.

Fotografia 11.3 Zbiornik Zahorodyński na terenie gminy Siedliszcze

Źródło: Dokumentacja pochodząca z zasobów własnych.

Fotografia 11.4 Tereny niezabudowane, typowy krajobraz występujący na terenie gminy Siedliszcze

Źródło: Dokumentacja pochodząca z zasobów własnych.

Fotografia 11.5 Tereny centrum m. Siedliszcze, szpital.

Źródło: Dokumentacja pochodząca z zasobów własnych.

Fotografia 11.6 Typowy krajobraz z siedliskami w tle występujący na terenie gminy Siedliszcze

Źródło: Dokumentacja pochodząca z zasobów własnych.

Fotografia 11.7 Tereny niezabudowane, typowy krajobraz występujący na terenie gminy Siedliszcze

Źródło: Dokumentacja pochodząca z zasobów własnych.